

Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach
40-048 Katowice, ul. Kościuszki 30

Województwo Śląskie
Europejski Region Przedsiębiorczości 2021-2022

Cudzoziemcy na śląskim rynku pracy z uwzględnieniem wpływu pandemii COVID-19 oraz w perspektywie do 2025 r.

Katowice, grudzień 2021 r.

Spis treści

Wstęp.....	4
1. Metodologia badania	4
2. Cudzoziemcy w statystykach - na podstawie zezwoleń na pracę i oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcowi.....	7
3. Prezentacja i analiza wyników badania	14
3.1. Prezentacja i analiza wyników badania opinii pracodawców zatrudniających cudzoziemców ..	15
3.1.1. Charakterystyka respondentów.....	15
3.1.2. Skala zapotrzebowania na pracowników z zagranicy w 2021 r.....	17
3.1.3. Zmiany w zatrudnianiu cudzoziemców w porównaniu do okresu sprzed pandemii COVID-19 oraz powody mające wpływ na zwiększenie/zmniejszenie zatrudnienia	18
3.1.4. Charakterystyka pracowników z zagranicy zatrudnionych w firmach pracodawców w 2021 r.....	22
3.1.5. Wymagania pracodawców wobec pracowników cudzoziemców – stopień ich spełniania przez zatrudnionych.....	33
3.1.6. Powody zatrudniania cudzoziemców przez śląskich pracodawców	34
3.1.7. Sposoby poszukiwania pracowników obcokrajowców przez śląskich pracodawców	36
3.1.8. Warunki zatrudnienia oferowane pracownikom z zagranicy przez śląskich pracodawców ...	38
3.1.9. Zatrudnianie cudzoziemców przez śląskich pracodawców w perspektywie roku 2022 i 2025.....	44
3.2. Prezentacja i analiza wyników badania opinii przedstawicieli agencji zatrudnienia rekrutujących pracowników z zagranicy.....	47
3.2.1. Charakterystyka respondentów.....	47
3.2.2. Skala zapotrzebowania na pracowników z zagranicy w 2021 r. i miejsce wykonywania pracy w opiniach pracowników agencji zatrudnienia	48
3.2.3. Pracodawcy poszukujący pracowników z zagranicy w 2021 r. za pośrednictwem agencji zatrudnienia w opiniach ich przedstawicieli – ze względu na sekcję PKD i wielkość firmy.....	49
3.2.4. Zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy zatrudnianych przez pracodawców w 2021 r. w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia	50
3.2.5. Wymagania wobec pracowników – cudzoziemców zatrudnianych przez pracodawców w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia.....	52
3.2.6. Warunki pracy oferowane pracownikom z zagranicy przez pracodawców w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia	54

3.2.7. Powody zatrudniania cudzoziemców w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia	55
3.2.8. Zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy w perspektywie roku 2022 i 2025 w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia	55
3.3. Prezentacja i analiza wyników badania opinii przedstawicieli powiatowych urzędów pracy zajmujących się oświadczeniami o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi	56
3.3.1. Charakterystyka respondentów.....	56
3.3.2. Skala zapotrzebowania na pracowników z zagranicy w 2021 r. i miejsce wykonywania pracy – w opiniach pracowników powiatowych urzędów pracy.....	57
3.3.3. Pracodawcy zgłaszający zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy w 2021 r. do powiatowych urzędów pracy - w opiniach pracowników powiatowych urzędów pracy – ze względu na sekcję PKD i wielkość firmy.....	60
3.3.4. Zapotrzebowanie na pracowników – cudzoziemców zatrudnianych przez pracodawców w 2021 r. - w opiniach pracowników powiatowych urzędów pracy zajmujących się oświadczeniami o powierzeniu wykonania pracy cudzoziemcowi.....	61
3.3.5. Warunki pracy oferowane pracownikom z zagranicy przez pracodawców - w opiniach pracowników powiatowych urzędów pracy zajmujących się oświadczeniami o powierzeniu wykonania pracy cudzoziemcowi	62
3.3.6. Powody zatrudniania cudzoziemców - w opiniach pracowników powiatowych urzędów pracy zajmujących się oświadczeniami o powierzeniu wykonania pracy cudzoziemcowi	63
3.3.7. Zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy w perspektywie 2022 r. i 2025 r. - w opiniach pracowników powiatowych urzędów pracy.....	64
Wnioski	65
SPIS TABEL	70
SPIS WYKRESÓW	71
SPIS RYSUNKÓW	72

Wstęp

Raport pt. „Cudzoziemcy na śląskim rynku pracy z uwzględnieniem wpływu pandemii COVID-19 oraz w perspektywie do 2025 roku” przedstawia analizę informacji dotyczących sytuacji cudzoziemców na regionalnym rynku pracy.

W pierwszej części raportu opisano zastosowaną metodologię badania: cele badania, problematykę badawczą, zakres badania, dobór próby i metody badawcze.

Druga część to analiza statystyczna danych dotyczących cudzoziemców zatrudnionych w województwie śląskim według kraju pochodzenia, płci, grup zawodów i sekcji PKD.

W trzeciej części zaprezentowano analizę wyników badania empirycznego, w ramach którego respondenci z trzech grup badawczych (pracodawcy, przedstawiciele agencji zatrudnienia i powiatowych urzędów pracy) udzielili odpowiedzi na pytania problemowe dotyczące sytuacji cudzoziemców w województwie śląskim.

Raport kończą wnioski z badania.

1. Metodologia badania

Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach w miesiącach lipiec – październik 2021 r. zrealizował badanie pt. „Cudzoziemcy na śląskim rynku pracy z uwzględnieniem wpływu pandemii COVID-19 oraz w perspektywie do 2025 roku”. Na zlecenie urzędu, część empiryczną wraz z opracowaniem tablic wynikowych wykonała firma MRW Anna Sojka.

1.1. Główny cel badania:

Diagnoza sytuacji cudzoziemców na regionalnym rynku pracy z uwzględnieniem wpływu pandemii COVID-19 oraz w perspektywie do 2025 r. w opiniach śląskich pracodawców, przedstawicieli śląskich agencji zatrudnienia rekrutujących pracowników z zagranicy i pracowników powiatowych urzędów pracy zajmujących się wydawaniem oświadczeń o powierzeniu wykonania pracy cudzoziemcowi.

1.2. Problematyka badawcza:

w odniesieniu do pracodawców z województwa śląskiego

- 1.2.1. Jaka jest sytuacja zatrudnieniowa cudzoziemców w porównaniu do tej sprzed pandemii COVID-19 w śląskich firmach?
- 1.2.2. Na jakich stanowiskach pracy pracodawcy zatrudniają obcokrajowców?
- 1.2.3. Czy i w jakim stopniu pracownicy cudzoziemcy spełniają wymagania pracodawców ze względu na:
 - kwalifikacje/umiejętności zawodowe, uprawnienia zawodowe, doświadczenie zawodowe, znajomość technologii wykorzystywanych w firmie, obsługę komputera, w tym programów specjalistycznych, znajomość języka polskiego, znajomość języków obcych, umiejętności miękkie i cechy osobowościowe,
- 1.2.4. Jakich pracowników cudzoziemców zatrudniają śląscy pracodawcy ze względu na:
 - wiek, płeć, poziom wykształcenia i kraj pochodzenia,
- 1.2.5. Jakie są powody zatrudniania cudzoziemców przez śląskich pracodawców?
- 1.2.6. W jaki sposób śląscy pracodawcy poszukują najczęściej pracowników obcokrajowców?
- 1.2.7. Jakie warunki zatrudnienia oferują śląscy pracodawcy pracownikom cudzoziemcom ze względu na:
 - czas zatrudnienia, zawartą umowę, wynagrodzenie, wymiar czasu pracy,
- 1.2.8. Czy śląscy pracodawcy przewidują zatrudnianie cudzoziemców w perspektywie do 2025 r.?

w odniesieniu do przedstawicieli agencji zatrudnienia z województwa śląskiego rekrutujących pracowników cudzoziemców

- 1.2.9. Jaka jest obecnie skala zapotrzebowania na pracowników z zagranicy w województwie śląskim?
- 1.2.10. Jacy pracodawcy poszukują pracowników z zagranicy ze względu na:
 - sekcję PKD, wielkość firmy,
- 1.2.11. Jakich pracowników poszukują śląscy pracodawcy ze względu na:
 - kraj pochodzenia, stanowisko pracy, wiek, płeć, poziom wykształcenia, kwalifikacje/umiejętności zawodowe, uprawnienia zawodowe, doświadczenie zawodowe, znajomość technologii wykorzystywanych w firmie, obsługę komputera, w tym programów specjalistycznych, znajomość języka polskiego, znajomość języków obcych, umiejętności miękkie i cechy osobowościowe,
- 1.2.12. Jakie warunki zatrudnienia oferują śląscy pracodawcy pracownikom cudzoziemcom ze względu na:
 - czas zatrudnienia, zawartą umowę, wynagrodzenie i wymiar czasu pracy,
- 1.2.13. Jakie są powody zatrudniania cudzoziemców przez śląskich pracodawców?
- 1.2.14. Czy agencje zatrudnienia przewidują zmiany w zatrudnianiu cudzoziemców w perspektywie do 2025 r. w województwie śląskim?

w odniesieniu do przedstawicieli powiatowych urzędów pracy z województwa śląskiego zajmujących się oświadczeniami o powierzeniu wykonania pracy cudzoziemcowi

- 1.2.15. Jaka jest obecnie skala zapotrzebowania na pracowników z zagranicy na lokalnych rynkach pracy?
- 1.2.16. Jacy pracodawcy poszukują pracowników z zagranicy ze względu na:
 - sekcję PKD i wielkość firmy,
- 1.2.17. Jakich pracowników poszukują śląscy pracodawcy ze względu na:
 - kraj pochodzenia, stanowisko pracy/zawód (KZiS) i płeć,
- 1.2.18. Jakie warunki zatrudnienia oferują śląscy pracodawcy pracownikom cudzoziemcom ze względu na:
 - czas zatrudnienia, zawartą umowę, wynagrodzenie i wymiar czasu pracy,
- 1.2.19. Jakie są powody zatrudniania cudzoziemców przez śląskich pracodawców?
- 1.2.20. Czy powiatowe urzędy pracy przewidują zmiany w zatrudnianiu cudzoziemców w perspektywie do 2025 r. na lokalnych rynkach pracy w województwie śląskim?

1.3. Zakres, metoda i technika badania, dobór próby badawczej

Zakres badania obejmował analizę statystyczną danych dotyczących sytuacji cudzoziemców na śląskim rynku pracy za I półrocze roku 2019 i 2020¹ oraz realizację badania ilościowego z zastosowaniem celowego doboru próby wśród 3 grup respondentów:

- 452 pracodawców zatrudniających cudzoziemców,
- 30 przedstawicieli agencji zatrudnienia, rekrutujących pracowników z zagranicy,
- 31 przedstawicieli powiatowych urzędów pracy zajmujących się oświadczeniami o powierzeniu wykonania pracy cudzoziemcowi - po jednym z każdego powiatowego urzędu pracy z województwa śląskiego.

W badaniu zastosowano następujące metody i techniki badawcze:

- analiza statystyczna - analiza *desk-research*,
- badanie ilościowe - metoda sondażowa oraz technika CATI² i CAWI³.

¹ Dane statystyczne pochodzą ze sprawozdań statystycznych MRPIP-04 - za I półrocze 2019 i 2020 - publikacja MRPIPS <https://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/cudzoziemcy-pracujacy-w-polsce-statystyki/>

² CATI - ang. *Computer-assisted telephone interviewing*, czyli wspomagany komputerowo wywiad telefoniczny.

³ CAWI - ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW

W grupie pracodawców założona próba badawcza wynosiła 452 podmioty gospodarcze zarejestrowane w systemie REGON w województwie śląskim (tj. 0,1% z 481 757 ogólnej liczby podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON na koniec 2019 r. – dane GUS) przy poziomie ufności próby 95% i wielkości frakcji 0,5 oraz błędzie maksymalnym na poziomie 5% zgodnie z rozkładem statystycznym wydanych pracodawcom z województwa śląskiego zezwoleń na pracę dla cudzoziemców według rozkładu sekcji PKD⁴ w I półroczu 2020 r. zgodnie z poniższą tabelą:

Sekcje PKD	Liczba zezwoleń na pracę dla cudzoziemców	Liczba respondentów
RAZEM	13 790	452
C - Przetwórstwo przemysłowe	4 496	147
F – Budownictwo	3 718	121
H - Transport i gospodarka magazynowa	3 828	126
G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	417	58
I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	349	
Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	282	
M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	247	
S - Pozostała działalność usługowa	104	
A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	71	
E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	69	
J - Informacja i komunikacja	63	
B - Górnictwo i wydobywanie	43	
L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	33	
P - Edukacja	32	
R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	29	
K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3	
T - Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	6	
D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	
O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	
U - Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	

W badaniu odnoszącym się do pracodawców nie uwzględniono sekcji *N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca*, w której znajdowały się przede wszystkim agencje zatrudnienia oraz rozkładu próby według wielkości zatrudnienia ze względu na brak danych w tym zakresie.

⁴ Sprawozdanie MRPIPS-04 za I półrocze 2020r. <https://psz.praca.gov.pl/web/urzed-pracy/-/8180075-zezwolenia-na-prace-cudzoziemcow> - najświeższe dane dostępne przed terminem realizacji badania

W grupie przedstawicieli agencji zatrudnienia, rekrutujących pracowników z zagranicy reprezentujących podmioty gospodarcze w sekcji *N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca* założona próba badawcza wynosiła 30 agencji zatrudnienia rekrutujących pracowników z zagranicy z siedzibą w województwie śląskim:

Sekcje PKD	Liczba zezwoleń na pracę dla cudzoziemców	Liczba respondentów
N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	4 051	30 ⁵

W przypadku zarówno pracodawców jak i agencji zatrudnienia kolejnym elementem doboru próby był jej rozkład według subregionów:

Subregiony	Liczba respondentów	
	pracodawcy (minimum)	agencje zatrudnienia (minimum)
ŚLĄSKIE	452	30
Subregion Północny	100	5
Subregion Centralny	100	5
Subregion Zachodni	100	5
Subregion Południowy	100	5

W grupie przedstawicieli powiatowych urzędów pracy zajmujących się oświadczeniami o powierzeniu wykonania pracy cudzoziemcowi założona próba badawcza wynosiła 31 respondentów po jednym z każdego powiatowego urzędu pracy z województwa śląskiego.

2. Cudzoziemcy w statystykach⁶ - na podstawie zezwoleń na pracę i oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcowi

Przepisy dotyczące zatrudniania cudzoziemców w Polsce regulują przede wszystkim: ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2021 r. poz. 1100), ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2020 r. poz. 35, 2023, 2320, 2369, z 2021 r. poz. 159, 1918) oraz rozporządzenia wykonawcze.

Warunkiem powierzenia pracy cudzoziemcowi w Polsce jest uzyskanie odpowiedniego zezwolenia oraz legalny pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. O zezwolenie na pracę występuje pracodawca do właściwego wojewody, a w przypadku gdy jest to typ S zezwolenia – zezwolenie na pracę sezonową, pracodawca występuje do właściwego starosty (powiatowego urzędu pracy). W przypadku zezwolenia na pobyt czasowy i pracę cudzoziemiec przebywający już legalnie na terytorium Polski występuje do właściwego wojewody.

⁵ Wyłącznie agencje zatrudnienia rekrutujące pracowników z zagranicy

⁶ Dane statystyczne pochodzą ze sprawozdań statystycznych MRPiP-04 oraz danych dotyczących oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcowi - za rok 2019 i 2020 - publikacja MRPiPS <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analizy/zatrudnianie-cudzoziemcow-w-polsce>

Zezwolenia na pracę w Polsce nie muszą posiadać m.in. członkowie rodzin obywateli państw UE/EOG i Szwajcarii, cudzoziemcy, którym udzielono ochrony na terytorium RP (np. status uchodźcy, pobyt tolerowany), osoby posiadające Kartę Polaka, nauczyciele języków obcych w instytucjach należących do systemu oświaty, absolwenci polskich szkół ponadgimnazjalnych i stacjonarnych studiów wyższych oraz studenci i doktoranci odbywający studia w Polsce.

Przy ubieganiu się o pracę w Polsce obywatele 6 krajów: Armenii, Białorusi, Gruzji, Mołdawii, Rosji i Ukrainy mogą skorzystać z procedury oświadczeniowej, tj. uproszczonej w stosunku do procedury ubiegania się o pracę na podstawie zezwolenia. Oświadczenie o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi jest dokumentem pozwalającym na legalne wykonywanie pracy na terytorium RP określonej kategorii cudzoziemców przez okres maksymalnie 180 dni w ciągu kolejnych 12 miesięcy. Warunkiem skorzystania z tej procedury jest uzyskanie przez pracodawcę wpisu do ewidencji oświadczeń w powiatowym urzędzie pracy (lub oświadczenia o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcowi zarejestrowane przed 1 stycznia 2018 r.) oraz posiadanie przez cudzoziemca dokumentu potwierdzającego tytuł pobytowy w RP, uprawniającego go do wykonywania pracy na terytorium RP⁷.

Na koniec 2020 r. liczba wydanych zezwoleń na pracę dla cudzoziemca w województwie śląskim wyniosła 34,5 tys. i w porównaniu do 2019 r. była mniejsza o 4,6 tys., tj. o 11,8%. W 2020 roku wydane zezwolenia na pracę dla cudzoziemców stanowiły 8,5% wszystkich zezwoleń wydanych w kraju. Dynamika spadku w województwie śląskim była o 3,2 p. proc. większa niż w Polsce. W 2020 r. co czwarte zezwolenie na pracę wydane w województwie śląskim dotyczyło kobiet (24,1%), a w 2019 r. - co piąte, tj. 19,5%.

Procedurą uproszczoną w wydawaniu zezwoleń na pracę dla cudzoziemca objęto 133,6 tys. osób, czyli o 35,3 tys. osób mniej (tj. o 20,9%) niż w 2019 r. (oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi stanowiły 8,8% w skali kraju). Dynamika spadku w województwie śląskim była o 13,6 p. proc. większa niż w Polsce (zob. tabela 1).

Tabela 1. Zezwolenia na pracę dla cudzoziemca oraz oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi w Polsce i województwie śląskim – dane za rok 2019 i rok 2020

Wyszczególnienie	Liczba wydanych zezwoleń na pracę dla cudzoziemca				Wzrost/spadek w stosunku do 2019 r. (rubryka ogółem)	Liczba oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi		Wzrost/spadek w stosunku do 2019 r.
	2019 r.		2020 r.			2019 r.	2020 r.	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety				
Polska	444 738	111 197	406 496	108 802	-8,6%	1 640 083	1 519 599	-7,3%
Śląskie	39 077	7 632	34 469	8 323	-11,8%	168 918	133 591	-20,9%

Źródło: sprawozdanie MRPiPS-04 oraz dane dotyczące oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcowi za rok 2019 i rok 2020

W 2020 r. na Śląsku najczęściej wydawano zezwolenia na pracę obywatelom Ukrainy. Podobnie jak w 2019 r., stanowili oni największą grupę cudzoziemców pracujących na regionalnym rynku pracy (77,7% wszystkich wydanych zezwoleń na pracę w 2020 r.), a obywatele Białorusi zaledwie 2,8% i Gruzji 2,7%

W ujęciu rocznym spadek liczby wydanych zezwoleń miał miejsce jedynie w przypadku pracowników pochodzących z Ukrainy – mniej o 5,3 tys. osób, tj. o 16,6%. Natomiast w przypadku wydanych zezwoleń

⁷ <https://czestochowa.praca.gov.pl/dla-pracodawcow-i-przedsiębiorcow/zatrudnianie-cudzoziemcow/zatrudnienie-obywateli-panstw-trzecich-w-polsce>

na pracę dla obywateli Białorusi i Gruzji ich liczba wzrosła: dla obywateli Białorusi o 10, tj. o 1,0%, a dla obywateli Gruzji o 219, tj. o 30,1%.

W nieco innej sytuacji znalazły się kobiety - obywatelki Ukrainy, Białorusi i Gruzji pracujące na Śląsku, ponieważ liczba wydanych zezwoleń na pracę w ich przypadku wzrosła w stosunku do 2019 r.:

- dla obywaterek Ukrainy – wzrost o 313, tj. o 4,6%,
- dla obywaterek Białorusi – wzrost o 92, tj. o 105,7%,
- dla obywaterek Gruzji – wzrost o 41, tj. o 50,6%.

Również w przypadku kobiet, Ukrainki stanowiły największą grupę osób pracujących na śląskim rynku pracy (86,4% wszystkich pań), Białorusinki – 2,2%, a Gruzinki – 1,5% (zob. tabela 2).

Tabela 2. Zezwolenia na pracę dla cudzoziemca w województwie śląskim według obywatelstwa – dane za rok 2019 i rok 2020 (ranking według rubryki ogółem w 2020 r.)

Obywatelstwo	Liczba wydanych zezwoleń na pracę				wzrost/spadek w stosunku do 2019 r. (rubryka ogółem)	Struktura wydanych zezwoleń na pracę (rubryka ogółem)	
	2019 r.		2020 r.			2019 r.	2020 r.
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety			
ŚLĄSKIE - ogółem	39 077	7 632	34 469	8 323	-11,8%	100,0%	100,0%
Ukraina	32 119	6 874	26 789	7 187	-16,6%	82,2%	77,7%
Białoruś	961	87	971	179	1,0%	2,5%	2,8%
Gruzja	728	81	947	122	30,1%	1,9%	2,7%
Nepal	863	92	639	48	-26,0%	2,2%	1,9%
Uzbekistan	846	27	607	30	-28,3%	2,2%	1,8%
Indie	441	9	580	11	31,5%	1,1%	1,7%
Mołdawia	576	69	404	69	-29,9%	1,5%	1,2%
Indonezja	76	18	395	64	419,7%	0,2%	1,1%
Bangladesz	651	9	360	10	-44,7%	1,7%	1,0%
Kazachstan	110	14	322	73	192,7%	0,3%	0,9%
Filipiny	261	136	312	159	19,5%	0,7%	0,9%
Etiopia	11	3	257	67	2236,4%	0,03%	0,7%
Rosja	201	31	209	38	4,0%	0,5%	0,6%
Korea Południowa	72	9	165	18	129,2%	0,2%	0,5%
Azerbejdżan	205	21	164	10	-20,0%	0,5%	0,5%
Turcja	125	2	125	1	0,0%	0,3%	0,4%
Wietnam	79	10	122	24	54,4%	0,2%	0,4%
Nigeria	13	2	91	6	600,0%	0,03%	0,3%
Mongolia	69	34	84	40	21,7%	0,2%	0,2%
Maroko	15	1	70	3	366,7%	0,04%	0,2%
Sri Lanka	54	1	70	11	29,6%	0,1%	0,2%
Kosowo	67	6	65	1	-3,0%	0,2%	0,2%
Pakistan	17	0	62	1	264,7%	0,04%	0,2%
Tadżykistan	39	1	62	6	59,0%	0,1%	0,2%
Kirgistan	69	9	55	13	-20,3%	0,2%	0,2%
Egipt	12	0	50	1	316,7%	0,03%	0,1%
Chiny	38	10	45	16	18,4%	0,1%	0,1%
Ghana	6	3	36	6	500,0%	0,02%	0,1%
Japonia	27	3	34	7	25,9%	0,1%	0,1%
Kenia	4	1	29	10	625,0%	0,01%	0,1%
Mjanma (Birma)	0	0	28	6	-	0,00%	0,1%
Stany Zjednoczone	38	9	24	6	-36,8%	0,1%	0,1%
Tajlandia	24	16	24	16	0,0%	0,1%	0,1%

Obywatelstwo	Liczba wydanych zezwoleń na pracę				wzrost/spadek w stosunku do 2019 r. (rubryka ogółem)	Struktura wydanych zezwoleń na pracę (rubryka ogółem)	
	2019 r.		2020 r.			2019 r.	2020 r.
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety			
Serbia	37	1	23	4	-	0,1%	0,1%
Kuba	8	3	21	7	162,5%	0,02%	0,1%
Turkmenistan	13	2	21	1	61,5%	0,03%	0,1%
Kambodża	0	0	20	6	-	0,00%	0,1%
Brazylia	21	2	17	0	-19,0%	0,1%	0,1%
Republika Południowej Afryki	12	8	16	9	33,3%	0,0%	0,1%
Armenia	25	6	14	1	-44,0%	0,1%	0,04%
Uganda	12	4	14	5	16,7%	0,03%	0,04%
Kamerun	13	0	12	5	-7,7%	0,03%	0,03%
Albania	7	1	11	1	57,1%	0,02%	0,03%
Tunezja	15	2	10	1	-33,3%	0,04%	0,03%
Zimbabwe	2	1	10	6	400,0%	0,01%	0,03%
Algieria	16	2	9	1	-43,8%	0,04%	0,03%
Kongo	2	0	7	3	250,0%	0,01%	0,02%
Erytrea	0	0	5	3	-	0,00%	0,01%
Gwinea	0	0	5	2	-	0,00%	0,01%
Czarnogóra	1	0	4	0	300,0%	0,00%	0,01%
Kanada	8	1	4	0	-50,0%	0,02%	0,01%
Meksyk	4	0	4	3	0,0%	0,01%	0,01%
Irak	1	0	3	0	200,0%	0,00%	0,01%
Iran	5	0	3	0	-40,0%	0,01%	0,01%
Kolumbia	6	0	3	0	-50,0%	0,02%	0,01%
Peru	1	0	3	1	200,0%	0,00%	0,01%
Tanzania	14	8	3	0	-78,6%	0,04%	0,01%
Afganistan	4	1	2	1	-50,0%	0,01%	0,01%
Australia	5	1	2	0	-60,0%	0,01%	0,01%
Bośnia i Hercegowina	1	0	2	0	100,0%	0,00%	0,01%
Macedonia Północna (d. Macedonia)	2	0	2	0	0,0%	0,01%	0,01%
Senegal	0	0	2	0	-	0,00%	0,01%
Tajwan	1	0	2	1	100,0%	0,00%	0,01%
Wenezuela	0	0	2	1	-	0,00%	0,01%
Argentyna	1	0	1	0	0,0%	0,00%	0,00%
Chile	1	0	1	0	0,0%	0,00%	0,00%
Demokratyczna Republika Konga	1	0	1	1	0,0%	0,00%	0,00%
Ekwador	0	0	1	0	-	0,00%	0,00%
Gabon	0	0	1	0	-	0,00%	0,00%
Haiti	0	0	1	0	-	0,00%	0,00%
Izrael	3	0	1	0	-66,7%	0,01%	0,00%
Jordania	1	0	1	0	0,0%	0,00%	0,00%
Malezja	0	0	1	0	-	0,00%	0,00%
Mauretania	0	0	1	0	-	0,00%	0,00%
Palestyna	0	0	1	0	-	0,00%	0,00%
Rwanda	0	0	1	0	-	0,00%	0,00%
Singapur	1	0	1	0	0,0%	0,00%	0,00%

Obywatelstwo	Liczba wydanych zezwoleń na pracę				wzrost/spadek w stosunku do 2019 r. (rubryka ogółem)	Struktura wydanych zezwoleń na pracę (rubryka ogółem)	
	2019 r.		2020 r.			2019 r.	2020 r.
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety			
Syria	4	0	1	0	-75,0%	0,01%	0,00%
Togo	0	0	1	0	-	0,00%	0,00%
Wybrzeże Kości Słoniowej	2	0	1	1	-50,0%	0,01%	0,00%
Burkina Faso	1	0	0	0	-100,0%	0,00%	0,00%
Jemen	1	0	0	0	-100,0%	0,00%	0,00%
Libia	1	0	0	0	-100,0%	0,00%	0,00%
Trynidad i Tobago	1	0	0	0	-	0,00%	0,00%
Gambia	3	1	0	0	-100,0%	0,01%	0,00%
Madagaskar	1	0	0	0	-100,0%	0,00%	0,00%
Mauritius	1	0	0	0	-100,0%	0,00%	0,00%
Sudan	1	0	0	0	-100,0%	0,00%	0,00%

Źródło: sprawozdanie MRPIPS-04 za rok 2019 i rok 2020

W województwie śląskim w 2020 r. wśród wydanych zezwoleń na pracę dla cudzoziemca największą grupę stanowiły zezwolenia dla *Robotników przemysłowych i rzemieślników* (31,5%) oraz *Pracowników wykonujących prace proste* (31,2%), a najmniejszą dla *Rolników, ogrodników, leśników i rybaków* (0,3%) oraz *Przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników* (0,5%).

W stosunku do 2019 r. jedynie w czterech wielkich grupach zawodowych odnotowano wzrost liczby wydanych zezwoleń na pracę dla cudzoziemca:

- wśród *Specjalistów* – o 234 zezwolenia, tj. o 55,6%,
- wśród *Przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników* – o 45, tj. 31,9%,
- wśród *Pracowników wykonujących prace proste* – o 1 167, tj. o 12,1%,
- wśród *Pracowników biurowych* – o 51, tj. o 4,3%.

Natomiast w pozostałych notowano ich spadek, przy czym największy nastąpił w grupie:

- *Rolników, ogrodników, leśników i rybaków* – o 99, tj. o 52,4%,
- *Robotników przemysłowych i rzemieślników* – o 3 448, tj. o 24,1%,
- *Operatorów i monterów maszyn i urządzeń* – o 2 214, tj. o 20,7% (zob. tabela 3).

Tabela 3. Zezwolenia na pracę dla cudzoziemca w województwie śląskim według grup zawodów – dane za rok 2019 i rok 2020

Wielkie grupy zawodów według KZiS ⁸	Liczba wydanych zezwoleń na pracę ogółem		wzrost/spadek w stosunku do 2019 r.	Struktura wydanych zezwoleń na pracę	
	2019 r.	2020 r.		2019 r.	2020 r.
Śląskie	39 077	34 499	-11,7%	100,0%	100,0%

⁸ Klasyfikacja zawodów i Specjalności - jest pięciopoziomowym, hierarchicznie usystematyzowanym zbiorem zawodów i specjalności występujących na rynku pracy. Zawód stanowi źródło dochodów i oznacza zestaw zadań (czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wymagających kompetencji nabytych w toku uczenia się lub praktyki; specjalność obejmuje część zawodu, wymagającą dodatkowych kompetencji. Klasyfikacja została opracowana na podstawie Międzynarodowego Standardu Klasyfikacji Zawodów ISCO-08.

Struktura klasyfikacji jest wynikiem grupowania poszczególnych zawodów i specjalności w grupy elementarne, a te z kolei w bardziej zagregowane grupy średnie, duże i wielkie, na podstawie podobieństwa kompetencji wymaganych do realizacji zadań zawodowych. W klasyfikacji uwzględniono cztery szerokie poziomy kompetencji określone w ISCO-08 oraz poziomy kształcenia określone w Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Edukacji (ISCED 2011). <http://www.klasyfikacje.gofin.pl/kzis/6,0.html>

Wielkie grupy zawodów według KZiS ⁸	Liczba wydanych zezwoleń na pracę ogółem		wzrost/spadek w stosunku do 2019 r.	Struktura wydanych zezwoleń na pracę	
	2019 r.	2020 r.		2019 r.	2020 r.
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	141	186	31,9%	0,4%	0,5%
Specjaliści	421	655	55,6%	1,1%	1,9%
Technicy i inny średni personel	1 717	1 473	-14,2%	4,4%	4,3%
Pracownicy biurowi	1 173	1 224	4,3%	3,0%	3,5%
Pracownicy usług i sprzedawcy	810	710	-12,3%	2,1%	2,1%
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	189	90	-52,4%	0,5%	0,3%
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	14 328	10 880	-24,1%	36,7%	31,5%
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	10 687	8 473	-20,7%	27,3%	24,6%
Pracownicy wykonujący prace proste	9 611	10 778	12,1%	24,6%	31,2%

Źródło: sprawozdanie MRPIPS-04 za rok 2019 i rok 2020

W ujęciu rocznym w 2020 r. w siedmiu sekcjach PKD wzrosła liczba wydanych zezwoleń na pracę dla cudzoziemca, przy czym największy wzrost odnotowano w sekcjach:

- N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca – o 1 766 zezwoleń, tj. o 24,8%,
- Q - Opieka zdrowotna i pomoc – o 272, tj. o 100,7%,
- G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – o 35, tj. o 5,5%.

W pozostałych sekcjach nastąpił spadek liczby wydanych zezwoleń, przy czym największy w sekcjach:

- H – Transport i gospodarka magazynowa – o 2 834 zezwolenia, tj. o 28,1%,
- F – Budownictwo – o 2 287, tj. o 23,9%,
- C – Przetwórstwo przemysłowe – o 949, tj. o 10,9%.

Struktura wydanych zezwoleń na pracę dla cudzoziemca według sekcji PKD była podobna do tej z 2019 r., a ich liczba w czterech sekcjach stanowiła 90,6% wszystkich wydanych zezwoleń w 2020r. (2019 r. – 90,8%):

- N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca – 25,8% (wzrost o 7,6 p. proc.),
- C – Przetwórstwo przemysłowe – 22,6% (wzrost o 0,3 p. proc.),
- F – Budownictwo – 21,1% (spadek o 3,4 p. proc.)
- H – Transport i gospodarka magazynowa – 21,1% (spadek o 4,7 p. proc.) (zob. tabela 4).

Tabela 4. Zezwolenia na pracę dla cudzoziemca w województwie śląskim według sekcji PKD – dane za rok 2019 i rok 2020

Wyszczególnienie	Liczba wydanych zezwoleń na pracę dla cudzoziemca		wzrost/spadek w stosunku do 2019 r.	Struktura wydanych zezwoleń na pracę	
	2019 r.	2020 r.		2019 r.	2020 r.
Śląskie	39 077	34 469	-11,8%	100,0%	100,0%
A -Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i	313	158	-49,5%	0,8%	0,5%
B - Górnictwo i wydobywanie	166	86	-48,2%	0,4%	0,2%
C - Przetwórstwo przemysłowe	8 729	7 780	-10,9%	22,3%	22,6%

Wyszczególnienie	Liczba wydanych zezwoleń na pracę dla cudzoziemca		wzrost/spadek w stosunku do 2019 r.	Struktura wydanych zezwoleń na pracę	
	2019 r.	2020 r.		2019 r.	2020 r.
D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	6	1	-83,3%	0,02%	0,00%
E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	128	99	-22,7%	0,3%	0,3%
F - Budownictwo	9 563	7 276	-23,9%	24,5%	21,1%
G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	636	671	5,5%	1,6%	1,9%
H - Transport i gospodarka magazynowa	10 093	7 259	-28,1%	25,8%	21,1%
I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	903	693	-23,3%	2,3%	2,0%
J - Informacja i komunikacja	128	102	-20,3%	0,3%	0,3%
K - Działalność finansowa	4	5	25,0%	0,01%	0,01%
L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	45	72	60,0%	0,1%	0,2%
M - Działalność profesjonalna, naukowa i	573	465	-18,8%	1,5%	1,3%
N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	7 114	8 880	24,8%	18,2%	25,8%
O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	2	-	0,0%	0,01%
P - Edukacja	64	59	-7,8%	0,2%	0,2%
Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	270	542	100,7%	0,7%	1,6%
R - Działalność związana z kulturą,	62	67	8,1%	0,2%	0,2%
S - Pozostała działalność usługowa	270	236	-12,6%	0,7%	0,7%
T - Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	10	16	60,0%	0,03%	0,05%
U - Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	-	0,0%	0,0%

Źródło: sprawozdanie MRPIPS-04 za rok 2019 i rok 2020

W 2020 r. powiatowe urzędy pracy w województwie śląskim wydały 133,6 tys. oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcowi, czyli o $\frac{1}{5}$ mniej niż w 2019 r.

Najwięcej oświadczeń wydano dla obywateli Ukrainy – 90,0% wszystkich oświadczeń oraz Gruzji – 3,8%, a najmniej dla obywateli Armenii (0,1%).

Największy spadek liczby oświadczeń odnotowano dla obywateli Ukrainy (o 35 262, tj. o 22,7%), a wzrost dla obywateli Białorusi (o 384, tj. o 9,6%), czyli podobnie jak w przypadku zezwoleń na pracę dla cudzoziemca (zob. tabela 5).

Tabela 5. Oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi w województwie śląskim według obywatelstwa dane za rok 2019 i rok 2020

Obywatelstwo	Liczba oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi		wzrost/spadek w stosunku do 2019 r.	Struktura oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi	
	2019 r.	2020 r.		2019 r.	2020 r.
ŚLĄSKIE - ogółem	168 918	133 591	-20,9%	100,0%	100,0%
Armenia	137	171	24,8%	0,1%	0,1%
Białoruś	4 001	4 385	9,6%	2,4%	3,3%
Gruzja	5 626	5 069	-9,9%	3,3%	3,8%
Mołdawia	2 528	2 317	-8,3%	1,5%	1,7%
Rosja	1 151	1 436	24,8%	0,7%	1,1%
Ukraina	155 475	120 213	-22,7%	92,0%	90,0%

Źródło: dane zbierane przez MRPiT dotyczące oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcowi za rok 2019 i rok 2020

Rok 2020 był rokiem pandemii COVID-19, która znacząco wpłynęła na życie społeczne i gospodarcze w województwie śląskim, podobnie jak w całej Europie. Wprowadzane ograniczenia w funkcjonowaniu poszczególnych branż i obostrzenia w przemieszczaniu się, w tym migracji zarobkowej miały bezpośrednie przełożenie na funkcjonowanie rynku pracy. W województwie śląskim w ujęciu rocznym spadła liczba wydanych zezwoleń na pracę dla cudzoziemców oraz liczba oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi. Branże, które najbardziej ucierpiały, to jednocześnie te, w których najbardziej spadła liczba zatrudnionych cudzoziemców: *Budownictwo, Transport i gospodarka magazynowa, Przetwórstwo przemysłowe, Opieka zdrowotna i pomoc społeczna oraz Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi*. Działania osłonowe rządu w postaci tzw. Tarczy antykryzysowej umożliwiły zastopowanie (przynajmniej w trakcie pierwszej i drugiej fali pandemii) zapaści gospodarczej, co pozwoliło firmom na powolne wychodzenie z regresu finansowego. Widoczne jest to m.in. w zwiększonym zapotrzebowaniu na zatrudnianie cudzoziemców w pierwszym półroczu 2021 r., w którym wydano 20 761 zezwoleń na pracę dla cudzoziemca (w porównaniu do pierwszego półrocza 2020 r. wzrost o 16,4%; 17 841) i 81 995 oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi (w porównaniu do pierwszego półrocza 2020 r. wzrost o 55,5%; 52 732)⁹.

3. Prezentacja i analiza wyników badania

W badaniu wzięły udział trzy grupy respondentów:

- pracodawcy zatrudniający cudzoziemców,
- przedstawiciele agencji zatrudnienia rekrutujących pracowników z zagranicy,
- przedstawiciele powiatowych urzędów pracy zajmujący się oświadczeniami o powierzeniu pracy cudzoziemcowi.

W niniejszym rozdziale zostaną omówione wyniki badania z uwzględnieniem grup respondentów i problematyki badawczej.

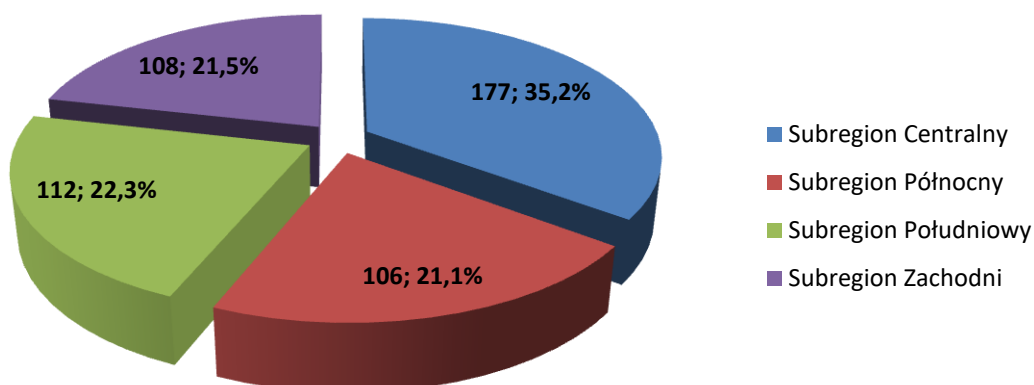
⁹ Dane statystyczne pochodzą ze sprawozdań statystycznych MRPiP-04 - za I półrocze 2021 r. - publikacja MRPiPS <https://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/cudzoziemcy-pracujacy-w-polsce-statystyki/>

3.1. Prezentacja i analiza wyników badania opinii pracodawców zatrudniających cudzoziemców

3.1.1. Charakterystyka respondentów

W badaniu wzięło udział 503 pracodawców z województwa śląskiego. Lokalizacja siedziby firmy co trzeciego respondenta to Subregion Centralny. W pozostałych trzech subregionach województwa śląskiego działalność gospodarczą prowadził co piąty badany (zob. wykres 1).

Wykres 1. Siedziba pracodawcy ze względu na subregion województwa śląskiego (dane w liczbach i w %; N=503)

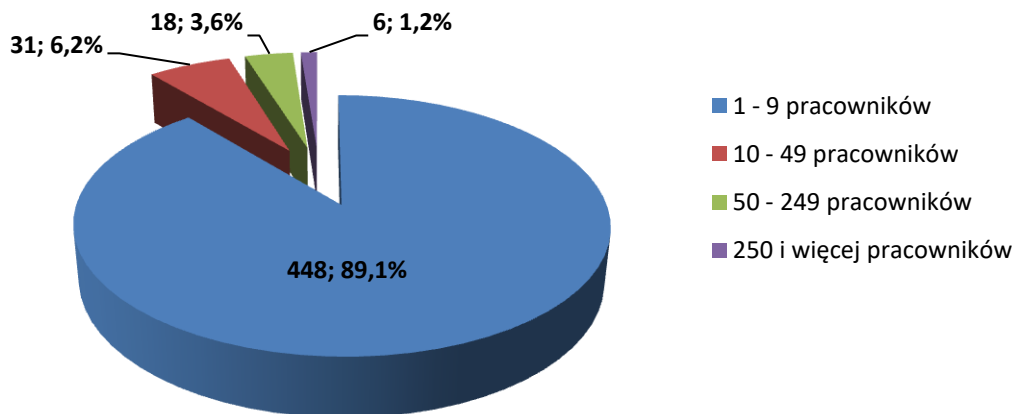

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Zmienna metryczkowa – siedziba firmy (subregion województwa śląskiego) nie różnicuje znacząco odpowiedzi respondentów. W związku z tym wszystkie omawiane wyniki badania (w części 3.1. opracowania) nie uwzględniają rozkładu odpowiedzi przedsiębiorców w podziale na zmienną siedziba firmy.

Większość podmiotów biorących udział w badaniu to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające od 1 do 9 pracowników (89,1%). Rozkład próby odzwierciedla faktyczną strukturę przedsiębiorstw według wielkości zatrudnienia (zob. wykres 2).

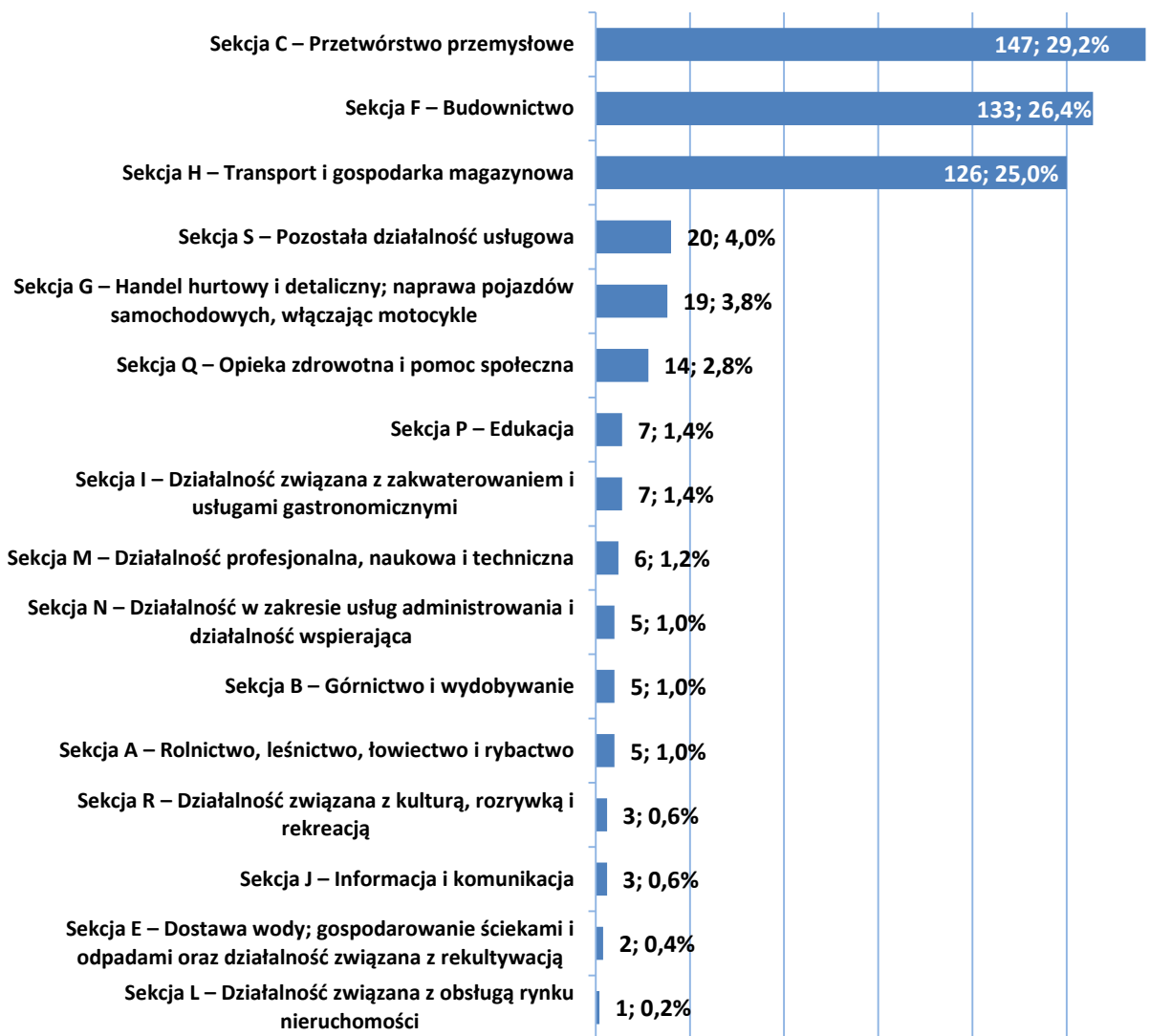
Wykres 2. Pracodawcy według wielkości zatrudnienia (dane w liczbach i w %; N=503)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Co trzeci pracodawca biorący udział w badaniu prowadził działalność gospodarczą w sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe (29,2%), a co czwarty w sekcji F – Budownictwo (26,4%) oraz H – Transport i gospodarka magazynowa (25,0%). W tych sekcjach pracodawcy stanowili 80,6% ogółu respondentów. (zob. wykres 3).

Wykres 3. Pracodawcy według wiodącej sekcji PKD (dane w liczbach i w %; N=503)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Rozkład próby badawczej ze względu na sekcje PKD odzwierciedla strukturę wydanych pracodawcom zezwoleń na pracę dla cudzoziemców¹⁰ w województwie śląskim. Z tego powodu pozyskane dane z badania zostaną omówione przy uwzględnieniu trzech sekcji wiodących tj. sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe, F – Budownictwo i H – Transport i gospodarka magazynowa oraz pozostałych sekcji ujętych razem (zob. wykres 3).

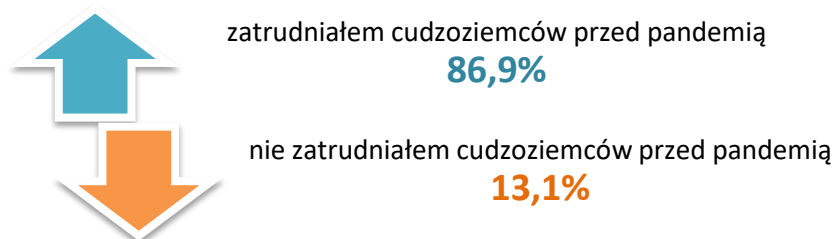
¹⁰ Dane statystyczne pochodzą ze sprawozdań statystycznych MRPiP-04 - za I półrocze 2021 r. - publikacja MRPiPS <https://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/cudzoziemcy-pracujacy-w-polsce-statystyki/>

3.1.2. Skala zapotrzebowania na pracowników z zagranicy w 2021 r.

3.1.2.1. Zatrudnianie cudzoziemców przed pandemią COVID-19 przez śląskich pracodawców

Wszyscy pracodawcy biorący udział w badaniu zatrudniają w swoich firmach cudzoziemców i większość z nich zatrudniała ich także przed pandemią COVID-19 (86,9%) (zob. rysunek 1).

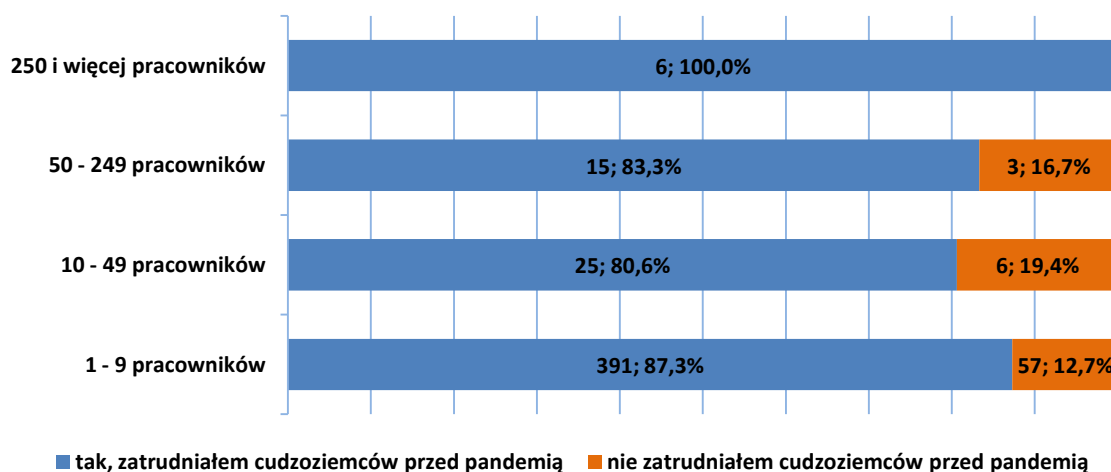
Rysunek 1. Zatrudnianie cudzoziemców przed pandemią COVID-19 (N=503)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Wśród dużych firm zatrudniających 250 pracowników i więcej wszyscy pracodawcy zatrudniali cudzoziemców zarówno przed pandemią jak i obecnie. W pozostałych trzech przedziałach wielkości takich pracodawców było ponad 80%, przy czym największy odsetek zatrudniających obcokrajowców odnotowano wśród mikroprzedsiębiorstw – 87,3% (zob. wykres 4).

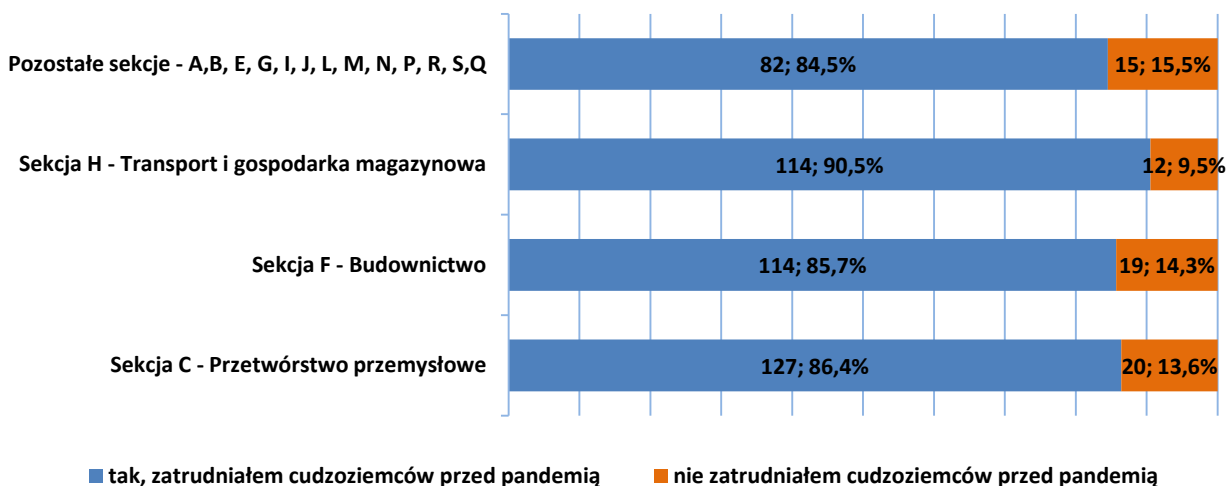
Wykres 4. Zatrudnianie cudzoziemców przed pandemią według wielkości przedsiębiorstwa (dane w liczbach i w %; N=503)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Zatrudnianie cudzoziemców przed pandemią deklarowało ponad 84,0% respondentów prowadzących działalność gospodarczą w sekcjach wiodących, tj. sekcjach: C – Przetwórstwo przemysłowe, H – Transport i gospodarka magazynowa i F – Budownictwo, a także przedsiębiorcy z pozostałych sekcji, przy czym najczęściej cudzoziemców zatrudniali przedsiębiorcy z sekcji H – Transport i gospodarka magazynowa - 90,5% (zob. wykres 5).

Wykres 5. Zatrudnianie cudzoziemców przed pandemią według sekcji PKD (dane w liczbach i w %; N=503)

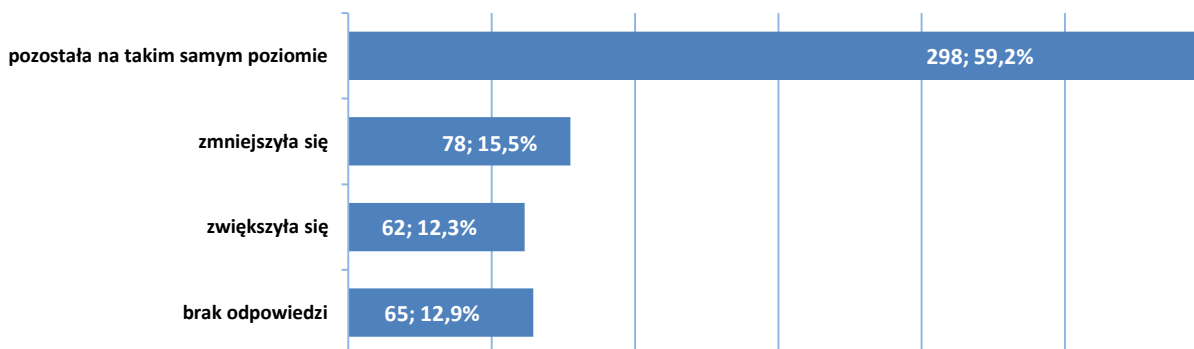

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

3.1.3. Zmiany w zatrudnianiu cudzoziemców w porównaniu do okresu sprzed pandemii COVID-19 oraz powody mające wpływ na zwiększenie/zmniejszenie zatrudnienia

Według co drugiego respondenta liczba zatrudnianych cudzoziemców w porównaniu do okresu sprzed pandemii pozostała na takim samym poziomie. Co ósmy pracodawca deklaruje zwiększenie zatrudnienia, a co szósty informował o jego zmniejszeniu (zob. wykres 6).

Wykres 6. Zmiany w liczbie zatrudnianych cudzoziemców w porównaniu do okresu sprzed pandemii w opiniach pracodawców (dane w liczbach i w %; N=503)

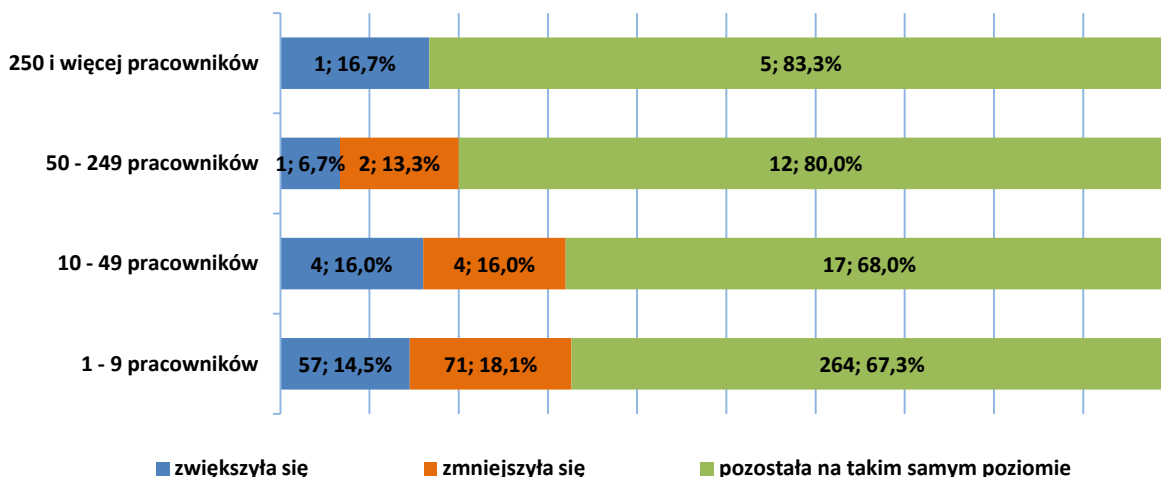
Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Niezależnie od wielkości firmy, ponad połowa badanych pracodawców deklaruje utrzymanie się zatrudnienia cudzoziemców na takim samym poziomie jak przed pandemią: od 67,3% w mikroprzedsiębiorstwach do 83,3% w dużych. Żaden z pracodawców zatrudniających 250 osób i więcej nie deklaruje zmniejszenia zatrudnienia cudzoziemców w stosunku do okresu sprzed pandemii.

Co siódmy mikroprzedsiębiorca zatrudniający od 1 do 9 osób deklaruje zwiększenie zatrudnienia cudzoziemców a co piąty informował o jego zmniejszeniu. Tyle samo pracodawców z małych firm

zatrudniających 10 – 49 osób informowało zarówno o wzroście zatrudniania cudzoziemców co i spadku – co szósty. Co ósmy respondent nie udzielił odpowiedzi na pytanie (65 osób; 12,9%), w związku z tym wyniki prognozy zatrudnienia odnoszą się do 438 przedsiębiorstw (zob. wykres 7).

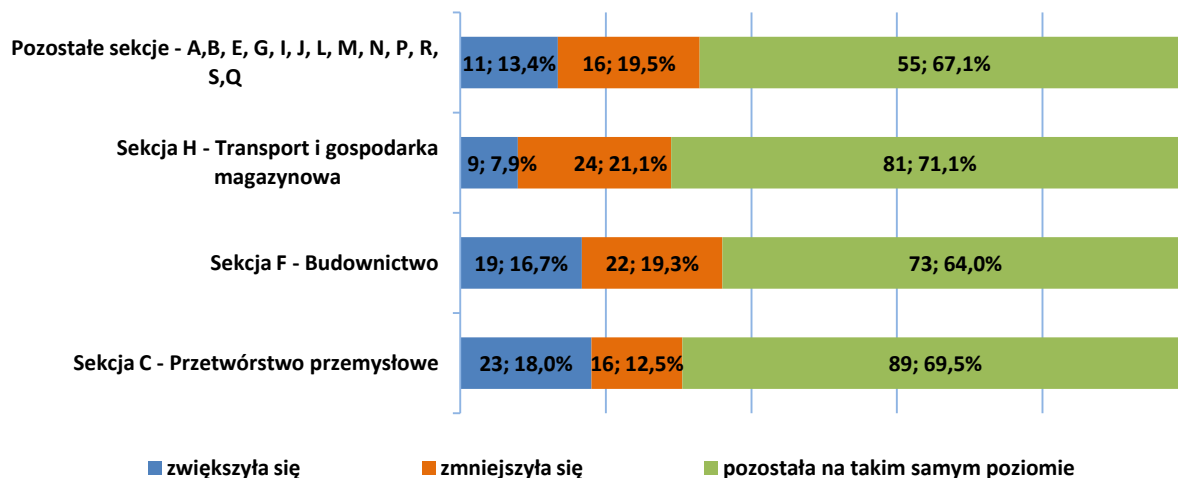
Wykres 7. Zmiany w liczbie zatrudnianych cudzoziemców w porównaniu do okresu sprzed pandemii w opiniach pracodawców według wielkości zatrudnienia (dane w liczbach i w %; N=438)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Niezależnie od sekcji PKD pracodawcy deklarowali utrzymanie zatrudnienia cudzoziemców na podobnym poziomie co przed pandemią: od 64,0% w sekcji F – Budownictwo do 71,1% w sekcji H – Transport i gospodarka magazynowa. Co szósty przedsiębiorca z sekcji F – Budownictwo i C – Przetwórstwo przemysłowe informował o zwiększeniu zatrudnienia cudzoziemców, natomiast zmniejszenie liczby zatrudnionych cudzoziemców w swoich firmach deklarował co piąty pracodawca z sekcji F – Budownictwo, H – Transport i gospodarka magazynowa oraz z grupy pozostałych sekcji (zob. wykres 8).

Wykres 8. Zmiany w liczbie zatrudnianych cudzoziemców w porównaniu do okresu sprzed pandemii w opiniach pracodawców według sekcji PKD (dane w liczbach i w %; N=438)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

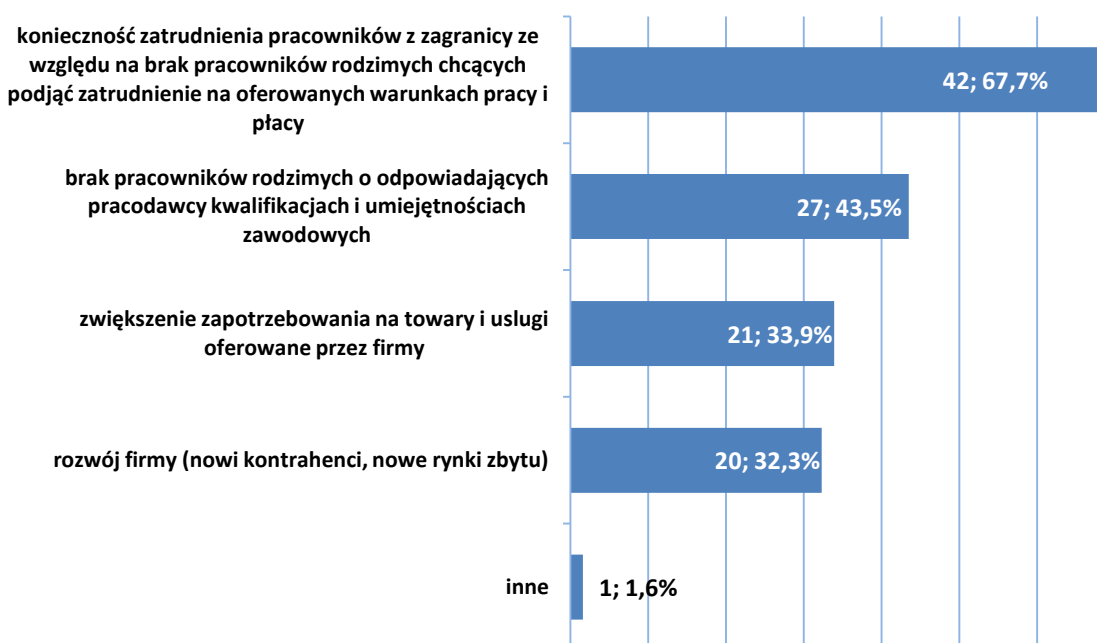
Wśród pracodawców, którzy deklarowali zwiększenie zatrudnienia cudzoziemców w swoich firmach w 2021 roku (12,3%; 62 osoby) najczęściej wskazywano na konieczność zatrudnienia pracowników

z zagranicy ze względu na brak pracowników rodzimych chcących podjąć zatrudnienie na oferowanych warunkach pracy i płacy (67,7%) oraz na brak pracowników rodzimych o odpowiadających pracodawcy kwalifikacjach i umiejętnościach zawodowych (43,5%). Dla co trzeciego przedsiębiorcy zatrudnianie cudzoziemców wiązało się ze zwiększeniem zapotrzebowania na towary i usługi oferowane przez firmę oraz z rozwojem firmy (zob. wykres 9).

Wśród respondentów, którzy udzielili odpowiedzi w omawianej kwestii przeważali pracodawcy z mikroprzedsiębiorstw (zatrudniający od 1 do 9 pracowników) – 91,9% (57 na 62 badanych). Czterech pracodawców reprezentowało małe przedsiębiorstwa zatrudniające 10 – 49 pracowników i jeden średnie zatrudniające 50 – 249 pracowników.

Wśród respondentów, którzy deklarowali zwiększenie zatrudnienia cudzoziemców w swoich firmach co trzeci prowadził działalność gospodarczą w sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe (37,1%) oraz F – Budownictwo (30,6%) a co siódmy w sekcji H – Transport i gospodarka magazynowa (14,5%).

Wykres 9. Powody mające wpływ na zwiększenie zatrudnienia cudzoziemców w 2021 r. w opiniach respondentów (dane w liczbach i w %; N=62)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

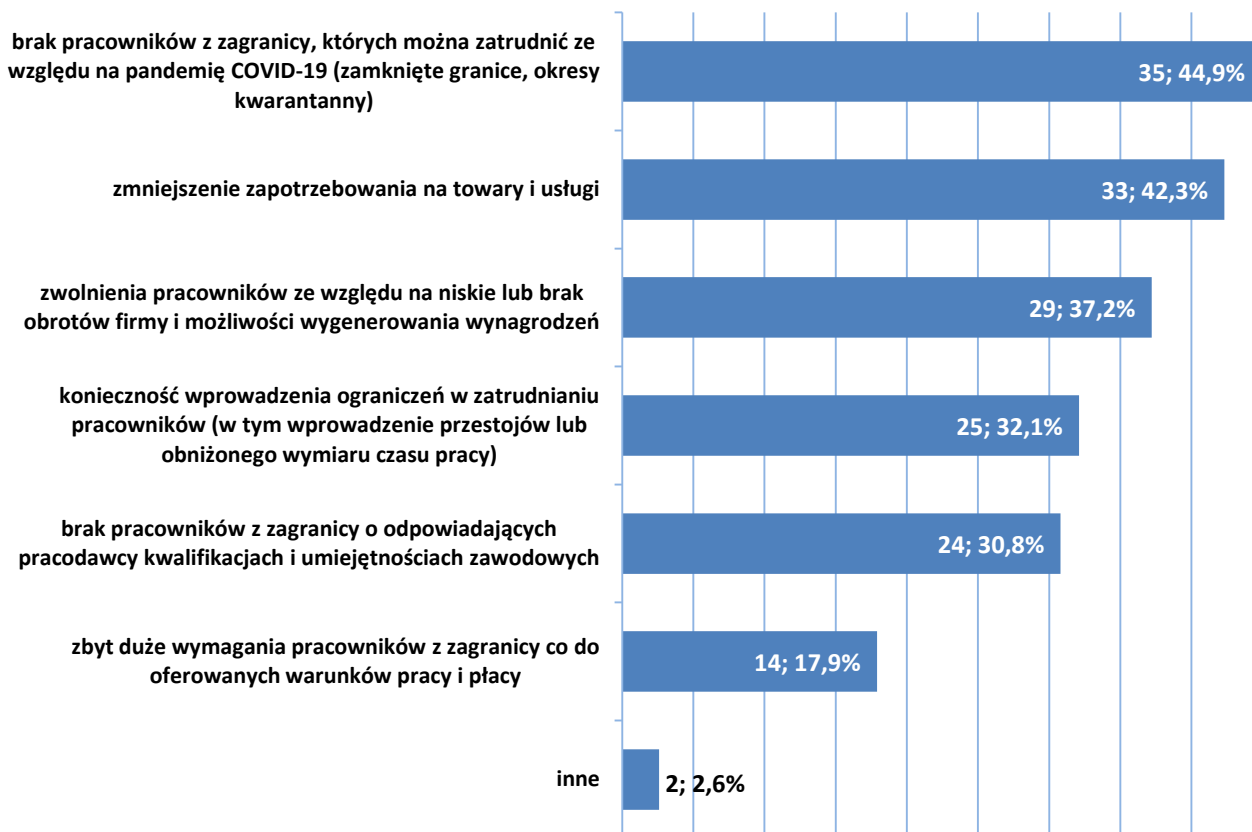
Respondenci deklarujący zmniejszenie zatrudnienia pracowników z zagranicy w 2021 r. (15,5%, 78 osób) wskazywali przede wszystkim na brak pracowników z innych krajów, których nie można było zatrudnić ze względu na pandemię COVID – 19 (zamknięte granice, okresy kwarantanny) – 44,9% oraz na zmniejszenie zapotrzebowania na towary i usługi – 42,3%.

Co trzeci pracodawca jako powód zmniejszenia zatrudnienia cudzoziemców wskazał także zwolnienia pracowników ze względu na niskie lub brak obrotów firmy i możliwości wygenerowania wynagrodzeń, konieczność wprowadzenia ograniczeń w zatrudnianiu pracowników (w tym wprowadzenie przestojów lub obniżonego wymiaru czasu pracy) oraz brak pracowników z zagranicy o odpowiadających pracodawcy kwalifikacjach i umiejętnościach zawodowych (zob. wykres 10).

Udzielający odpowiedzi w tym zakresie to przede wszystkim: mikroprzedsiębiorcy – 91,0% (71 na 78 podmiotów). Pozostali respondenci w tej grupie to: mali przedsiębiorcy – 4 podmioty, średni – 2 podmioty oraz duży – 1 podmiot.

Co trzeci przedsiębiorca prowadził działalność gospodarczą w sekcji: H – Transport i gospodarka magazynowa (30,7%) oraz F – Budownictwo (28,2%), a co piąty w sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe (20,5%).

Wykres 10. Powody mające wpływ na zmniejszenie zatrudniania cudzoziemców w 2021 r. w opiniach respondentów (dane w liczbach i w %; N= 78)

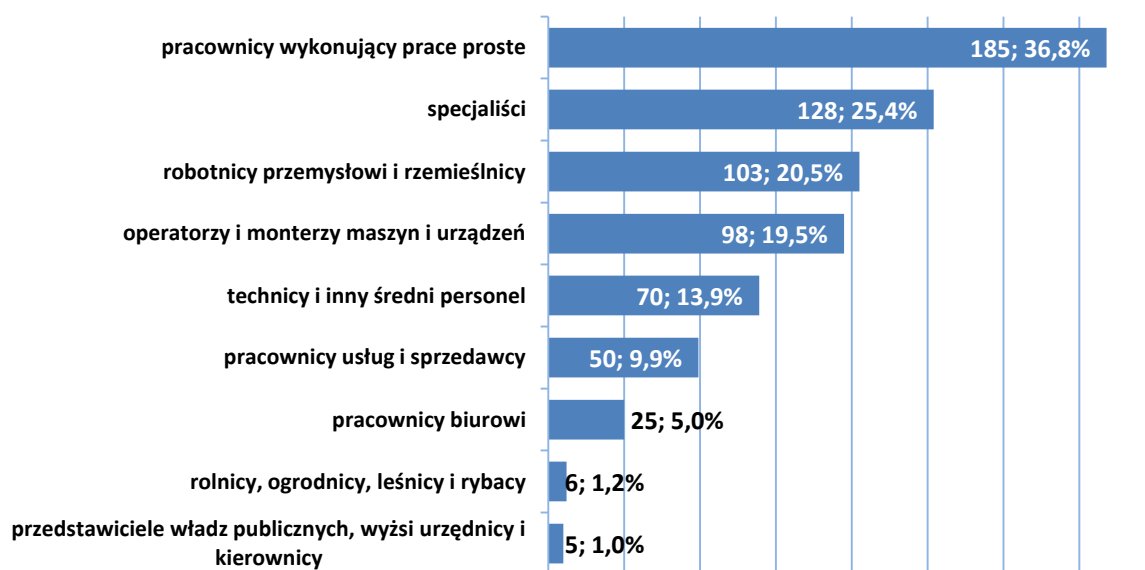
Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

3.1.4. Charakterystyka pracowników z zagranicy zatrudnionych w firmach pracodawców w 2021 r.

3.1.4.1. ze względu na stanowisko pracy

Co trzeci pracodawca w 2021 roku zatrudnia cudzoziemców, którzy w jego firmie wykonują prace proste, co czwarty zatrudnia specjalistów, a co piąty robotników przemysłowych i rzemieślników. Pracownicy z tych grup stanowią 82,7% cudzoziemców jakich zatrudniają śląscy przedsiębiorcy (zob. wykres 11).

Wykres 11. Stanowiska pracy, na jakich w 2021 r. zatrudniani są cudzoziemcy przez śląskich pracodawców (dane w liczbach i w %; N=503)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

W mikroprzedsiębiorstwach co trzeci pracodawca zatrudnia cudzoziemców, którzy wykonują prace proste, co czwarty zatrudnia specjalistów, co piąty robotników przemysłowych i rzemieślników, a co dziesiąty pracowników usług i sprzedawców.

W małych firmach co drugi pracodawca zatrudnia pracowników wykonujących prace proste, co trzeci specjalistów, a co czwarty robotników przemysłowych i rzemieślników.

Co trzeci badany ze średniego przedsiębiorstwa zatrudnia pracowników wykonujących prace proste, co czwarty techników i średni personel, a co piąty operatorów i monterów maszyn i urządzeń oraz specjalistów.

Co drugi respondent z dużej firmy zatrudnia specjalistów, a co trzeci techników i inny średni personel oraz pracowników wykonujących prace proste (zob. tabela 6).

Tabela 6. Stanowiska pracy na jakich w 2021 r. zatrudnieni są cudzoziemcy przez śląskich pracodawców według wielkości przedsiębiorstwa (dane w liczbach i w %; N=503)*

Stanowiska pracy/zawody, w których zatrudnieni są cudzoziemcy	od 1 do 9 pracowników mikroprzedsiębiorstwo	od 10 do 49 pracowników mała firma	od 50 do 249 pracowników średnia firma	250 i więcej pracowników duża firma	Ogółem
przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	5 1,1%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	5 1,0%

Stanowiska pracy/zawody, w których zatrudnieni są cudzoziemcy	od 1 do 9 pracowników mikroprzedsiębiorstwo	od 10 do 49 pracowników mała firma	od 50 do 249 pracowników średnia firma	250 i więcej pracowników duża firma	Ogółem
specjaliści	112 25,0%	9 29,0%	4 22,2%	3 50,0%	128 25,4%
technicy i inny średni personel	58 12,9%	5 16,1%	5 27,8%	2 33,3%	70 13,9%
pracownicy biurowi	23 5,1%	2 6,5%	0 0,0%	0 0,0%	25 5,0%
pracownicy usług i sprzedawcy	46 10,3%	4 12,9%	0 0,0%	0 0,0%	50 9,9%
rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	5 1,1%	0 0,0%	1 5,6%	0 0,0%	6 1,2%
robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	93 20,8%	7 22,6%	3 16,7%	0 0,0%	103 20,5%
operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	89 19,9%	5 16,1%	4 22,2%	0 0,0%	98 19,5%
pracownicy wykonujący prace	164 36,6%	13 41,9%	6 33,3%	2 33,3%	185 36,8%
Liczba respondentów	448	31	18	6	503
%	100%	100%	100%	100%	100%

*Dane nie sumują się do 100% gdyż respondent mógł podać więcej niż jedną odpowiedź

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Pracodawcy z sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe zatrudniają cudzoziemców na stanowiskach: pracowników wykonujących prace proste – 39,5%, operatorów i monterów maszyn i urządzeń – 27,9% oraz specjalistów – 22,4%.

Respondenci prowadzący działalność gospodarczą w sekcji F – Budownictwo zatrudniają najczęściej na stanowiskach: pracowników wykonujących prace proste – 40,0%, robotników przemysłowych i rzemieślników – 33,1% oraz specjalistów – 24,8%.

Cudzoziemcy zatrudniani przez przedsiębiorców z sekcji H – Transport i gospodarka magazynowa pracują na stanowiskach/w zawodach jako pracownicy wykonujący prace proste – 30,2% oraz jako specjaliści – 23,8% .

W pozostałej grupie sekcji cudzoziemcy najczęściej pracują wykonując prace proste – 39,2% oraz jako specjaliści – 33,0% (zob. tabela 7).

Tabela 7. Stanowiska pracy, na jakich w 2021 r. zatrudnieni są cudzoziemcy przez śląskich pracodawców według sekcji PKD (dane w liczbach i w %; N=503)*

Stanowiska pracy/zawody, w których zatrudnieni są cudzoziemcy	Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	Sekcja F – Budownictwo	Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	Pozostałe sekcje: A, B, E, G, I, J, L, M, N, P, R, S, Q	Ogółem
przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	2 1,4%	1 0,8%	2 1,6%	0 0,0%	5 1,0%
specjaliści	33 22,4%	33 24,8%	30 23,8%	32 33,0%	128 25,4%
technicy i inny średni personel	18 12,2%	16 12,0%	20 15,9%	16 16,5%	70 13,9%
pracownicy biurowi	9 6,1%	8 6,0%	6 4,8%	2 2,1%	25 5,0%
pracownicy usług i sprzedawcy	15 10,2%	8 6,0%	17 13,5%	10 10,3%	50 9,9%
rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	0 0,0%	3 2,3%	0 0,0%	3 3,1%	6 1,2%

Stanowiska pracy/zawody, w których zatrudnieni są cudzoziemcy	Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	Sekcja F – Budownictwo	Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	Pozostałe sekcje: A, B, E, G, I, J, L, M, N, P, R, S, Q	Ogółem
robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	22 15,0%	44 33,1%	24 19,0%	13 13,4%	103 20,5%
operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	41 27,9%	18 13,5%	25 19,8%	14 14,4%	98 19,5%
pracownicy wykonujący prace proste	58 39,5%	51 40,0%	38 30,2%	38 39,2%	185 36,8%
Liczba respondentów	147	133	126	97	503
%	100%	100%	100%	100%	100%

*Dane nie sumują się do 100% gdyż respondent mógł podać więcej niż jedną odpowiedź

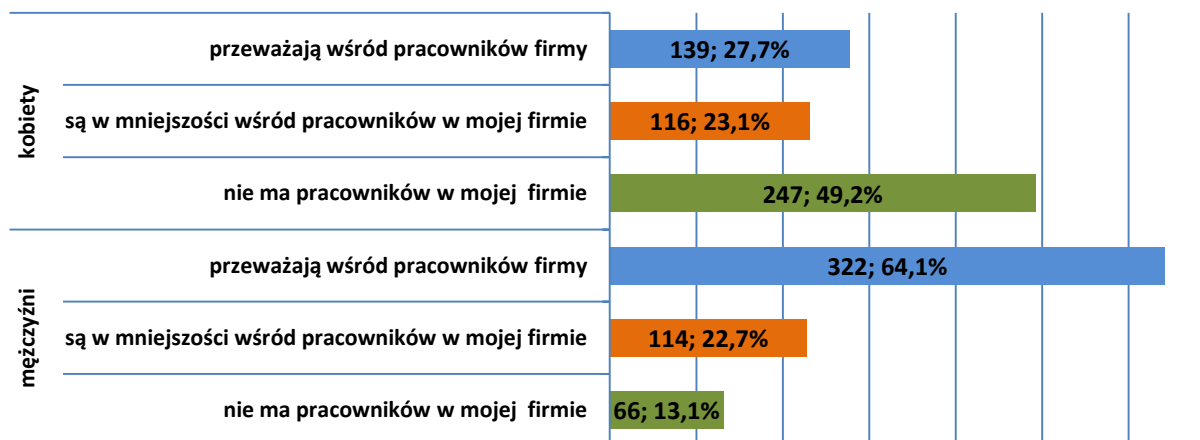
Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

3.1.4.2. ze względu na płeć, wiek, poziom wykształcenia i kraj pochodzenia

- ze względu na płeć

W co drugiej firmie wśród zatrudnianych cudzoziemców przeważają mężczyźni 64,1% a w co czwartej kobiety (27,7%). Z kolei w co drugiej firmie nie było wśród pracowników z zagranicy kobiet (49,2%), a mężczyzn w co ósmej (13,1%). Jeden respondent nie udzielił odpowiedzi na to pytanie (zob. wykres 12).

Wykres 12. Zatrudniani cudzoziemcy według płci (dane w liczbach i w %; N=502)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Według pracodawców, mężczyźni przeważają wśród pracowników – cudzoziemców niezależnie od wielkości przedsiębiorstwa, przy czym najwyższy odsetek wskazań dotyczy firm średnich (72,2%). Kobiety cudzoziemki, ich zdaniem, są zdecydowanie rzadziej zatrudniane niż mężczyźni, nie ma ich w co drugiej mikro, małej i średniej firmie. Tylko w dużych firmach kobiety stanowią 50% zatrudnionych cudzoziemców (zob. tabela 8).

Tabela 8. Zatrudniani cudzoziemcy według płci i wielkości przedsiębiorstwa (dane w liczbach i w %; N= 502)

Zatrudniani cudzoziemcy według płci i wielkości przedsiębiorstwa		od 1 do 9 pracowników mikroprzedsiębiorstwo	od 10 do 49 pracowników mała firma	od 50 do 249 pracowników średnia firma	250 i więcej pracowników duża firma
kobiety	przeważają wśród pracowników firmy	123	8	5	3
		27,5%	25,8%	27,8%	50,0%
	są w mniejszości wśród pracowników w mojej firmie	105	5	4	2
		23,5%	16,1%	22,2%	33,3%
nie ma pracowników w mojej firmie		219	18	9	1
		49,0%	58,1%	50,0%	16,7%
Liczba respondentów		447	31	18	6
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
mężczyźni	przeważają wśród pracowników firmy	286	20	13	3
		64,0%	64,5%	72,2%	50,0%
	są w mniejszości wśród pracowników w mojej firmie	102	7	3	2
		22,8%	22,6%	16,7%	33,3%
nie ma pracowników w mojej firmie		59	4	2	1
		13,2%	12,9%	11,1%	16,7%
Liczba respondentów		447	31	18	6
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Ponad połowa przedsiębiorstw z sekcji: C – Przetwórstwo przemysłowe, F – Budownictwo i H – Transport i gospodarka magazynowa zatrudnia w większości mężczyzn obcokrajowców, przy czym w sekcji F – Budownictwo stanowią oni 76,7%. Jednocześnie, w co piątej firmie z pozostałych sekcji w ogóle nie ma zatrudnionych mężczyzn cudzoziemców.

Kobiety przeważają wśród zatrudnionych cudzoziemców, w niemal co drugiej firmie z grupy pozostałych sekcji i w co trzeciej z sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe. Natomiast nie są w ogóle zatrudniane w prawie co drugim przedsiębiorstwie z sekcji F – Budownictwo i H – transport i gospodarka magazynowa (zob. tabela 9).

Tabela 9. Zatrudniani cudzoziemcy według płci i sekcji PKD (dane w liczbach i w %; N= 502)

Zatrudniani cudzoziemcy według płci i sekcji PKD		Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	Sekcja F – Budownictwo	Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	Pozostałe sekcje: A, B, E, G, I, J, L, M, N, P, R, S, Q
kobiety	przeważają wśród pracowników firmy	48	21	24	46
		32,9%	15,8%	19,0%	47,4%
	są w mniejszości wśród pracowników w mojej firmie	39	26	27	24
		26,7%	19,5%	21,4%	24,7%
nie ma pracowników w mojej firmie		59	86	75	27
		40,4%	64,7%	59,5%	27,8%
Liczba respondentów		146	133	126	97
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
mężczyźni	przeważają wśród pracowników firmy	85	102	95	40
		58,2%	76,7%	75,4%	41,2%
	są w mniejszości wśród pracowników w mojej firmie	36	23	17	38
		24,7%	17,3%	13,5%	39,2%
nie ma pracowników w mojej firmie		25	8	14	19
		17,1%	6,0%	11,1%	19,6%
Liczba respondentów		146	133	126	97
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

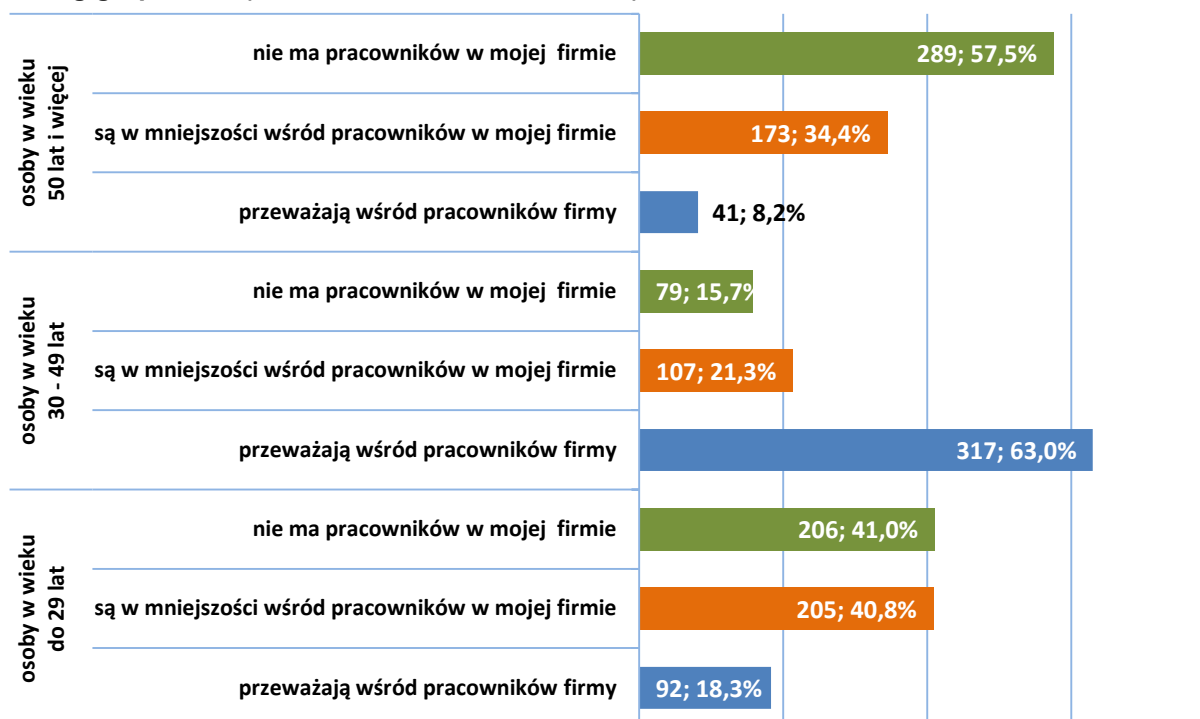
- ze względu na wiek

Ponad połowa śląskich pracodawców zatrudnia w przeważającej większości cudzoziemców w wieku 30 – 49 lat (63%), co szósty osoby młode w wieku do 29 lat (18,3%), a co dwunasty w wieku 50 lat i więcej (8,2%).

Z kolei w mniejszości wśród zatrudnionych cudzoziemców są osoby młode w wieku do 29 lat (40,8%) i osoby w wieku 50+ (34,4%). Pracownicy w wieku 30 – 49 lat stanowią mniejszość kadry, w co piątej firmie (21,3%).

Śląscy przedsiębiorcy najmniej chętnie zatrudniają cudzoziemców pięćdziesięciolatków – ponad połowa z nich deklaruje, że nie ma pracowników w tej grupie wiekowej w ich firmie (57,5%). W co drugiej firmie nie ma także pracowników obcokrajowców do 29 roku życia (41%). Zaledwie co szósty respondent twierdzi, że nie zatrudnia pracowników z zagranicy w wieku 30 – 49 lat (15,7%) (zob. wykres 13).

Wykres 13. Cudzoziemcy zatrudniani w badanych firmach w opiniach śląskich przedsiębiorców według grup wieku (dane w liczbach i w %; N=503)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Bez względu na wielkość przedsiębiorstwa zatrudnieni cudzoziemcy w wieku 30 – 49 lat przeważają w grupie obcokrajowców w każdej z firm, zwłaszcza w dużych i średnich firmach (odpowiednio: 83,3%; 77,8%). Nie ma pracowników w tej grupie wiekowej zwłaszcza w co czwartym małym przedsiębiorstwie (22,6%).

W co trzeciej dużej firmie i co czwartej małej przeważają osoby młode do 29 lat (odpowiednio 33,3%; 25,8%). Nie ma pracowników cudzoziemców w tej grupie wiekowej, głównie w co drugim mikroprzedsiębiorstwie (42,2%) i w co trzeciej średniej firmie (38,9%).

Cudzoziemcy w wieku 50 lat i więcej przeważają jedynie w co dziewiątej średniej firmie i w co dwunastym mikroprzedsiębiorstwie (odpowiednio 11,1%; 8,7%). Nie ma pracowników w tej grupie wiekowej w większości firm, zwłaszcza w dużych i małych (odpowiednio: 66,7%; 61,3%) (zob. tabela 10).

Tabela 10. Cudzoziemcy zatrudniani w badanych firmach w opiniach śląskich przedsiębiorców według grup wieku i wielkości przedsiębiorstwa (dane w liczbach i w %; N=503)

Zatrudniani cudzoziemcy według grup wieku i wielkości przedsiębiorstwa		od 1 do 9 pracowników mikroprzedsiębiorstwo	od 10 do 49 pracowników mała firma	od 50 do 249 pracowników średnia firma	250 i więcej pracowników duża firma
Osoby młode do 29 lat	przeważają wśród pracowników firmy	80	8	2	2
		17,9%	25,8%	11,1%	33,3%
	są w mniejszości wśród pracowników w mojej firmie	179	14	9	3
		40,0%	45,2%	50,0%	50,0%
nie ma pracowników w tej grupie wiekowej w mojej firmie		189	9	7	1
		42,2%	29,0%	38,9%	16,7%
Liczba respondentów		448	31	18	6
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Osoby w średnim wieku 30 – 49 lat	przeważają wśród pracowników firmy	280	18	14	5
		62,5%	58,1%	77,8%	83,3%
	są w mniejszości wśród pracowników w mojej firmie	98	6	3	0
		21,9%	19,4%	16,7%	0,0%
nie ma pracowników w tej grupie wiekowej w mojej firmie		70	7	1	1
		15,6%	22,6%	5,6%	16,7%
Liczba respondentów		448	31	18	6
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Osoby w wieku 50 lat i więcej	przeważają wśród pracowników firmy	39	0	2	0
		8,7%	0,0%	11,1%	0,0%
	są w mniejszości wśród pracowników w mojej firmie	150	12	9	2
		33,5%	38,7%	50,0%	33,3%
nie ma pracowników w tej grupie wiekowej w mojej firmie		259	19	7	4
		57,8%	61,3%	38,9%	66,7%
Liczba respondentów		448	31	18	6
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Bez względu na sekcję PKD w badanych firmach przeważają zatrudniani cudzoziemcy w wieku 30 – 49 lat od 61,9% w sekcji H – Transport i gospodarka magazynowa do 63,9% w sekcji F – Budownictwo. Nie ma pracowników cudzoziemców w tej grupie wiekowej przede wszystkim w co szóstej firmie z sekcji H – Transport i gospodarka magazynowa (18,3%) i z sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe (17,0%).

Osoby do 29 r. ż. przeważają wśród zatrudnionych obcokrajowców w co czwartej firmie z sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe (23,1%) i w co piątej z grupy pozostałych sekcji (20,6%). Natomiast nie ma pracowników w tej grupie wiekowej w niemal co drugiej firmie z sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe, F – Budownictwo, H – Transport i gospodarka magazynowa oraz w co trzeciej z grupy pozostałych sekcji (odpowiednio: 42,2%; 41,4%; 41,3%; 38,1%).

Cudzoziemcy w wieku 50 lat i więcej przeważają jedynie wśród zatrudnionych w co jedenastej firmie w sekcji F – Budownictwo (9,0%), w co dwunastej w sekcji H – Transport i gospodarka magazynowa (8,7%) i w sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe (8,2%). W ponad połowie firm z sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe, F – Budownictwo oraz w grupie przedsiębiorstw z pozostałych sekcji nie ma pracowników w wieku 50 lat i więcej (odpowiednio: 59,9%, 59,4%; 61,9%) (zob. tabela 11).

Tabela 11. Cudzoziemcy zatrudniani w badanych firmach w opiniach śląskich przedsiębiorców według grup wieku i sekcji PKD (dane w liczbach i w %; N=503)

Zatrudniani cudzoziemcy według grup wieku i sekcji PKD		Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	Sekcja F – Budownictwo	Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	Pozostałe sekcje: A, B, E, G, I, J, L, M, N, P, R, S, Q
Osoby młode do 29 lat	przeważają wśród pracowników firmy	34	20	18	20
		23,1%	15,0%	14,3%	20,6%
	są w mniejszości wśród pracowników w mojej firmie	51	58	56	40
		34,7%	43,6%	44,4%	41,2%
nie ma pracowników w tej grupie wiekowej w mojej firmie		62	55	52	37
		42,2%	41,4%	41,3%	38,1%
Liczba respondentów		147	133	126	97
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Osoby w średnim wieku 30 – 49 lat	przeważają wśród pracowników firmy	93	85	78	61
		63,3%	63,9%	61,9%	62,9%
	są w mniejszości wśród pracowników w mojej firmie	29	32	25	21
		19,7%	24,1%	19,8%	21,6%
nie ma pracowników w tej grupie wiekowej w mojej firmie		25	16	23	15
		17,0%	12,0%	18,3%	15,5%
Liczba respondentów		147	133	126	97
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Osoby w wieku 50 lat i więcej	przeważają wśród pracowników firmy	12	12	11	6
		8,2%	9,0%	8,7%	6,2%
	są w mniejszości wśród pracowników w mojej firmie	47	42	53	31
		32,0%	31,6%	42,1%	32,0%
nie ma pracowników w tej grupie wiekowej w mojej firmie		88	79	62	60
		59,9%	59,4%	49,2%	61,9%
Liczba respondentów		147	133	126	97
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

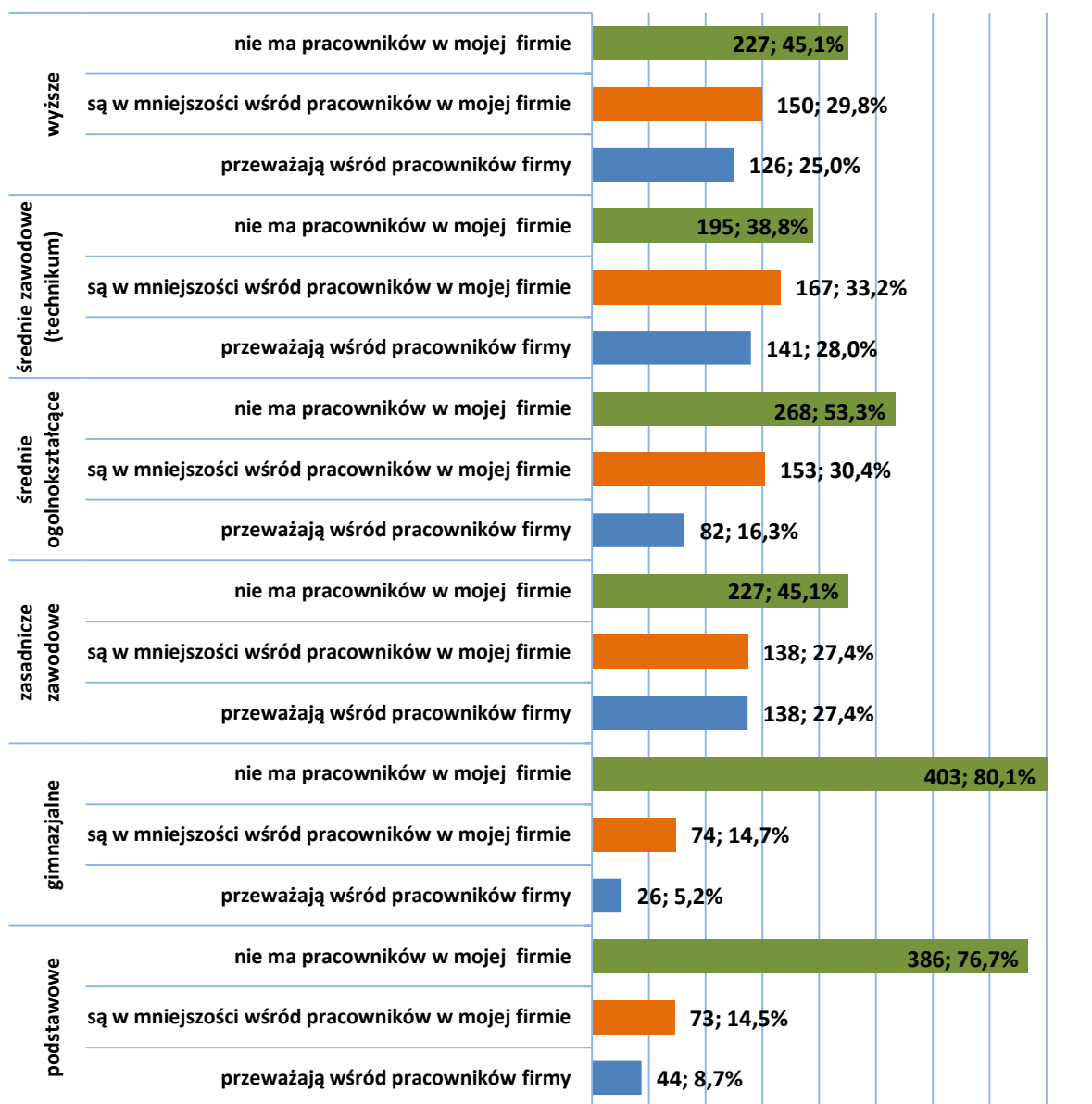
Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

- według poziomu wykształcenia

W co czwartej firmie przeważają wśród pracowników cudzoziemców osoby z wykształceniem średnim zawodowym (technikum) – 28,0%, zasadniczym zawodowym – 27,4% oraz wyższym – 25,0%, a w co szóstej z wykształceniem średnim ogólnokształcącym – 16,3%. W niewielu przedsiębiorstwach przeważają osoby z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym (odpowiednio 8,7%; 5,2%).

Jednocześnie 80,1% respondentów wskazuje, iż w ich firmach nie ma pracowników - cudzoziemców z wykształceniem gimnazjalnym, 76,7% deklaruje także, że nie ma pracowników z wykształceniem podstawowym, a 53,3% informuje, że nie ma w ich firmie pracowników z wykształceniem średnim ogólnokształcącym. W co trzeciej firmie nie ma pracowników z wykształceniem wyższym (45,1%), a także średnim zawodowym (38,8%) (zob. wykres 14).

Wykres 14. Zatrudniani cudzoziemcy według poziomu wykształcenia (dane w liczbach i w %; N=503)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

W co drugiej dużej firmie (50,0%), w co trzeciej małej (35,5%) i co czwartej mikro (27,7%) przeważają wśród pracowników - cudzoziemców osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

W co trzeciej dużej firmie (33,3%) i mikroprzedsiębiorstwie (28,6%), w co czwartym małym (22,6%) i co piątym średnim (22,2%) przeważają wśród pracowników obcokrajowców osoby z wykształceniem średnim zawodowym (technikum).

Osoby z wykształceniem wyższym przeważają w co trzeciej firmie średniej (38,9%) oraz w co czwartej firmie małej (25,8%) i mikro (24,8%).

Osób z wykształceniem podstawowym nie ma w ogóle w dużych firmach (100%). Większość respondentów wskazała również, że w ich firmach nie ma pracowników z wykształceniem gimnazjalnym od 83,3% w dużych firmach do 77,4% w małych przedsiębiorstwach (zob. tabela 12).

Tabela 12. Zatrudnieni cudzoziemcy według poziomu wykształcenia i wielkości przedsiębiorstwa (dane w liczbach i w %; N=503)

Zatrudnieni cudzoziemcy według poziomu wykształcenia i wielkości przedsiębiorstwa		od 1 do 9 pracowników mikroprzedsiębiorstwo	od 10 do 49 pracowników mała firma	od 50 do 249 pracowników średnia firma	250 i więcej pracowników duża firma
wyższe	przeważają wśród pracowników firmy	111	8	7	0
		24,8%	25,8%	38,9%	0,0%
	są w mniejszości wśród pracowników w mojej firmie	134	8	6	2
		29,9%	25,8%	33,3%	33,3%
	nie ma pracowników z takim wykształceniem w mojej firmie	203	15	5	4
		45,3%	48,4%	27,8%	66,7%
Liczba respondentów		448	31	18	6
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
średnie zawodowe (technikum)	przeważają wśród pracowników firmy	128	7	4	2
		28,6%	22,6%	22,2%	33,3%
	są w mniejszości wśród pracowników w mojej firmie	144	13	8	2
		32,1%	41,9%	44,4%	33,3%
	nie ma pracowników z takim wykształceniem w mojej firmie	176	11	6	2
		39,3%	35,5%	33,3%	33,3%
Liczba respondentów		448	31	18	6
		100%	100%	100%	100%
średnie ogólnokształcące	przeważają wśród pracowników firmy	77	2	3	0
		17,2%	6,5%	16,7%	0,0%
	są w mniejszości wśród pracowników w mojej firmie	136	10	6	1
		30,4%	32,3%	33,3%	16,7%
	nie ma pracowników z takim wykształceniem w mojej firmie	235	19	9	5
		52,5%	61,3%	50,0%	83,3%
Liczba respondentów		448	31	18	6
		100%	100%	100%	100%
zasadnicze zawodowe	przeważają wśród pracowników firmy	121	11	3	3
		27,0%	35,5%	16,7%	50,0%
	są w mniejszości wśród pracowników w mojej firmie	124	4	7	3
		27,7%	12,9%	38,9%	50,0%
	nie ma pracowników z takim wykształceniem w mojej firmie	203	16	8	0
		45,3%	51,6%	44,4%	0,0%
Liczba respondentów		448	31	18	6
		100%	100%	100%	100%
gimnazjalne	przeważają wśród pracowników firmy	23	3	0	0
		5,1%	9,7%	0,0%	0,0%
	są w mniejszości wśród pracowników w mojej firmie	65	4	4	1
		14,5%	12,9%	22,2%	16,7%
	nie ma pracowników z takim wykształceniem w mojej firmie	360	24	14	5
		80,4%	77,4%	77,8%	83,3%
Liczba respondentów		448	31	18	6
		100%	100%	100%	100%
podstawowe	przeważają wśród pracowników firmy	40	3	1	0
		8,9%	9,7%	5,6%	0,0%
	są w mniejszości wśród pracowników w mojej firmie	65	4	4	0
		14,5%	12,9%	22,2%	0,0%
	nie ma pracowników z takim wykształceniem w mojej firmie	343	24	13	6
		76,6%	77,4%	72,2%	100,0%
Liczba respondentów		448	31	18	6
		100%	100%	100%	100%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym przeważają wśród zatrudnionych pracowników głównie w co trzeciej firmie z sekcji H – Transport i gospodarka magazynowa (37,3%) i z sekcji F – Budownictwo (30,8%).

W co trzecim przedsiębiorstwie z sekcji F – Budownictwo i co czwartym z grupy pozostałych sekcji przeważają osoby z wykształceniem średnim zawodowym (technikum) (odpowiednio: 29,3%, 26,8%).

Osoby z wykształceniem wyższym przeważają wśród pracowników przede wszystkim w co trzecim przedsiębiorstwie z grupy pozostałych sekcji (33,0%) i w sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe (32,0%).

Niezależnie od sekcji PKD większość pracodawców nie zatrudnia osób z wykształceniem gimnazjalnym oraz podstawowym (ponad 70% wskazań) (zob. tabela 13).

Tabela 13. Zatrudniani cudzoziemcy według poziomu wykształcenia i Sekcji PKD (dane w liczbach i w %; N=503)

Zatrudniani cudzoziemcy według poziomu wykształcenia i sekcji PKD przedsiębiorstwa		Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	Sekcja F – Budownictwo	Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	Pozostałe sekcje: A, B, E, G, I, J, L, M, N, P, R, S, Q
podstawowe	przeważają wśród pracowników firmy	9	21	8	6
		6,1%	15,8%	6,3%	6,2%
	są w mniejszości wśród pracowników w mojej firmie	23	14	25	11
		15,6%	10,5%	19,8%	11,3%
gimnazjalne	nie ma pracowników z takim wykształceniem w mojej firmie	115	98	93	80
		78,2%	73,7%	73,8%	82,5%
	Liczba respondentów	147	133	126	97
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
zasadnicze zawodowe	przeważają wśród pracowników firmy	5	14	2	5
		3,4%	10,5%	1,6%	5,2%
	są w mniejszości wśród pracowników w mojej firmie	17	18	28	11
		11,6%	13,5%	22,2%	11,3%
średnie ogólnokształcące	nie ma pracowników z takim wykształceniem w mojej firmie	125	101	96	81
		85,0%	75,9%	76,2%	83,5%
	Liczba respondentów	147	133	126	97
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
średnie zawodowe (technikum)	przeważają wśród pracowników firmy	30	41	47	20
		20,4%	30,8%	37,3%	20,6%
	są w mniejszości wśród pracowników w mojej firmie	42	36	33	27
		28,6%	27,1%	26,2%	27,8%
średnie zawodowe (technikum)	nie ma pracowników z takim wykształceniem w mojej firmie	75	56	46	50
		51,0%	42,1%	36,5%	51,5%
	Liczba respondentów	147	133	126	97
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
średnie ogólnokształcące	przeważają wśród pracowników firmy	27	22	17	16
		18,4%	16,5%	13,5%	16,5%
	są w mniejszości wśród pracowników w mojej firmie	40	38	45	30
		27,2%	28,6%	35,7%	30,9%
średnie zawodowe (technikum)	nie ma pracowników z takim wykształceniem w mojej firmie	80	73	64	51
		54,4%	54,9%	50,8%	52,6%
	Liczba respondentów	147	133	126	97
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
średnie zawodowe (technikum)	przeważają wśród pracowników firmy	40	39	36	26
		27,2%	29,3%	28,6%	26,8%
	są w mniejszości wśród pracowników w mojej firmie	44	40	50	33
		29,9%	30,1%	39,7%	34,0%
średnie zawodowe (technikum)	nie ma pracowników z takim wykształceniem w mojej firmie	63	54	40	38
		42,9%	40,6%	31,7%	39,2%
	Liczba respondentów	147	133	126	97
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Zatrudniani cudzoziemcy według poziomu wykształcenia i sekcji PKD przedsiębiorstwa		Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	Sekcja F – Budownictwo	Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	Pozostałe sekcje: A, B, E, G, I, J, L, M, N, P, R, S, Q
wyższe	przeważają wśród pracowników firmy	47 32,0%	23 17,3%	24 19,0%	32 33,0%
	są w mniejszości wśród pracowników w mojej firmie	44 29,9%	41 30,8%	39 31,0%	26 26,8%
	nie ma pracowników z takim wykształceniem w mojej firmie	56 38,1%	69 51,9%	63 50,0%	39 40,2%
Liczba respondentów		147 100,0%	133 100,0%	126 100,0%	97 100,0%

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

- według kraju pochodzenia

Śląscy pracodawcy w zdecydowanej większości zatrudniają pracowników z Ukrainy, którzy przeważają wśród zatrudnianej kadry obcokrajowców (76,5%). W co dziewiątej firmie stanowią oni mniejszość, a w co ósmej nie zatrudnia się ich w ogóle (odpowiednio: 11,5% i 11,9%).

W niemal wszystkich badanych przedsiębiorstwach obywatele Białorusi nie są zatrudniani (84,3%), w co dziewiętnastym przeważają wśród kadry cudzoziemców (5,4%), a w co dziesiątej firmie (10,3%) są w mniejszości. Obywatele Filipin i Gruzji są większością wśród pracowników obcokrajowców zatrudnianych w niewielu śląskich firmach (odpowiednio 3,6%; 3,0%) (zob. tabela 14).

Tabela 14. Zatrudniani cudzoziemcy według kraju pochodzenia (dane w liczbach i w %; N=503)

Kraj pochodzenia pracownika	przeważają wśród pracowników firmy	są w mniejszości wśród pracowników w mojej firmie	nie ma pracowników z tego państwa w mojej firmie
Białoruś	27	52	424
	5,4%	10,3%	84,3%
Rosja	7	24	472
	1,4%	4,8%	93,8%
Ukraina	385	58	60
	76,5%	11,5%	11,9%
Mołdawia	7	6	490
	1,4%	1,2%	97,4%
Gruzja	15	17	471
	3,0%	3,4%	93,6%
Armenia	2	4	497
	0,4%	0,8%	98,8%
Indie	1	10	492
	0,2%	2,0%	97,8%
Uzbekistan	2	0	501
	0,4%	0,0%	99,6%
Filipiny	18	0	485
	3,6%	0,0%	96,4%
Nepal	4	0	499
	0,8%	0,0%	99,2%
Inne	7	5	491
	1,4%	1,0%	97,6%

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

3.1.5. Wymagania pracodawców wobec pracowników cudzoziemców – stopień ich spełniania przez zatrudnionych

Stopień spełniania przez zatrudnianych cudzoziemców wymagań/oczekiwań śląskich pracodawców, co do ich kwalifikacji i umiejętności, a także znajomości języka polskiego/języków obcych czy technologii wykorzystywanych w firmach respondentów oraz ocena umiejętności miękkich i cech osobowości to kolejne zagadnienie badawcze.

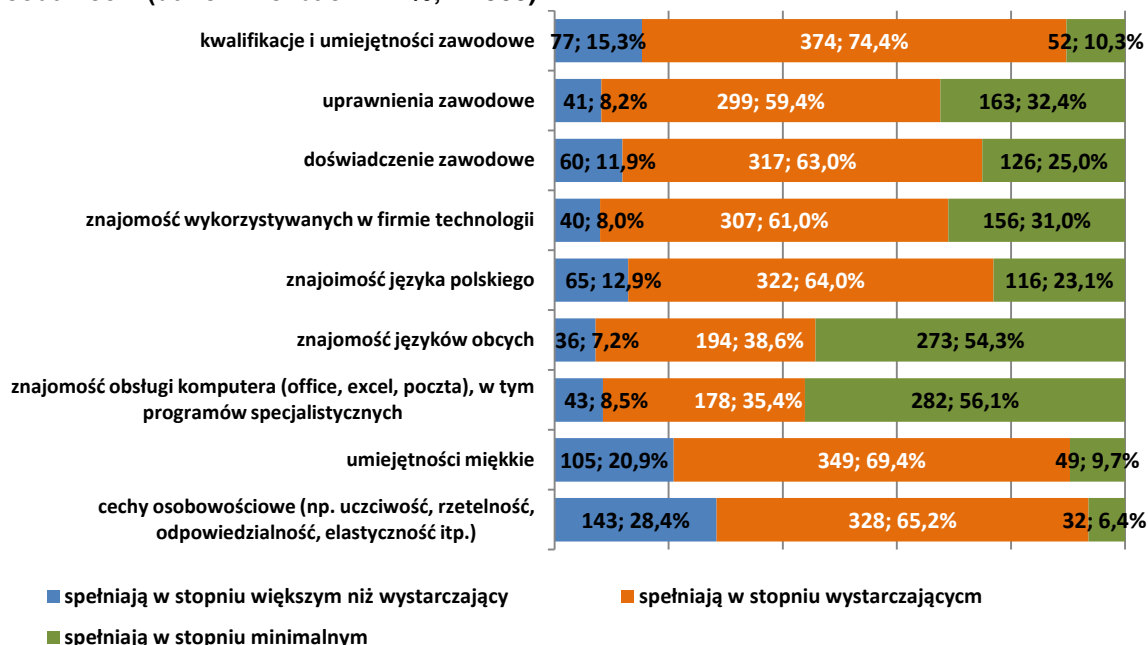
Zdaniem większości pracodawców cudzoziemcy w stopniu wystarczającym spełniają ich oczekiwania co do kwalifikacji i umiejętności zawodowych – 74,4%.

Ponad 60% respondentów twierdzi, że pod względem umiejętności miękkich oraz cech osobowościowych cudzoziemcy spełniają ich oczekiwania w stopniu wystarczającym (odpowiednio: 69,4%; 65,2%). Podobnie badani ocenili także znajomość języka polskiego – 64,0%, doświadczenie zawodowe – 63,0%, znajomość wykorzystywanych w firmie technologii – 61,0% oraz uprawnienia zawodowe – 59,4%.

Ponad połowa badanych uważa, że zatrudnieni przez nich cudzoziemcy spełniają w stopniu minimalnym wymagania związane ze znajomością obsługi komputera (Office, Excel, poczta, programy specjalistyczne) oraz wymagania związane ze znajomością języków obcych (odpowiednio: 56,1%; 54,3%). Co trzeci respondent ocenił spełnianie wymagań odnośnie posiadania uprawnień zawodowych oraz znajomość technologii wykorzystywanych w firmie na poziomie minimalnym (odpowiednio: 32,4% i 31,0%).

Co czwarty respondent uważa, że pod względem cech osobowości zatrudnieni cudzoziemcy spełniają oczekiwania w stopniu większym niż wystarczający (28,4%), i w takim samym stopniu co piąty respondent ocenia umiejętności miękkie swoich pracowników (20,9%) (zob. wykres 15).

Wykres 15. Stopień spełniania przez zatrudnionych cudzoziemców wymagań/oczekiwań pracodawców (dane w liczbach i w %; N=503)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

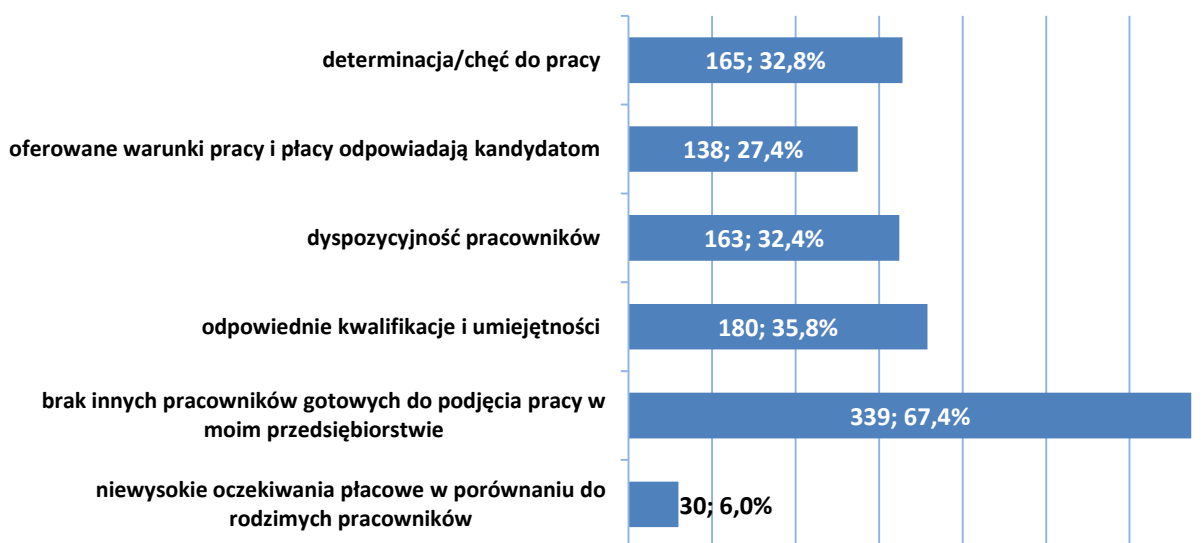
3.1.6. Powody zatrudniania cudzoziemców przez śląskich pracodawców

Brak innych pracowników gotowych do podjęcia pracy w przedsiębiorstwie jest głównym powodem zatrudniania cudzoziemców przez śląskich przedsiębiorców – 67,4%.

Kolejnym są odpowiednie kwalifikacje i umiejętności zatrudnianych obcokrajowców – 35,8% oraz determinacja/chęć do pracy – 32,8%. Dla pracodawców ważna też jest dyspozycyjność tych pracowników – 32,4%

Jedynie dla 6,0% pracodawców powodem zatrudniania cudzoziemców są niewysokie oczekiwania płacowe w porównaniu do rodzimych pracowników (zob. wykres 16).

Wykres 16. Powody zatrudniania cudzoziemców przez śląskich pracodawców (dane w liczbach i w %; N=503)*

* % nie sumuje się do 100, gdyż respondenci mogli udzielić więcej niż jednej odpowiedzi
Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Niezależnie od wielkości przedsiębiorstwa większość osób badanych wskazała na brak innych pracowników gotowych do podjęcia pracy w firmach respondentów (do 67,7% w małych przedsiębiorstwach, do 61,1% w średnich przedsiębiorstwach).

Odpowiednie kwalifikacje i umiejętności są powodem zatrudniania cudzoziemców w ponad połowie dużych firm – 66,7% i w co trzeciej z pozostałych wielkości (od 38,7% w małych przedsiębiorstwach do 33,3% w średnich).

Podobnie, w co trzeciej mikro, małej i średniej firmie istotnym powodem zatrudniania obcokrajowców jest ich determinacja/chęć do pracy (odpowiednio: 32,8%; 35,5%; 33,3%).

Na dyspozycyjność pracowników wskazano, w co trzeciej mikro, małej i dużej firmie oraz w co czwartej średniej (odpowiednio: 32,6%; 32,3%; 33,3%; 27,8%).

Oferowane warunki pracy i płacy odpowiadające zatrudnianym cudzoziemcom to powody istotne przede wszystkim dla co czwartego pracodawcy z mikro (27,9%) i małych przedsiębiorstw (25,8%).

Najrzadziej wymienianym powodem zatrudniania cudzoziemców są ich niewysokie oczekiwania płacowe wskazane przez mikroprzedsiębiorstwa – 6,3% i średnie firmy – 11,1% (zob. tabela 15).

Tabela 15. Powody zatrudniania cudzoziemców przez śląskich pracodawców według wielkości przedsiębiorstw (dane w liczbach i w %; N=503)*

Wyszczególnienie	od 1 do 9 pracowników mikroprzedsiębiorstwo	od 10 do 49 pracowników mała firma	od 50 do 249 pracowników średnia firma	250 i więcej pracowników duża firma
niewysokie oczekiwania płacowe w porównaniu do rodzimych pracowników	28 6,3%	0 0,0%	2 11,1	0 0,0%
brak innych pracowników gotowych do podjęcia pracy w moim przedsiębiorstwie	303 67,6%	21 67,7%	11 61,1%	4 66,7%
odpowiednie kwalifikacje i umiejętności	158 35,3%	12 38,7	6 33,3	4 66,7%
dyspozycyjność pracowników	146 32,6%	10 32,3%	5 27,8%	2 33,3%
oferowane warunki pracy i płacy odpowiadają kandydatom	125 27,9%	8 25,8	3 16,7%	2 0,3%
determinacja/chęć do pracy	147 32,8%	11 35,5	6 33,3%	1 16,7%
inne	1 0,2%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%
Liczba respondentów	448 100%	31 100%	18 100%	6 100%

* % nie sumuje się do 100, gdyż respondenci mogli udzielić więcej niż jednej odpowiedzi

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Niezależnie od sekcji PKD najczęściej udzielaną odpowiedzią dotyczącą powodów zatrudniania cudzoziemców był brak innych pracowników gotowych do podjęcia pracy od 69,9% w sekcji F – Budownictwo do 63,9% w sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe.

Na odpowiednie kwalifikacje i umiejętności jako powód zatrudnienia najczęściej wskazywali pracodawcy z grupy pozostałych sekcji – 42,3%.

Co trzeci pracodawca z sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe (35,4%) i z grupy pozostałych sekcji (34,0%) wskazywał na determinację/chęć do pracy jako czynnik istotny przy zatrudnianiu obcokrajowców.

Dla co trzeciego respondenta z sekcji F – Budownictwo (39,1%) i H – Transport i gospodarka magazynowa (32,5%) istotnym powodem zatrudniania cudzoziemców jest dyspozycyjność pracowników.

Bez względu na sekcję PKD dla trzeciego pracodawcy z sekcji F- Budownictwo i co czwartego z sekcji C- Przetwórstwo przemysłowe istotne jest to, że oferowane warunki pracy i płacy odpowiadają zatrudnianym cudzoziemcom (odpowiednio: 30,1%; 24,5%).

Na niewysokie oczekiwania płacowe zwracało uwagę niewielu pracodawców - od 8,2% w grupie pozostałych sekcji do 4,1% w sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe (zob. tabela 16).

Tabela 16. Powody zatrudniania cudzoziemców przez śląskich pracodawców według sekcji PKD (dane w liczbach i w %; N=503)*

Wyszczególnienie	Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	Sekcja F – Budownictwo	Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	Pozostałe sekcje: A, B, E, G, I, J, L, M, N, P, R, S, Q
niewysokie oczekiwania płacowe w porównaniu do rodzimych pracowników	6 4,1%	10 7,5%	6 4,8%	8 8,2%
brak innych pracowników gotowych do podjęcia pracy w moim przedsiębiorstwie	94 63,9%	93 69,9%	85 67,5%	67 69,1%
odpowiednie kwalifikacje i umiejętności	55 37,4%	39 29,3%	45 35,7%	41 42,3%
dyspozycyjność pracowników	42 28,6%	52 39,1%	41 32,5%	28 28,9%

Wyszczególnienie	Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	Sekcja F – Budownictwo	Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	Pozostałe sekcje: A, B, E, G, I, J, L, M, N, P, R, S, Q
oferowane warunki pracy i płacy odpowiadają kandydatom	36 24,5%	40 30,1%	36 28,6%	26 26,8%
determinacja/chęć do pracy	52 35,4%	41 30,8%	39 31,0%	33 34,0%
inne	1 0,7%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%
Liczba respondentów	147 100,0%	133 100,0%	126 100,0%	97 100,0%

* % nie sumuje się do 100, gdyż respondenci mogli udzielić więcej niż jednej odpowiedzi

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

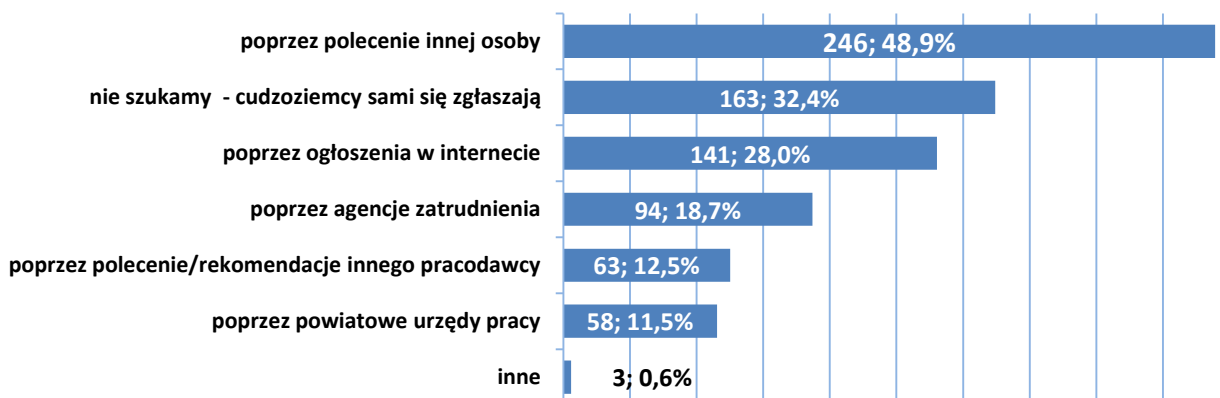
3.1.7. Sposoby poszukiwania pracowników obcokrajowców przez śląskich pracodawców

Śląscy pracodawcy najczęściej poszukują pracowników - cudzoziemców poprzez polecenie innej osoby – 48,9% lub też pracownicy sami się do nich zgłaszają – 32,4%.

Co czwarty pracodawca poszukuje pracowników przez ogłoszenia w Internecie (28,0%), co piąty poprzez agencje zatrudnienia (18,7%).

Najbardziej wykorzystywane sposoby na poszukiwanie pracowników z zagranicy to: poprzez polecenie innego pracodawcy – 12,5% lub poprzez powiatowe urzędy pracy – 11,5% (zob. wykres 17).

Wykres 17. Sposoby poszukiwania pracowników z zagranicy przez śląskich pracodawców (dane w liczbach i w %; N=503)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Poszukiwanie pracowników – cudzoziemców poprzez polecenie innej osoby jest wykorzystywane głównie przez co drugiego średniego przedsiębiorcę i mikroprzedsiębiorcę (odpowiednio: 55,6%; 49,6%), Rzadko w ten sposób poszukują pracowników duzi przedsiębiorcy – 16,7%.

W większości pracodawcy z dużych podmiotów nie szukają cudzoziemców gdyż oni sami się do nich zgłaszają – 66,7%. Podobnie twierdzi, co trzeci przedsiębiorca z pozostałych przedziałów wielkości firm.

Co drugi duży przedsiębiorca poszukuje pracowników przez internet (50,0%) i tak też czyni co trzeci średni i mały podmiot (odpowiednio: 33,3%; 32,3%). Z takiej formy korzysta też co czwarty mikroprzedsiębiorca (27,2%).

Poprzez agencje zatrudnienia poszukuje pracowników co piąty średni pracodawca (22,2%) oraz co piąty - szósty z pozostałych wielkości zatrudnienia (od 19,4% w małych przedsiębiorstwach do 16,7% w dużych).

Powiatowe urzędy pracy wykorzystuje w tym celu co szósty mały przedsiębiorca (16,1%) i co dziewiąty mikro i średni podmiot (odpowiednio 11,4%; 11,1%) (zob. tabela 17).

Tabela 17. Sposoby poszukiwania pracowników z zagranicy przez śląskich pracodawców według wielkości zatrudnienia (dane w liczbach i w %; N=503)*

Wyszczególnienie	od 1 do 9 pracowników mikroprzedsiębiorstwo	od 10 do 49 pracowników mała firma	od 50 do 249 pracowników średnia firma	250 i więcej pracowników duża firma
poprzez powiatowe urzędy pracy	51 11,4%	5 16,1%	2 11,1%	0 0,0%
poprzez agencje zatrudnienia	83 18,5%	6 19,4%	4 22,2%	1 16,7%
poprzez ogłoszenia w internecie	122 27,2%	10 32,3%	6 33,3%	3 50,0%
poprzez polecenie innej osoby	222 49,6%	13 41,9%	10 55,6%	1 16,7%
poprzez polecenie/rekomendacje	57 12,7%	4 12,9%	2 11,1%	0 0,0%
inne	3 0,7%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%
nie szukamy - cudzoziemcy sami się zgłaszają	141 31,5%	11 35,5%	7 38,9%	4 66,7%
Liczba respondentów	448 100,0%	31 100,0%	18 100,0%	6 100,0%

* % nie sumuje się do 100, gdyż respondenci mogli udzielić więcej niż jednej odpowiedzi

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Pracodawcy najczęściej poszukują pracowników - cudzoziemców poprzez polecenie innej osoby niezależnie od sekcji PKD, przy czym ten sposób głównie stosują przedsiębiorcy z sekcji F – Budownictwo (55,6%).

Co trzeci przedsiębiorca z grupy pozostałych sekcji oraz z sekcji H – Transport i gospodarka magazynowa oraz sekcji F – Budownictwo nie szuka pracowników cudzoziemców gdyż oni sami zgłaszają się do pracodawców (odpowiednio: 37,1%; 33,3%; 32,3%).

Obcokrajowców do pracy poprzez ogłoszenia w internecie poszukuje co trzeci respondent z grupy pozostałych sekcji (30,9%) oraz z sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe (30,6%) i sekcji H – Transport i gospodarka magazynowa (29,4%).

Co czwarty przedsiębiorca z grupy pozostałych sekcji (23,7%) oraz co piąty z sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe (21,1%) korzysta z usług agencji zatrudnienia.

Niezależnie od sekcji PKD rzadko stosowanymi sposobami poszukiwania pracowników są rekomendacje innych pracodawców oraz poszukiwanie pracowników poprzez powiatowe urzędy pracy (zob. tabela 18).

Tabela 18. Sposoby poszukiwania pracowników z zagranicy przez śląskich pracodawców według sekcji PKD (dane w liczbach i w %; N=503)*

Wyszczególnienie	Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	Sekcja F – Budownictwo	Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	Pozostałe sekcje: A, B, E, G, I, J, L, M, N, P, R, S, Q
poprzez powiatowe urzędy pracy	10 6,8%	19 14,3%	16 12,7%	13 13,4%

Wyszczególnienie	Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	Sekcja F – Budownictwo	Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	Pozostałe sekcje: A, B, E, G, I, J, L, M, N, P, R, S, Q
poprzez agencje zatrudnienia	31 21,1%	20 15,0%	20 15,9%	23 23,7%
poprzez ogłoszenia w internecie	45 30,6%	29 21,8%	37 29,4%	30 30,9%
poprzez polecenie innej osoby	67 45,6%	74 55,6%	60 47,6%	45 46,4%
poprzez polecenie/rekomendacje innego pracodawcy	11 7,5%	22 16,5%	18 14,3%	12 12,4%
inne	1 0,7%	0 0,0%	1 0,8%	1 1,0%
nie szukamy - cudzoziemcy sami się zgłaszają	42 28,6%	43 32,3%	42 33,3%	36 37,1%
Liczba respondentów	147 100,0%	133 100,0%	126 100,0%	97 100,0%

* % nie sumuje się do 100, gdyż respondenci mogli udzielić więcej niż jednej odpowiedzi

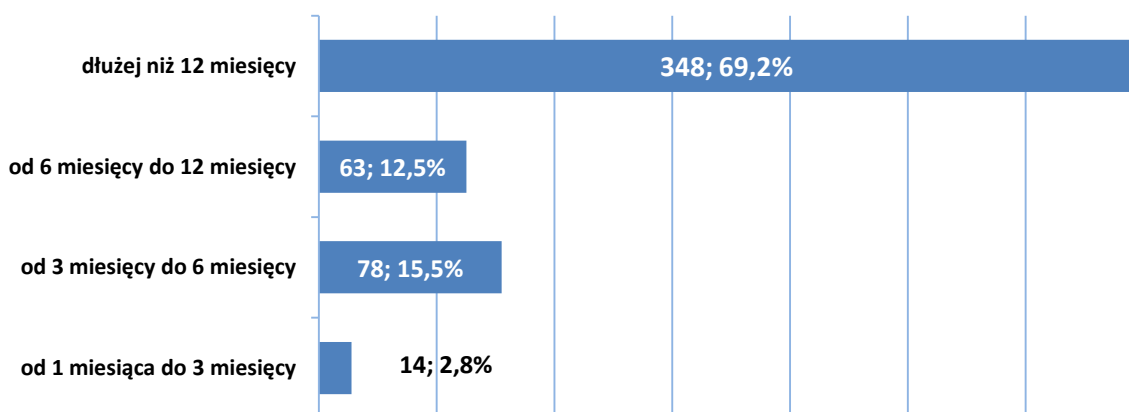
Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

3.1.8. Warunki zatrudnienia oferowane pracownikom z zagranicy przez śląskich pracodawców

3.1.8.1. Okres zatrudnienia pracowników z zagranicy

Śląscy pracodawcy najczęściej zatrudniają cudzoziemców na okres dłuższy niż 12 miesięcy – 69,2% a najrzadziej na okres od 1 do 3 miesięcy – 2,8% (zob. wykres 18).

Wykres 18. Okres na jaki najczęściej zatrudniani są cudzoziemcy przez śląskich pracodawców (dane w liczbach i w %; N=503)

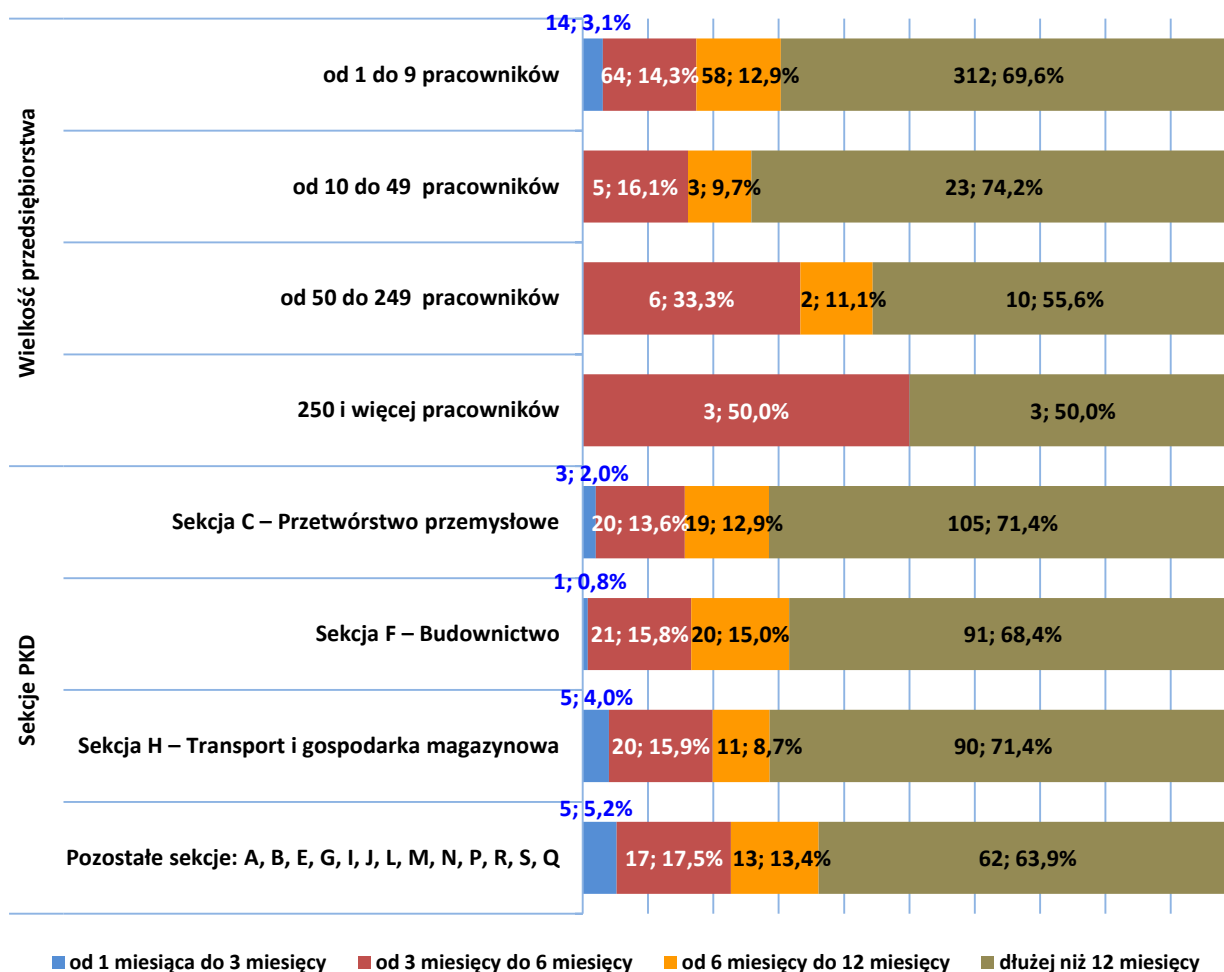

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Bez względu na wielkość przedsiębiorstwa cudzoziemcy są zatrudniani najczęściej na okres dłuższy niż 12 miesięcy, przy czym ten okres zatrudnienia jest stosowany głównie w małych firmach (74,2%). Zatrudnianie na okres od 3 do 6 miesięcy jest stosowane przede wszystkim, przez co drugiego dużego przedsiębiorcę i co trzeci średni podmiot (33,3%). Rzadziej pracodawcy zatrudniają na okres od 6 do 12 miesięcy – są to przede wszystkim mikroprzedsiębiorstwa (12,9%). Najwięksi badani pracodawcy nie zatrudniają na taki okres czasu. Niewielu pracodawców i tylko w mikroprzedsiębiorstwach zatrudnia obcokrajowców na okres od 1 do 3 miesięcy (3,1%) (zob. wykres 24).

Niezależnie od sekcji PKD pracodawcy najczęściej zatrudniają cudzoziemców na okres dłuższy niż 12 miesięcy, przy czym, nieco częściej taki okres zatrudnienia preferują przedsiębiorcy z sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe oraz z sekcji H – Transport i gospodarka magazynowa (po 71,4%). Na okres od 3 do 6 miesięcy zatrudnia obcokrajowców co szósty pracodawca z grupy pozostałych sekcji (17,5%). Niewielu pracodawców zatrudnia na okres od 1 do 3 miesięcy od 5,2% w grupie pozostałych sekcji do 0,8% w sekcji F – Budownictwo (zob. wykres 19).

Wykres 19. Okres, na jaki najczęściej zatrudniani są cudzoziemcy przez śląskich pracodawców według wielkości zatrudnienia i sekcji PKD, (dane w liczbach i w %; N=503)

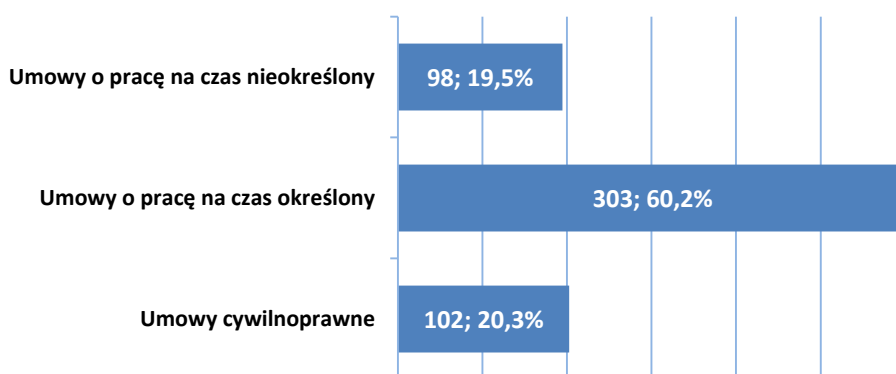

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

3.1.8.2. Umowy zawierane z pracownikami z zagranicy

Większość śląskich pracodawców najczęściej zatrudnia obcokrajowców na umowę o pracę na czas określony – 60,2%, co piąty zatrudnia cudzoziemców na umowy cywilnoprawne (20,3%) i na umowy o pracę na czas nieokreślony – 19,5% (zob. wykres 20).

Wykres 20. Umowy o pracę najczęściej zawierane z pracownikami z zagranicy przez śląskich pracodawców (dane w liczbach i w %; N=503)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

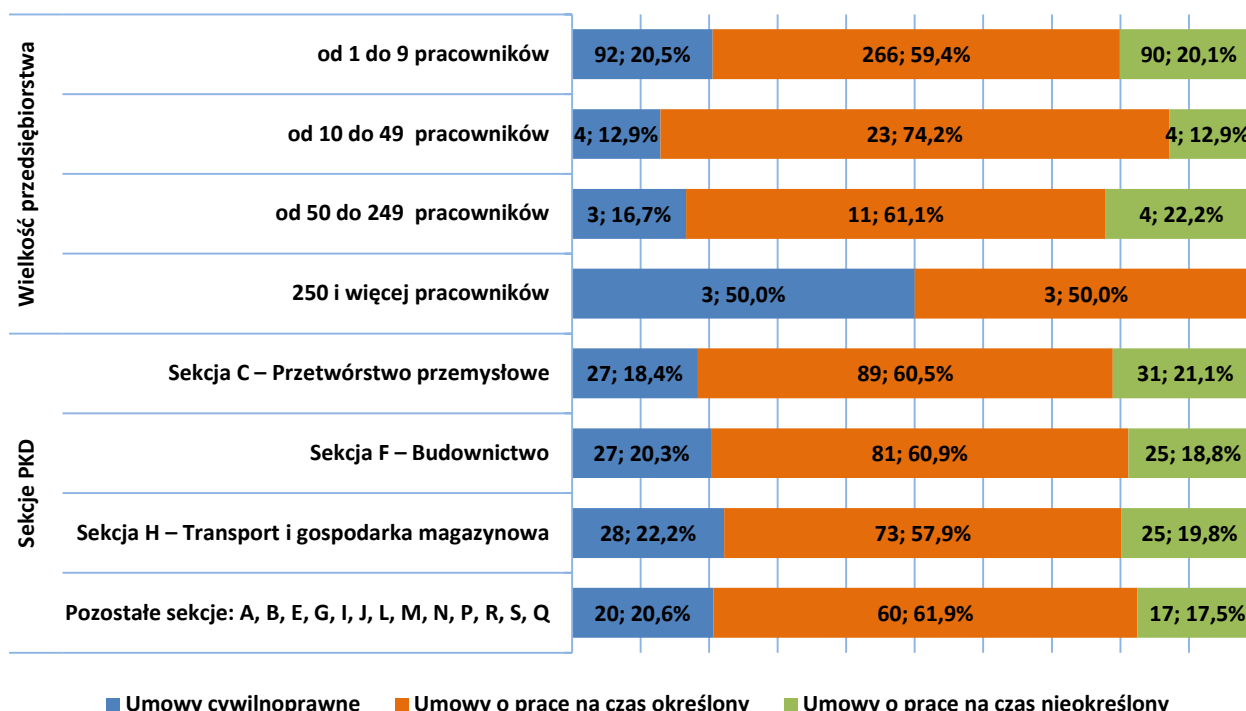
Niezależnie od wielkości przedsiębiorstwa najczęściej pracodawcy zatrudniają cudzoziemców na umowy o pracę na czas określony, przy czym częściej takie umowy proponują pracodawcy z małych firm – 74,2%.

Co piąty średni i mikro przedsiębiorca zatrudnia na umowy o pracę na czas nieokreślony (odpowiednio: 22,2%; 20,1%). W największych przedsiębiorstwach nie zatrudnia się cudzoziemców na ten rodzaj umowy. Jednocześnie co drugi pracodawca z tej grupy wielkości przedsiębiorstwa preferuje umowy cywilnoprawne i na czas określony. Umowy cywilnoprawne podpisuje z pracownikami przede wszystkim co piąty mikroprzedsiębiorca i co szósty średni pracodawca (odpowiednio: 20,5%; 16,7%) (zob. wykres 21).

Uwzględniając sekcje PKD badanych przedsiębiorstw umowa o pracę na czas określony jest najczęstszą formą zatrudniania cudzoziemców od 61,9% w grupie pozostałych sekcji do 57,9% w sekcji H – Transport i gospodarka magazynowa.

Zatrudnienie na umowy cywilnoprawne oferuje co piąty pracodawca z sekcji H – Transport i gospodarka magazynowa, z grupy pozostałych sekcji oraz z sekcji F – Budownictwo (odpowiednio: 22,2%; 20,6%, 20,3%). Umowy o pracę na czas nieokreślony proponuje co piąty przedsiębiorca z sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe (21,1%) oraz H – Transport i gospodarka magazynowa (19,8%) (zob. wykres 21).

Wykres 21. Umowy o pracę najczęściej zawierane z pracownikami z zagranicy przez śląskich pracodawców według wielkości przedsiębiorstwa i sekcji PKD (dane w liczbach i w %; N=503)

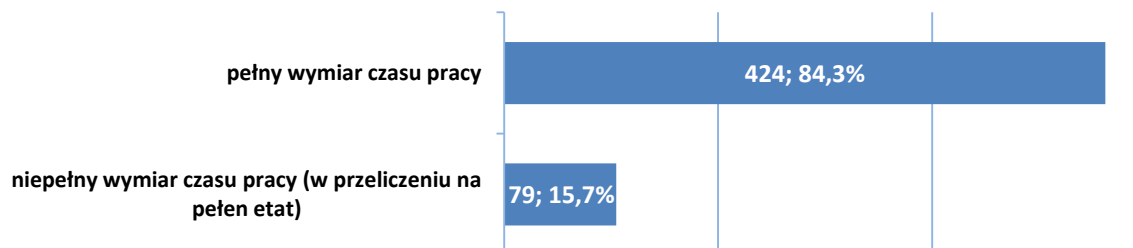

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

3.1.8.3. Wymiar czasu pracy, na jaki są zatrudniani pracownicy z zagranicy

Zdecydowana większość pracodawców zatrudnia cudzoziemców w pełnym wymiarze czasu pracy – 84,3%, w niepełnym wymiarze czasu pracy zatrudnia co szósty przedsiębiorca z województwa śląskiego (zob. wykres 22).

Wykres 22. Wymiar czasu pracy na jaki najczęściej zatrudniani są pracownicy z zagranicy przez śląskich pracodawców (dane w liczbach i w %; N=503)

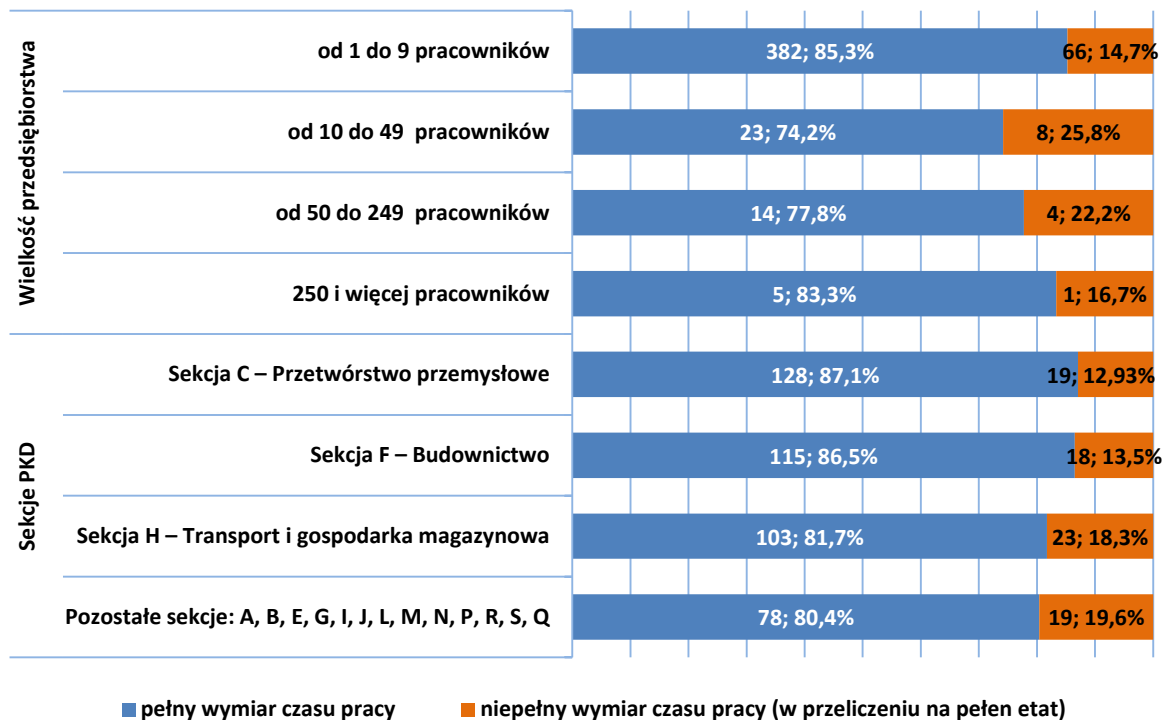

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Bez względu na wielkość przedsiębiorstwa pracodawcy najczęściej zatrudniają cudzoziemców na pełny wymiar czasu pracy, w tym przede wszystkim zatrudniają w ten sposób mikroprzedsiębiorcy (85,3%). W niepełnym wymiarze czasu pracy zatrudnia obcokrajowców, co czwarty mały przedsiębiorca i co piąty średni pracodawca (zob. wykres 23).

Niezależnie od sekcji PKD pracodawcy najczęściej zatrudniają obcokrajowców w pełnym wymiarze czasu pracy, głównie w sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe (87,1%). Co piąty przedsiębiorca z grupy pozostałych sekcji oraz z sekcji H – Transport i gospodarka magazynowa częściej niż inni pracodawcy zatrudnia obcokrajowców w niepełnym wymiarze czasu pracy (zob. wykres 23).

Wykres 23. Wymiar czasu pracy na jaki najczęściej zatrudniani są pracownicy z zagranicy przez śląskich pracodawców według wielkości zatrudnienia i sekcji PKD (dane w liczbach i w %; N=503)

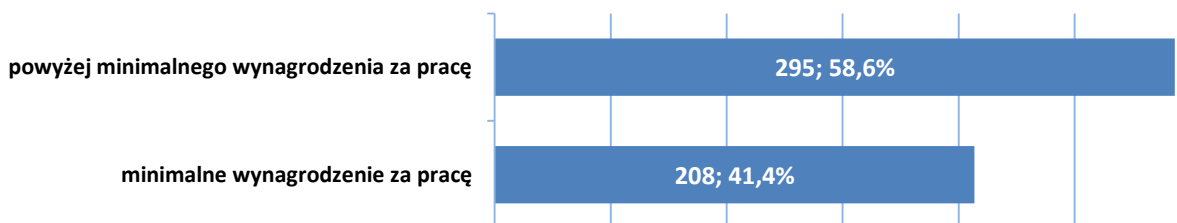

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

3.1.8.4. Wynagrodzenie za pracę oferowane pracownikom z zagranicy

Co drugi pracodawca oferuje cudzoziemcom wynagrodzenie powyżej stawki minimalnej – 58,6% (zob. wykres 24).

Wykres 24. Wynagrodzenie za pracę oferowane cudzoziemcom zatrudnianym przez śląskich pracodawców (dane w liczbach i w %; N=503)

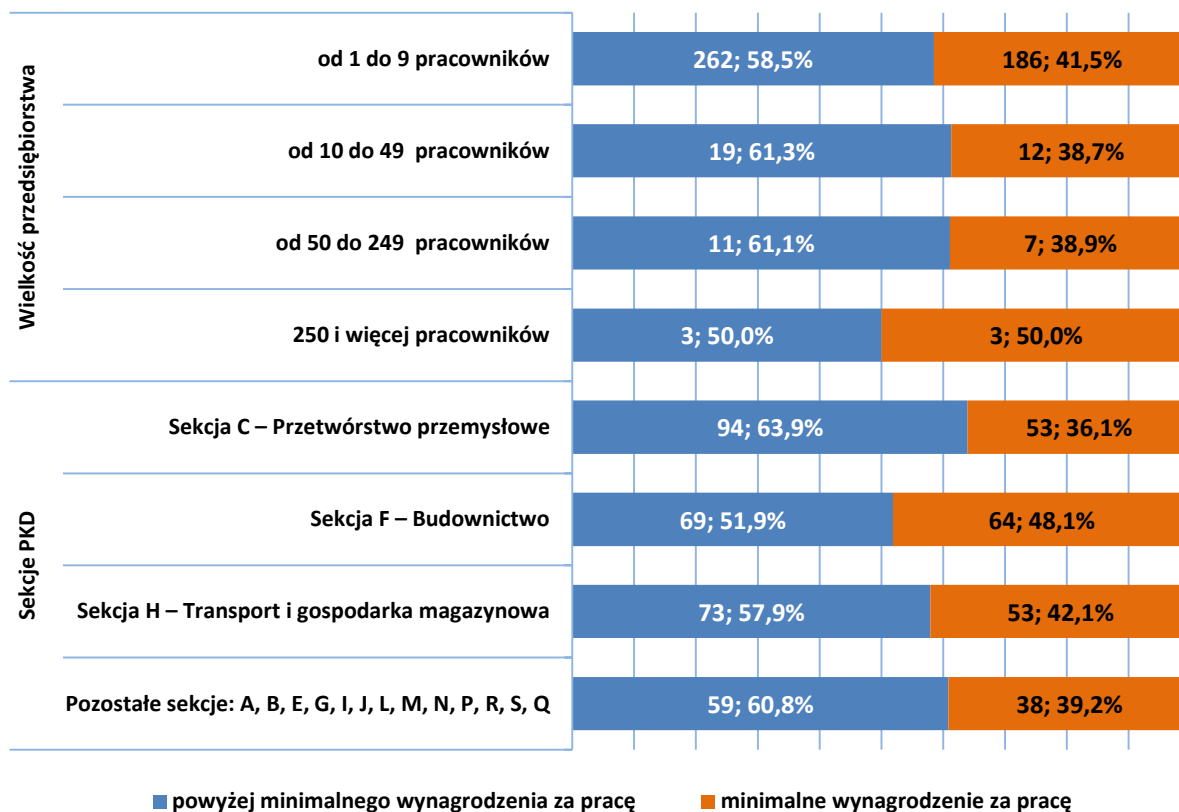
Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Mali i średni pracodawcy nieco częściej niż przedsiębiorcy z pozostałych grup wielkości zatrudniają cudzoziemców oferując stawki powyżej minimalnego wynagrodzenia za pracę, odpowiednio: 61,3%,

61,1%. Tak czyni też połowa mikro i dużych przedsiębiorstw oferując wynagrodzenie wyższe niż minimalne (odpowiednio: 58,5%; 50,0%) (zob. wykres 25).

Bez względu na sekcję PKD ponad połowa przedsiębiorców oferuje swoim zagranicznym pracownikom stawki wyższe niż minimalne wynagrodzenie za pracę, zwłaszcza w sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe (63,9%) (zob. wykres 25).

Wykres 25. Wynagrodzenie za pracę oferowane cudzoziemcom zatrudnianym przez śląskich pracodawców według wielkości zatrudnienia i sekcji PKD (dane w liczbach i w %; N=503)

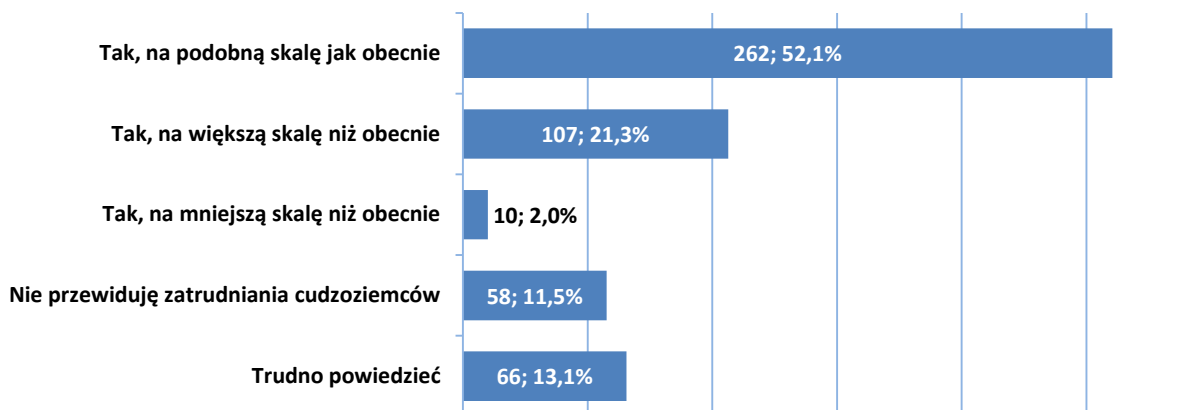

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

3.1.9. Zatrudnianie cudzoziemców przez śląskich pracodawców w perspektywie roku 2022 i 2025

W perspektywie 2022 roku co drugi śląski pracodawca zamierza zatrudniać cudzoziemców na podobną skalę jak obecnie. Co piąty zamierza zatrudniać obcokrajowców na większą skalę, a jedynie 2,0% na skalę mniejszą niż ma to miejsce obecnie. Nie przewiduje zatrudniania cudzoziemców co dziewiąty przedsiębiorca (zob. wykres 26).

Wykres 26. Zatrudnianie cudzoziemców przez śląskich pracodawców w perspektywie 2022 roku (dane w liczbach i w %; N=503)

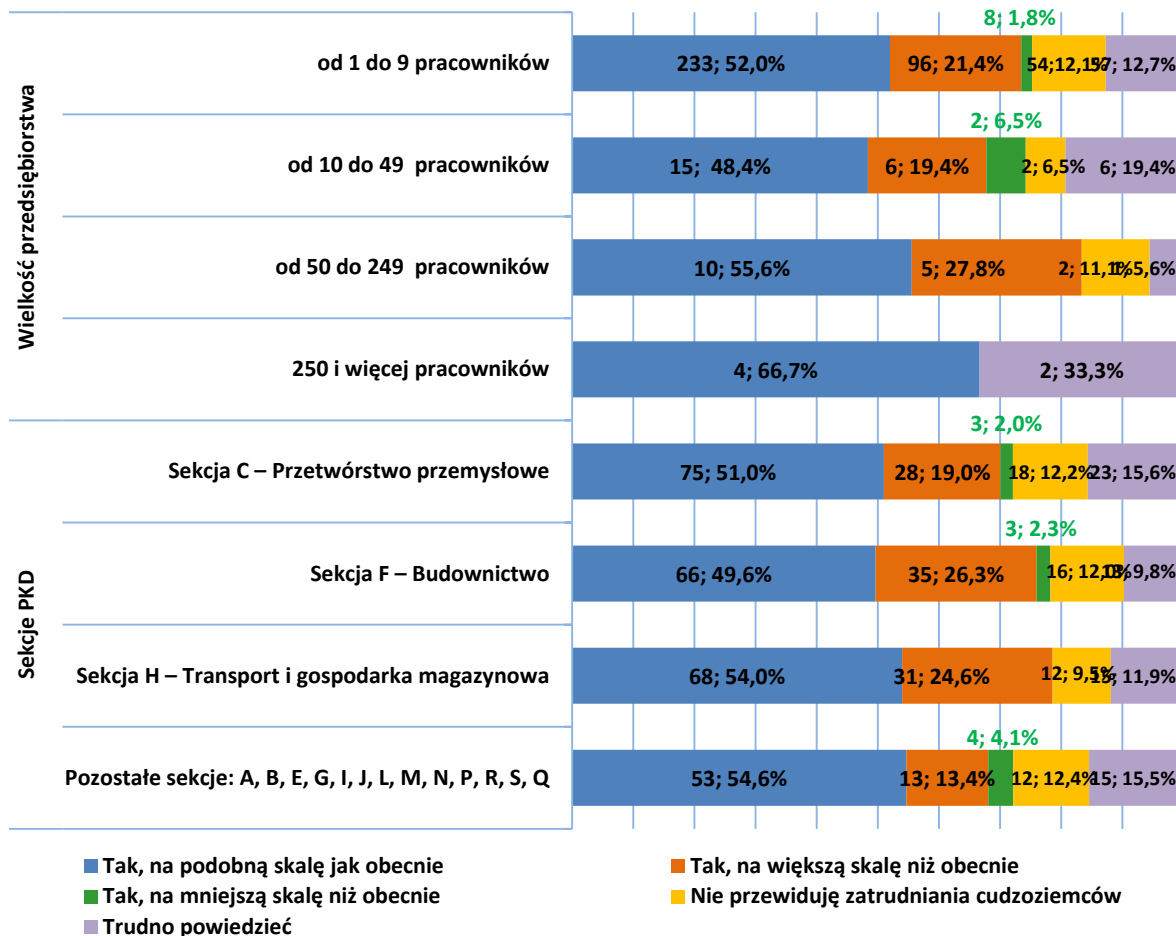

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Zatrudnienie obcokrajowców w roku 2022 na skalę podobną do obecnej deklaruje ponad połowa pracodawców poza małymi podmiotami: duże firmy - 66,7%, średnie – 55,6% oraz mikro – 52,0%. Z kolei zatrudnianie cudzoziemców na skalę większą od obecnej przewiduje co czwarty pracodawca ze średniej firmy, co piąty z mikro i małego przedsiębiorstwa. Nie przewiduje zatrudnienia cudzoziemców co ósmy mikroprzedsiębiorca, co dziewiąty średni i co piętnasty mały pracodawca (zob. wykres 27).

Zatrudnienie cudzoziemców w 2022 r. na podobną skalę jak obecnie przewidują głównie pracodawcy z grupy pozostałych sekcji - 54,6%, z sekcji H – Transport i gospodarka magazynowa – 54% oraz z sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe – 51%. Z kolei na większą skalę niż obecnie będzie zatrudniać przede wszystkim co czwarty przedsiębiorca z sekcji F – Budownictwo i sekcji H – Transport i gospodarka magazynowa. Nie przewiduje zatrudniania pracowników z zagranicy od 12,4% przedsiębiorców z grupy pozostałych sekcji do 9,5% w sekcji H – transport i gospodarka magazynowa (zob. wykres 27).

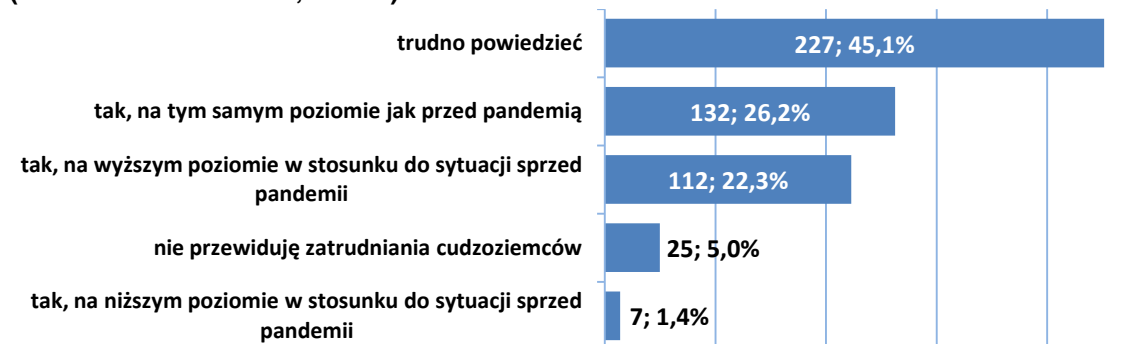
Wykres 27. Zatrudnianie cudzoziemców przez śląskich pracodawców w perspektywie 2022 roku według wielkości zatrudnienia i sekcji PKD (dane w liczbach i w %; N=503)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Niemal połowa pracodawców nie potrafi ocenić sytuacji zatrudnieniowej dotyczącej cudzoziemców w swoich firmach w perspektywie do 2025 roku (45,1%). Z kolei co czwarty śląski przedsiębiorca deklaruje, że będzie ich zatrudniał na takim samym poziomie jak przed pandemią, a co piąty chce zatrudniać obcokrajowców na poziomie wyższym w stosunku do sytuacji sprzed pandemii. Nie przewiduje zatrudniania cudzoziemców 5% badanych (zob. wykres 28)

Wykres 28. Zatrudnianie cudzoziemców przez śląskich pracodawców w perspektywie 2025 r. (dane w liczbach i w %; N=503)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

W perspektywie 2025 roku zatrudnienie na takim samym poziomie jak przed pandemią deklaruje głównie co trzeci średni i duży przedsiębiorca.

Wzrost zatrudnienia cudzoziemców do 2025 roku w stosunku do sytuacji sprzed pandemii deklaruje przede wszystkim co trzeci średni przedsiębiorca i co czwarty mikro podmiot. Wzrostu w zatrudnieniu obcokrajowców nie przewidują tylko duzi pracodawcy.

Nie przewiduje zatrudniania obcokrajowców jedynie 5,6% firm średnich i 5,4% mikroprzedsiębiorstw.

Nie potrafi oszacować sytuacji w zatrudnieniu cudzoziemców od 66,7% pracodawców z dużych firm do 22,2% ze średnich przedsiębiorstw (zob. tabela 19).

Tabela 19. Zatrudnianie cudzoziemców przez śląskich pracodawców w perspektywie 2025 według wielkości zatrudnienia (dane w liczbach i w %; N=503)

wyszczególnienie	od 1 do 9 pracowników mikroprzedsiębiorstwo	od 10 do 49 pracowników mała firma	od 50 do 249 pracowników średnia firma	250 i więcej pracowników duża firma
tak, na niższym poziomie w stosunku do sytuacji sprzed pandemii	6 1,3%	1 3,2%	0 0,0%	0 0,0%
tak, na wyższym poziomie w stosunku do sytuacji sprzed pandemii	102 22,8%	4 12,9%	6 33,3%	0 0,0%
tak, na tym samym poziomie jak przed pandemią	114 25,4%	9 29,0%	7 38,9%	2 33,3%
nie przewidują zatrudniania cudzoziemców	24 5,4%	0 0,0%	1 5,6%	0 0,0%
trudno powiedzieć	202 45,1%	17 54,8%	4 22,2%	4 66,7%
Liczba respondentów	448	31	18	6
%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Zatrudniać cudzoziemców na takim samym poziomie jak przed pandemią zamierza zwłaszcza co trzeci przedsiębiorca z sekcji F – Budownictwo i co czwarty z grupy pozostałych sekcji oraz z sekcji H – Transport i gospodarka magazynowa.

Zwiększyć zatrudnienie obcokrajowców zamierza przede wszystkim, co czwarty pracodawca z sekcji H – Transport i gospodarka magazynowa i z sekcji F – Budownictwo oraz co piąty z sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe.

W perspektywie 2025 roku nie przewiduje zatrudnienia cudzoziemców od 6,2% pracodawców z grupy pozostałych sekcji do 3,8% w sekcji F – Budownictwo.

Trudności w przewidzeniu sytuacji zatrudnieniowej deklaruje najczęściej co drugi pracodawca z grupy pozostałych sekcji, z sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe oraz z sekcji F – Budownictwo (zob. tabela 20).

Tabela 20. Zatrudnianie cudzoziemców przez śląskich pracodawców w perspektywie 2025 roku według sekcji PKD (dane w liczbach i w %; N=503)

wyszczególnienie	Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	Sekcja F – Budownictwo	Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	Pozostałe sekcje: A, B, E, G, I, J, L, M, N, P, R, S, Q
tak, na niższym poziomie w stosunku do sytuacji sprzed pandemii	2 1,4%	1 0,8%	2 1,6%	2 2,1%
tak, na wyższym poziomie w stosunku do sytuacji sprzed pandemii	33 22,4%	30 22,6%	36 28,6%	13 13,4%

wyszczególnienie	Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	Sekcja F – Budownictwo	Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	Pozostałe sekcje: A, B, E, G, I, J, L, M, N, P, R, S, Q
tak, na tym samym poziomie jak przed pandemią	30 20,4%	42 31,6%	33 26,2%	27 27,8%
nie przewidują zatrudniania cudzoziemców	8 5,4%	5 3,8%	6 4,8%	6 6,2%
trudno powiedzieć	74 50,3%	55 41,4%	49 38,9%	49 50,5%
Liczba respondentów	147	133	126	97
w %	100%	100%	100%	100,0

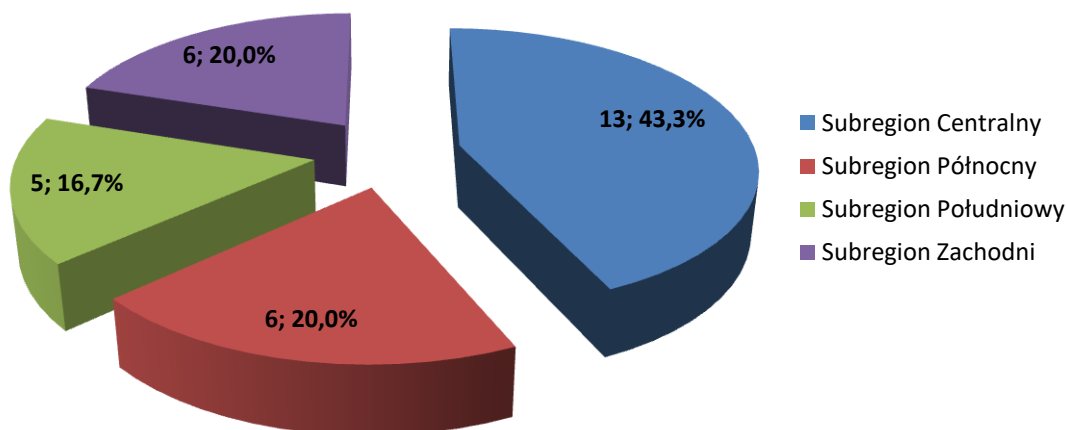
Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

3.2. Prezentacja i analiza wyników badania opinii przedstawicieli agencji zatrudnienia rekrutujących pracowników z zagranicy

3.2.1. Charakterystyka respondentów

W badaniu wzięło udział 30 agencji zatrudnienia z województwa śląskiego, które zajmują się rekrutacją pracowników z zagranicy. Niemal co druga z nich swoją siedzibę ma w Subregionie Centralnym, co piąta w Subregionie Północnym lub Zachodnim, a co szósta w Subregionie Południowym (zob. wykres 29).

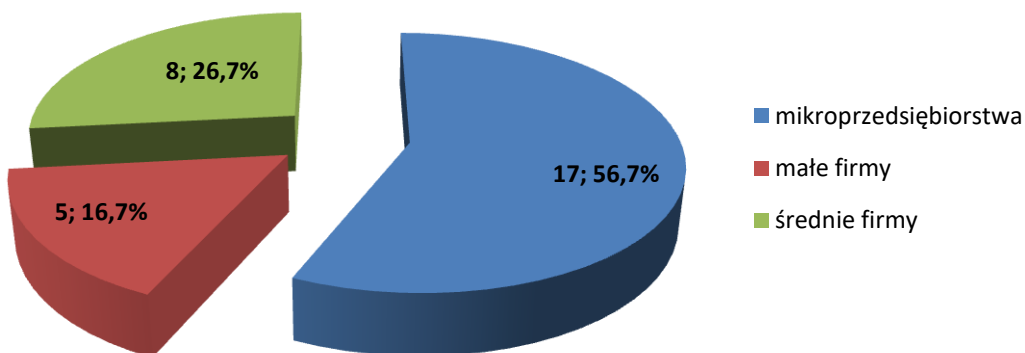
Wykres 29. Siedziba agencji zatrudnienia uczestniczących w badaniu według subregionów - województwo śląskie (dane w liczbach i w %; N=30)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Ponad połowa agencji zatrudnienia uczestniczących w badaniu to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające od 1 do 9 pracowników, co czwarta to średnia firma zatrudniająca od 50 do 249 osób, a co szósta jest małą firmą liczącą od 10 do 49 pracowników (zob. wykres 30).

Wykres 30. Agencje zatrudnienia uczestniczące w badaniu według wielkości zatrudnienia - województwo śląskie (dane w liczbach i w %; N=30)

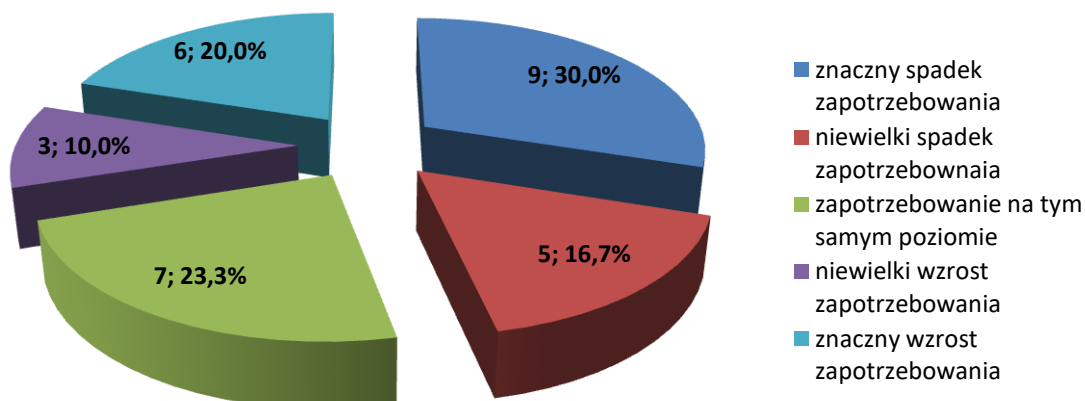
Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Zmienne metryczkowe - siedziba i wielkość firmy nie różnicują znacząco odpowiedzi respondentów w żadnym z omawianych poniżej zagadnień.

3.2.2. Skala zapotrzebowania na pracowników z zagranicy w 2021 r. i miejsce wykonywania pracy w opiniach pracowników agencji zatrudnienia

Niemal połowa pracowników agencji zatrudnienia jest zdania, że w stosunku do okresu sprzed pandemii w 2021 r. nastąpił spadek zapotrzebowania na pracowników z zagranicy (14 respondentów, tj. 46,7%), co trzeci uważa, że nastąpił wzrost (9 respondentów, tj. 30%), a co czwarty, że zapotrzebowanie utrzymuje się na tym samym poziomie (7 respondentów, tj. 23,3%) (zob. wykres 31).

Wykres 31. Skala zapotrzebowania na pracowników z zagranicy w 2021 r. w stosunku do okresu sprzed pandemii w województwie śląskim w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia (dane w liczbach i w %; N=30)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Zdaniem większości pracowników agencji zatrudnienia uczestniczących w badaniu, najczęściej miejscem świadczenia pracy przez cudzoziemców jest regionalny rynek pracy (80,0%), a najrzadziej zdaniem niemal wszystkich respondentów jest unijny rynek pracy (93,3%) (zob. rysunek 2).

Rysunek 2. Miejsce świadczenia pracy przez pozyskanych pracowników z zagranicy według częstości wskazań - w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

3.2.3. Pracodawcy poszukujący pracowników z zagranicy w 2021 r. za pośrednictwem agencji zatrudnienia w opiniach ich przedstawicieli – ze względu na sekcję PKD i wielkość firmy

Z odpowiedzi respondentów wynika, że największe zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy występuje wśród przedsiębiorców z sekcji F - Budownictwo (66,7% wskazań) oraz w wśród firm z sekcji C- Przetwórstwo przemysłowe (33,3%), najmniejsze w sekcji L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (3,3%) (zob. tabela 21).

Tabela 21. Pracodawcy poszukujący pracowników z zagranicy za pośrednictwem agencji zatrudnienia ze względu na sekcję PKD - w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia

Sekcja PKD	Liczba wskazań	Frakcja populacji %
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2	6,7
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	10	33,3
Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	6,7
Sekcja F – Budownictwo	20	66,7
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	7	23,3
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4	13,3
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	3,3
Sekcja S – Pozostała działalność usługowa	9	30,0
Liczba respondentów ogółem	30	-

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Według co drugiego respondenta największe zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy występuje wśród małych i mikro przedsiębiorstw (zob. tabela 22).

Tabela 22. Pracodawcy poszukujący pracowników z zagranicy za pośrednictwem agencji zatrudnienia ze względu na wielkość firmy - w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia

Wielkość firmy	Liczba wskazań	Frakcja populacji %
Mikroprzedsiębiorstwa - do 9 pracowników	13	43,3
Małe przedsiębiorstwa - od 10 do 49 pracowników	17	56,7
Średnie przedsiębiorstwa - od 50 do 249 pracowników	12	40,0
Duże przedsiębiorstwa - 250 i więcej pracowników	4	13,3
Liczba respondentów ogółem	30	-

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

3.2.4. Zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy zatrudnianych przez pracodawców w 2021 r. w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia

3.2.4.1. ze względu na stanowisko pracy

Zdaniem przedstawicieli agencji zatrudnienia, śląscy pracodawcy zatrudniają przede wszystkim pracowników wykonujących prace proste (73,3% wskazań), według co drugiego - operatorów i monterów maszyn i urządzeń, a co trzeciego - robotników przemysłowych i rzemieślników. Poszukiwani są więc zwłaszcza pracownicy z niewysokimi kwalifikacjami, chociaż, według co czwartego przedstawiciela agencji zatrudnienia, pracodawcy poszukują również specjalistów z wysokimi kwalifikacjami i umiejętnościami (zob. tabela 23).

Tabela 23. Zapotrzebowanie pracodawców na zagranicznych pracowników ze względu na stanowiska pracy/wielkie grupy zawodów (KZiS¹¹) - w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia

Kod KZiS	Stanowisko pracy	Liczba wskazań	Frakcja populacji %
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	-	-
2	Specjaliści	8	26,7
3	Technicy i inny średni personel	3	10,0
4	Pracownicy biurowi	2	6,7
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	4	13,3
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	-	-
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	10	33,3
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	16	53,3
9	Pracownicy wykonujący prace proste	22	73,3
Liczba respondentów ogółem		30	-

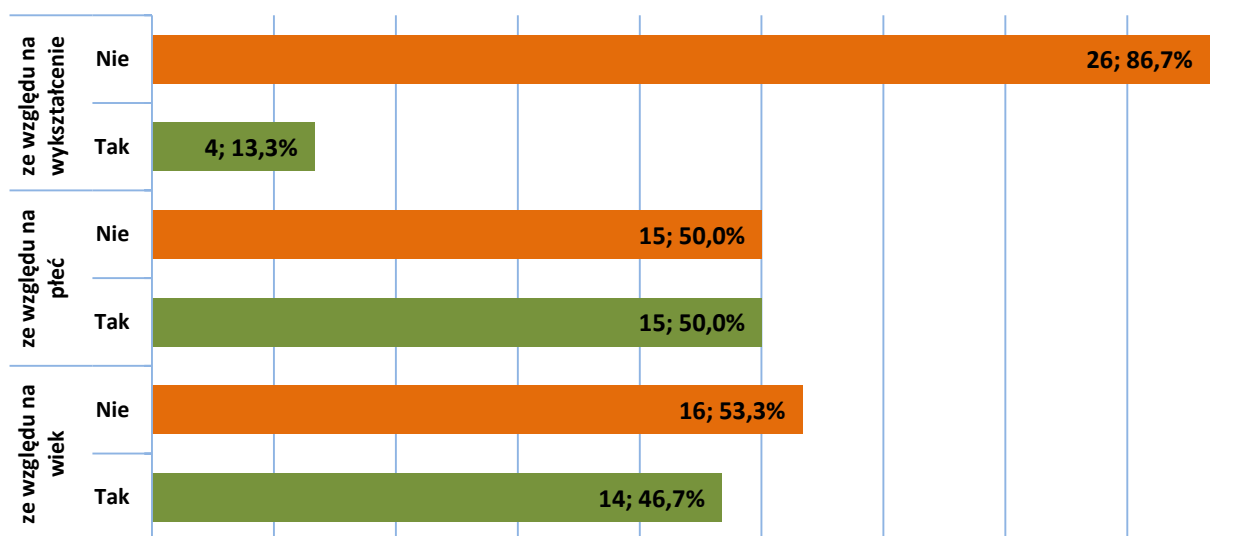
Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

¹¹ Klasyfikacja Zawodów i Specjalności jest pięciopoziomowym, hierarchicznie usystematyzowanym zbiorem zawodów i specjalności występujących na rynku pracy. Struktura klasyfikacji jest wynikiem grupowania poszczególnych zawodów i specjalności w grupy elementarne, a te z kolei w bardziej zagregowane grupy średnie, duże i wielkie, na podstawie podobieństwa kompetencji wymaganych do realizacji zadań zawodowych. <http://www.klasyfikacje.gofin.pl/kzis/6,0.html>

3.2.4.2. ze względu na płeć, wiek, wykształcenie i kraj pochodzenia

Zdaniem przedstawicieli agencji zatrudnienia, połowa pracodawców poszukujących pracowników z zagranicy zwraca uwagę na ich płeć, a pozostałym jest to obojętne (odpowiednio po 50% wskazań), podobnie jest w przypadku wieku kandydatów do pracy – 46,7% respondentów twierdzi, że wiek pracownika dla pracodawcy jest istotny w przeciwieństwie do pozostałych (53,3%). Pracownicy agencji zatrudnienia najrzadziej spotykają się z wymaganiami pracodawców odnośnie poziomu wykształcenia przyszłych pracowników – zaledwie 4 respondentów, tj. 13,3% deklaruje podawanie tego wymogu przez pracodawców i byli to przedsiębiorcy poszukujący pracowników z wykształceniem średnim zawodowym (technikum), zasadniczym zawodowym i wyższym (zob. wykres 32).

Wykres 32. Zapotrzebowanie pracodawców na zagranicznych pracowników ze względu na płeć, wiek i poziom wykształcenia w opinii przedstawicieli agencji zatrudnienia (dane w liczbach i w %; N=30)

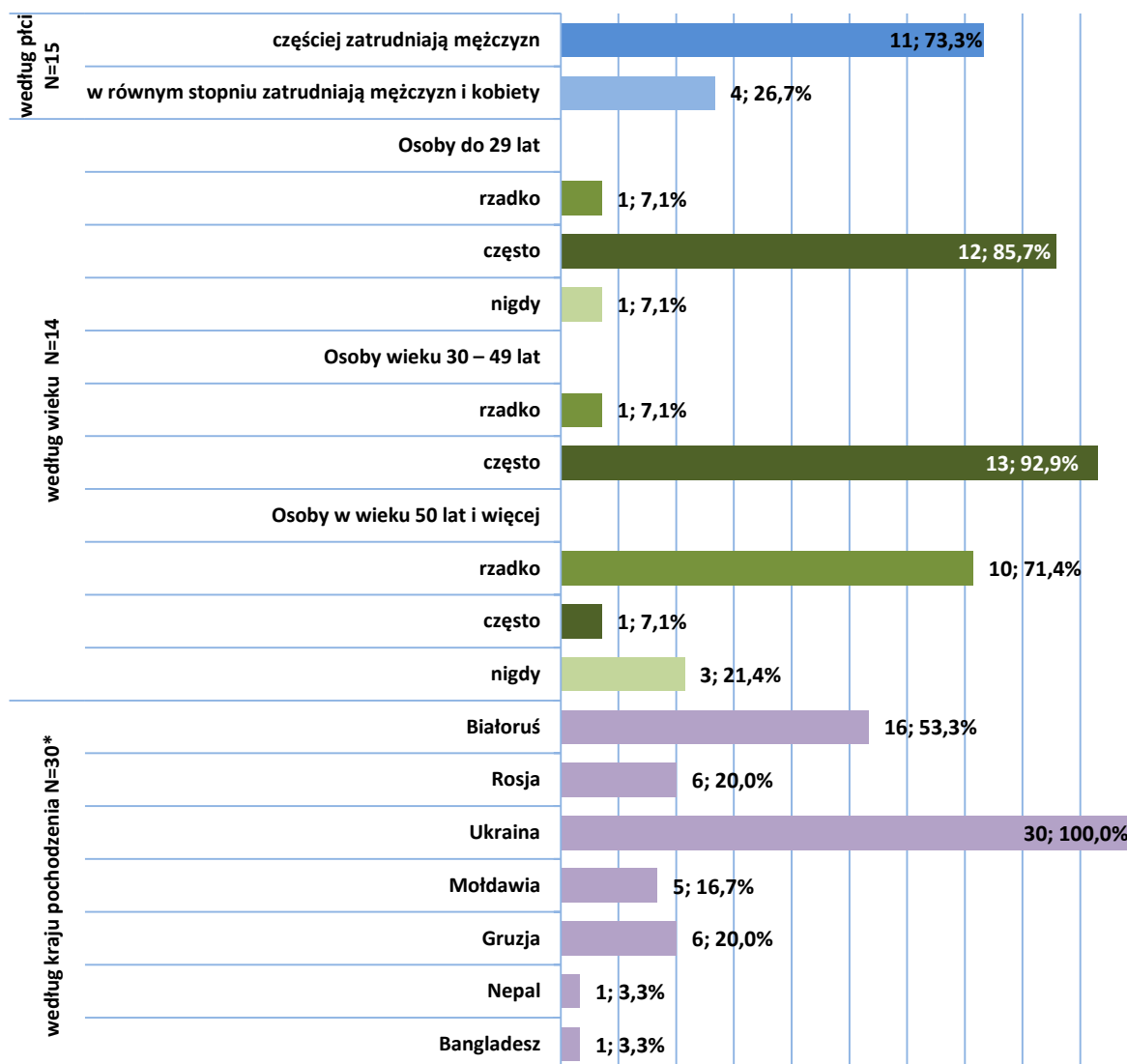
Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Wśród respondentów, którzy odpowiedzieli pozytywnie na pytanie:

- o płeć poszukiwanych pracowników - 15 przedstawicieli agencji zatrudnienia uważa, że pracodawcy częściej zatrudniają mężczyzn (73,3%), a według co czwartego pracownika nie ma to żadnego znaczenia (zob. wykres 33).
- o wiek poszukiwanych pracowników z zagranicy - 14 respondentów uważa, że śląscy pracodawcy równie często zatrudniają osoby młode do 29 lat jak i osoby w wieku 30 – 49 lat (odpowiednio 85,7% i 92,9% wskazań). Zaletwie, co czternasty respondent wskazał, że przedsiębiorcy często zatrudniają osoby w wieku 50 lat i więcej (zob. wykres 33).
- o kraj pochodzenia poszukiwanych obcokrajowców - wszyscy respondenci uważają, że pracownicy cudzoziemcy pochodzą głównie z Ukrainy (100% wskazań), Białorusi (53,3%), Gruzji i Rosji (po 20,0%).

Odpowiedzi respondentów dotyczące preferencji pracodawców odnośnie poziomu wykształcenia pracowników cudzoziemców z uwagi na niewielką liczebność wskazań (4) są nieistotne statystycznie (zob. wykres 33).

Wykres 33. Zapotrzebowanie pracodawców na zagranicznych pracowników ze względu na płeć, wiek i kraj pochodzenia w opinii przedstawicieli agencji zatrudnienia (dane w liczbach i w %)

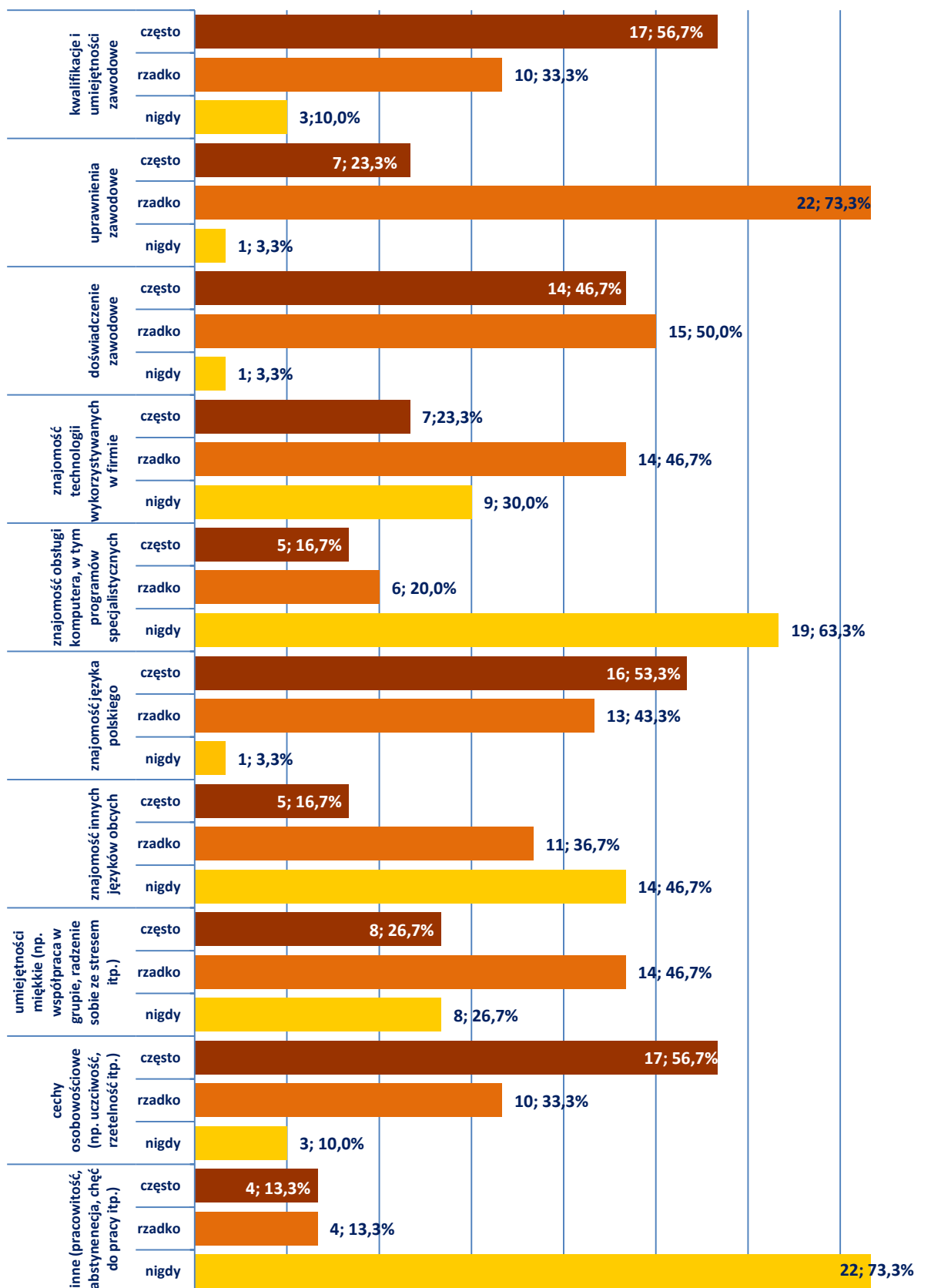

* % nie sumuje się do 100, gdyż respondenci mogli udzielić więcej niż jednej odpowiedzi
 Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

3.2.5. Wymagania wobec pracowników – cudzoziemców zatrudnianych przez pracodawców w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia

Zdaniem przedstawicieli agencji zatrudnienia, pracodawcy w pierwszej kolejności zwracają uwagę na kwalifikacje i umiejętności zawodowe oraz cechy osobowościowe pracowników – cudzoziemców (po 56,7% wskazań). Kolejnymi ważnymi wymaganiami są: znajomość języka polskiego (53,3%), doświadczenie zawodowe (46,7%) i umiejętności miękkie, tj. komunikatywność, współpraca w grupie, umiejętność pracy samodzielnej, czy radzenia sobie ze stresem (26,7%). Natomiast wymóg pracodawcy dotyczący posiadania uprawnień zawodowych czy znajomości technologii wykorzystywanych w firmie zatrudniającej jest wskazywany, przez co czwartego respondenta, a umiejętność obsługi komputera, w tym programów specjalistycznych, przez co szóstego (zob. wykres 34).

Wykres 34. Wymagania pracodawców wobec pracowników z zagranicy w opinii przedstawicieli agencji zatrudnienia (dane w liczbach i w %; N=30)

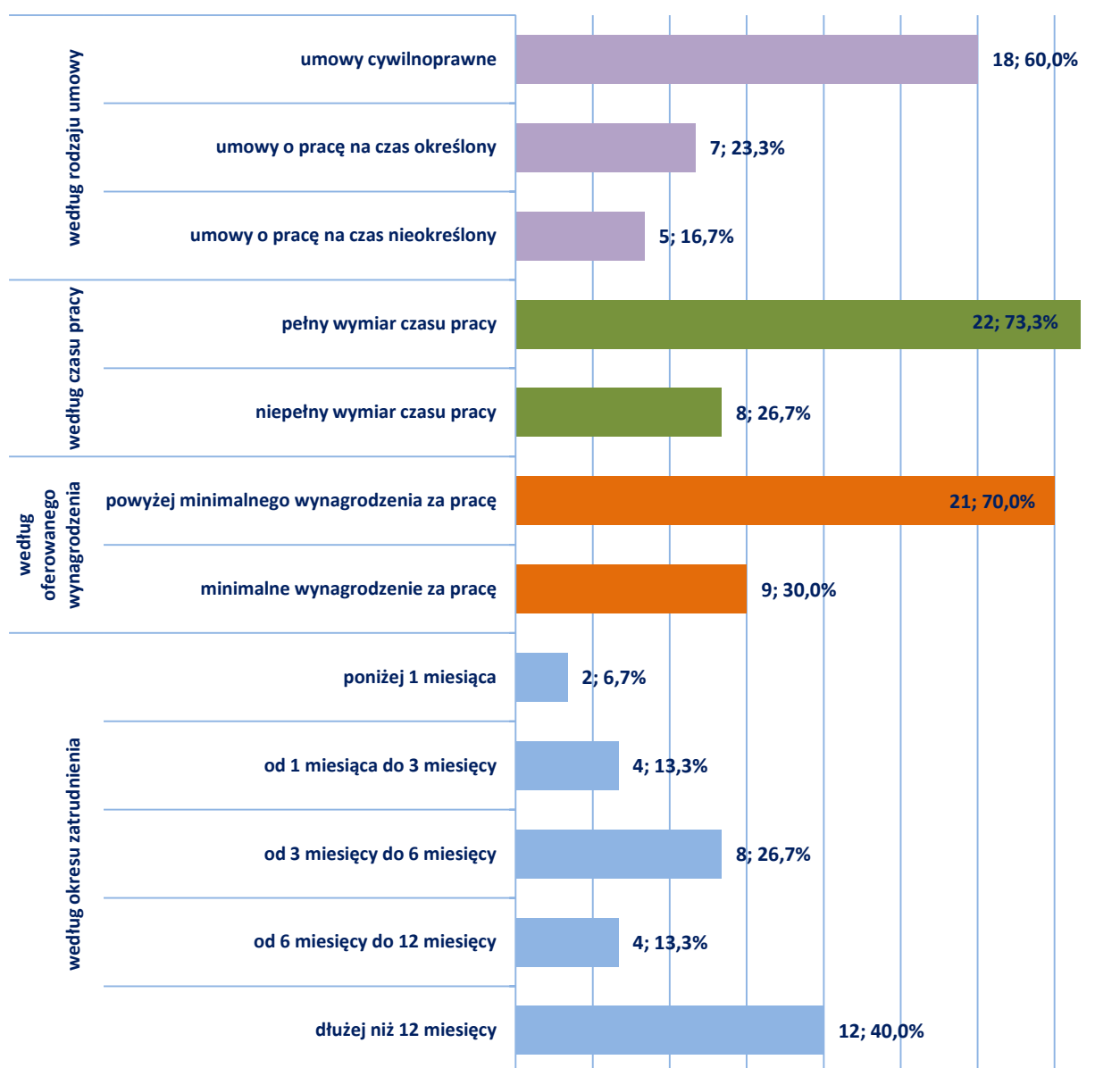

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

3.2.6. Warunki pracy oferowane pracownikom z zagranicy przez pracodawców w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia

Warunki pracy oferowane przez śląskich pracodawców pracownikom – cudzoziemcom, według deklaracji przedstawicieli agencji zatrudnienia, sprowadzają się przede wszystkim do zatrudniania ich na umowy cywilnoprawne (60% wskazań), w pełnym wymiarze czasu pracy (73,3%), z pensją powyżej minimalnego wynagrodzenia (70%), najczęściej na okres dłuższy niż 12 miesięcy (40%) (zob. wykres 35).

Wykres 35. Warunki pracy oferowane pracownikom z zagranicy w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia (dane w liczbach i w %; N=30)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

3.2.7. Powody zatrudniania cudzoziemców w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia

Brak innych kandydatów gotowych do podjęcia zatrudnienia to, zdaniem przedstawicieli agencji zatrudnienia, główny powód zatrudniania cudzoziemców na śląskim rynku pracy (63,3% wskazań). Kolejnym jest ich dyspozycyjność (56,7%) oraz determinacja/chęć do pracy (36,7%). Istotna dla pracodawców jest również zgoda cudzoziemców na oferowane przez nich warunki pracy i płacy (33,3%) (zob. tabela 24).

Tabela 24. Powody zatrudniania cudzoziemców przez śląskich pracodawców w opinii przedstawicieli agencji zatrudnienia

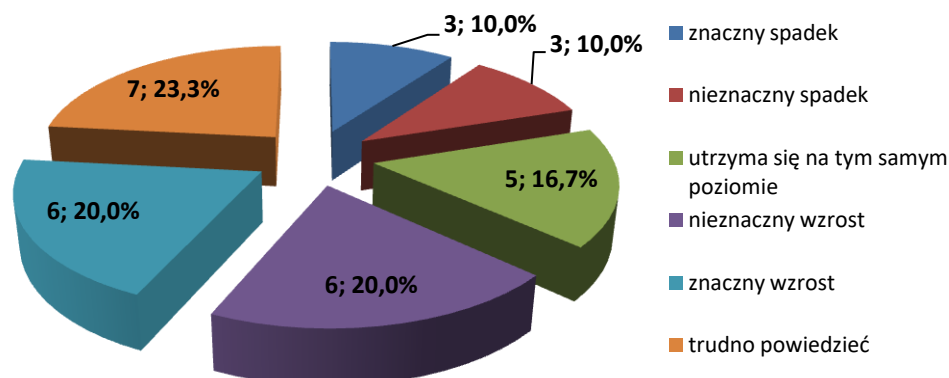
Wyszczególnienie	Liczba wskazań	Fracja populacji %
niewysokie oczekiwania płacowe w porównaniu do rodzimych pracowników	6	20,0
brak innych pracowników gotowych do podjęcia pracy w przedsiębiorstwach	19	63,3
odpowiednie kwalifikacje i umiejętności	6	20,0
dyspozycyjność pracowników	17	56,7
oferowane warunki pracy i płacy odpowiadają kandydatom	10	33,3
determinacja/chęć do pracy	11	36,7
Liczba respondentów ogółem	30	-

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

3.2.8. Zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy w perspektywie roku 2022 i 2025 w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia

Zdaniem 40% przedstawicieli agencji zatrudnienia zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy w 2022 r. wzrośnie w stosunku do obecnego (w tym połowa z nich uważa, że ten wzrost będzie znaczny), według co piątego respondenta spadnie, a według co szóstego utrzyma się na tym samym poziomie. Natomiast co czwarty uczestnik badania nie potrafi przewidzieć skali zapotrzebowania na pracowników z zagranicy na śląskim rynku pracy (zob. wykres 36).

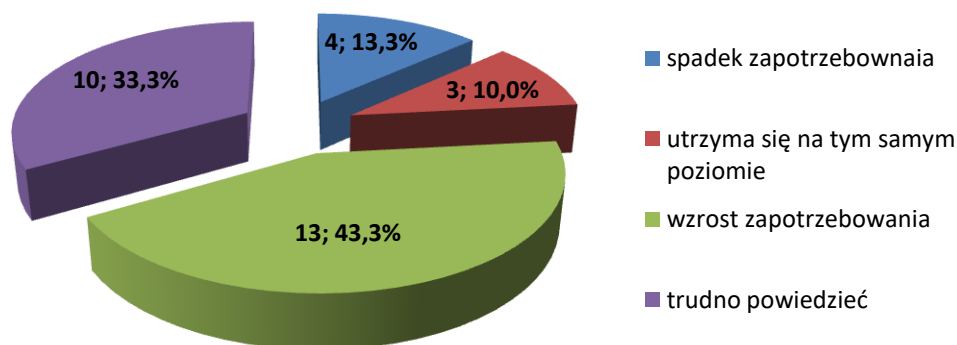
Wykres 36. Zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy w perspektywie 2022 r. w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia (dane w liczbach i w %; N=30)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Z kolei w przypadku przewidywania zapotrzebowania na pracowników z zagranicy w perspektywie do 2025 r. niemal co drugi respondent twierdzi, że ono wzrośnie w stosunku do sytuacji sprzed pandemii, a co dziesiąty, że utrzyma się na tym samym poziomie. Co trzeci nie potrafi przewidzieć skali zapotrzebowania na pracowników z zagranicy na śląskim rynku pracy, albo uważają, że nastąpi jego spadek (tylko cztery opinie) (zob. wykres 37).

Wykres 37. Zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy w perspektywie do 2025 r. w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia (dane w liczbach i w %; N=30)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

3.3. Prezentacja i analiza wyników badania opinii przedstawicieli powiatowych urzędów pracy zajmujących się oświadczeniami o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi

3.3.1. Charakterystyka respondentów

Zadaniem powiatowych urzędów pracy określonym w przepisach Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹² jest rejestrowanie oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi.

Powierzenie pracy cudzoziemcowi na podstawie oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy jest procedurą uproszczoną, nazywaną także "procedurą oświadczeniową". W Polsce na podstawie tej procedury obywatele jednego z 6 państw:

- Republiki Armenii,
- Republiki Białoruś,
- Republiki Gruzji,
- Republiki Mołdawii,
- Federacji Rosyjskiej.
- Ukrainy

mogą wykonywać pracę w Polsce przez 6 miesięcy w okresie 12 następujących po sobie miesięcy bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę, w zakresie, w jakim nie jest wydawane zezwolenie na pracę sezonową, czyli innym niż wskazane w Rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 września 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podklas działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), w których wydawane są zezwolenia na pracę

¹² Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409, 2023, 2369, 2400) - Rozdział 16 Podejmowanie pracy za granicą u pracodawców zagranicznych oraz wykonywanie pracy przez cudzoziemców w Rzeczypospolitej Polskiej

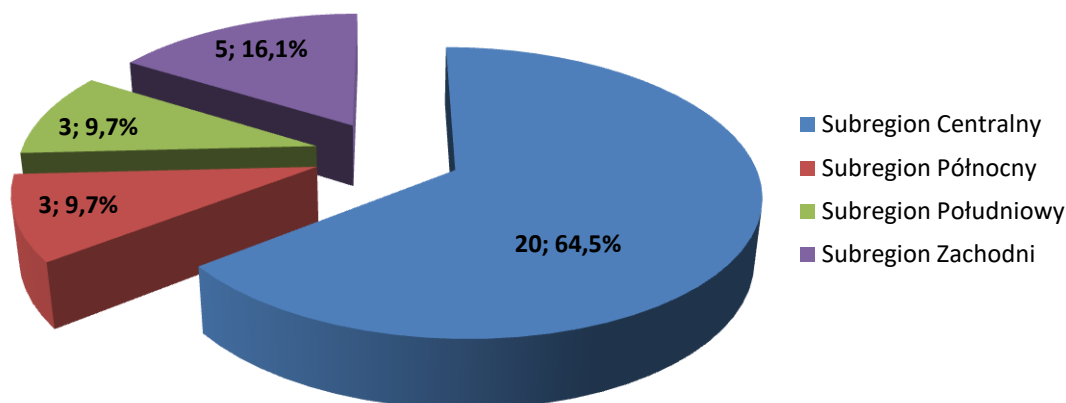
sezonową cudzoziemca (Dz.U.18.1749). Warunkiem skorzystania z procedury uproszczonej jest uzyskanie przez pracodawcę wpisu do ewidencji oświadczeń w powiatowym urzędzie pracy oraz posiadanie przez cudzoziemca dokumentu potwierdzającego tytuł pobytowy w RP, uprawniającego go do wykonywania pracy na terytorium RP¹³.

W badaniu wzięło udział 31 przedstawicieli powiatowych urzędów pracy z województwa śląskiego zajmujących się oświadczeniami o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi. Do ich obowiązków należy weryfikacja pod względem formalnym i merytorycznym składanych przez pracodawcę dokumentów.

Z racji wykonywanych obowiązków są to osoby dobrze zorientowane w skali obecnego i przyszłego zapotrzebowania na zagranicznych pracowników na lokalnych rynkach pracy, wymagań pracodawców czy oferowanych warunków i powodów zatrudnienia.

Na Śląsku ponad połowa powiatowych urzędów pracy ma swoją siedzibę w Subregionie Centralnym, co dziesiąty w Subregionie Północnym lub Południowym, a co szósty w Subregionie Zachodnim (zob. wykres 38).

Wykres 38. Siedziba powiatowych urzędów pracy w województwie śląskim według subregionów (dane w liczbach i w %; N=31)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

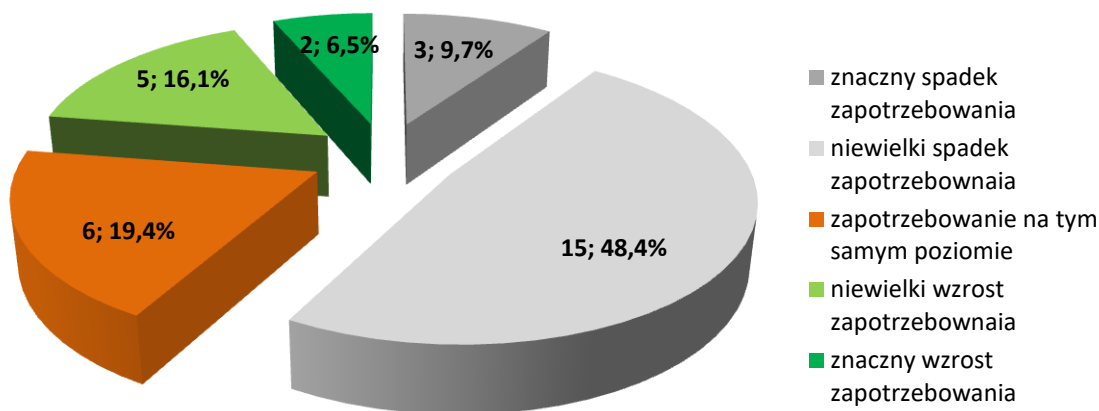
Zmienna metryczkowa - siedziba powiatowych urzędów pracy nie różnicuje znacząco odpowiedzi respondentów w żadnym z omawianych poniżej zagadnień.

3.3.2. Skala zapotrzebowania na pracowników z zagranicy w 2021 r. i miejsce wykonywania pracy – w opiniach pracowników powiatowych urzędów pracy

Ponad połowa pracowników powiatowych urzędów pracy uważa, że w 2021 r. skala zapotrzebowania na pracowników z zagranicy jest niższa w stosunku do okresu sprzed pandemii (18 respondentów, tj. 58,1%), co czwarty stwierdza jego wzrost (7 respondentów, tj. 22,6%) lub pozostanie na podobnym poziomie (6 respondentów, tj. 19,4%) (zob. wykres 39).

¹³ <https://czestochowa.praca.gov.pl/>

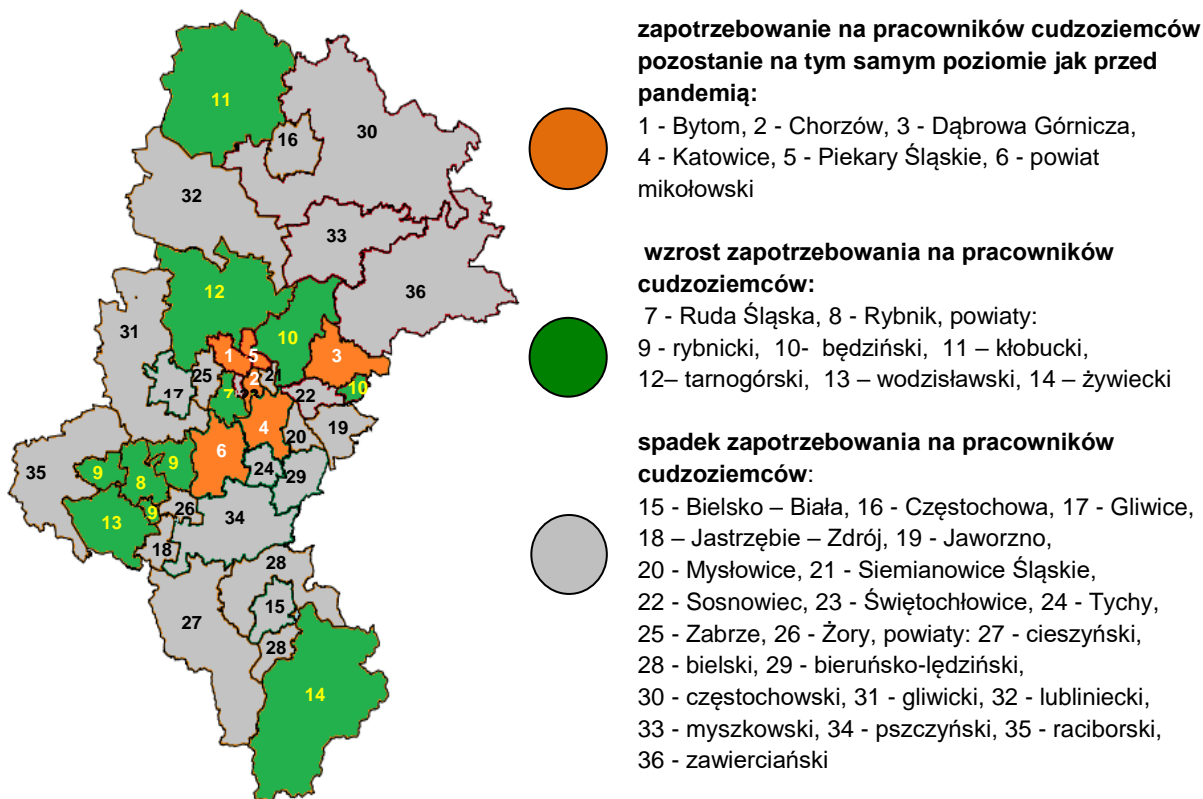
Wykres 39. Skala zapotrzebowania na pracowników z zagranicy w 2021 r. w stosunku do okresu sprzed pandemii w województwie śląskim w opiniach przedstawicieli powiatowych urzędów pracy (dane w liczbach i w %; N=31)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Według respondentów, wzrost zapotrzebowania na pracowników cudzoziemców widoczny jest w co piątym powiecie województwa śląskiego (8 powiatów, tj. 22,2%), a spadek w co drugim (22 powiaty, tj. 61,1%). Natomiast utrzymanie zapotrzebowania na poziomie podobnym jak przed pandemią wskazano jedynie w co szóstym powiecie (6 powiatów, tj. 16,7%) (zob. rysunek 3).

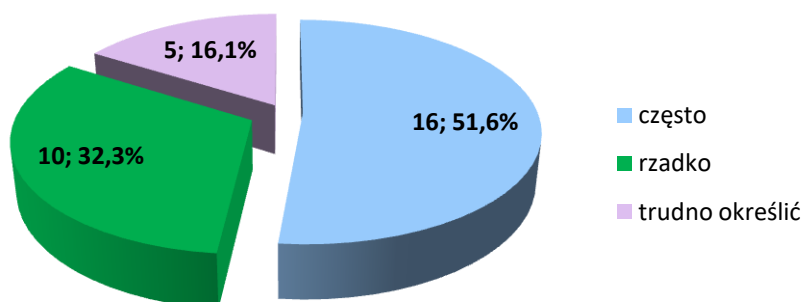
Rysunek 3. Skala zapotrzebowania na pracowników z zagranicy w województwie śląskim w 2021 r. według powiatów - w opiniach przedstawicieli powiatowych urzędów pracy

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

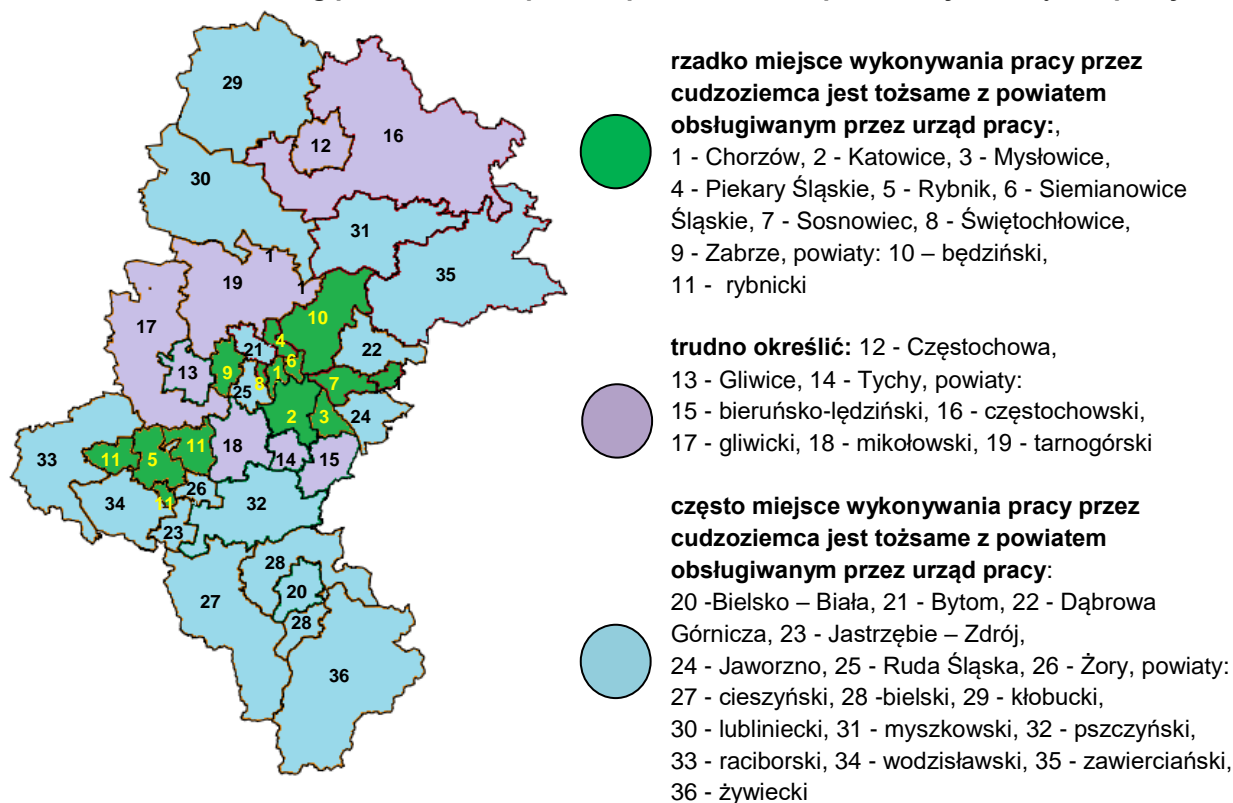
Ponad połowa respondentów deklaruje, że najczęstszym miejscem wykonywania pracy przez cudzoziemca jest powiat obsługiwany przez urząd pracy, do którego pracodawca złożył oświadczenie o powierzeniu wykonania pracy cudzoziemcowi (16 wskazań; 17 powiatów). Co trzeci uważa, że taka sytuacja zdarza się rzadko (10 wskazań; 11 powiatów), a co szósty nie ma na ten temat zdania (5 wskazań; 8 powiatów) (zob. wykres 40; rysunek 4).

Wykres 40. Miejsce świadczenia pracy przez cudzoziemca a powiat obsługiwany przez urząd pracy, do którego pracodawca złożył oświadczenie o powierzeniu wykonania pracy cudzoziemcowi - w opiniach przedstawicieli powiatowych urzędów pracy (dane w liczbach i w %; N=31)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Rysunek 4. PUP, do którego pracodawca złożył oświadczenie... a miejsce wykonywania pracy przez cudzoziemca według powiatów - w opiniach przedstawicieli powiatowych urzędów pracy

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

3.3.3. Pracodawcy zgłaszający zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy w 2021 r. do powiatowych urzędów pracy - w opiniach pracowników powiatowych urzędów pracy – ze względu na sekcję PKD i wielkość firmy

Z odpowiedzi respondentów wynika, że największe zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy występuje wśród przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w sekcji F – Budownictwo (93,5% wskazań) oraz w sekcji H – Transport i gospodarka magazynowa (77,4%), najmniejsze w sekcji A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (3,2%), oraz w sekcjach G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle i N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (po 6,5%) (zob. tabela 25).

Tabela 25. Pracodawcy składający oświadczenie o powierzeniu wykonania pracy cudzoziemcowi ze względu na sekcję PKD - w opiniach przedstawicieli powiatowych urzędów pracy

Sekcja PKD	Liczba wskazań	Frakcja populacji %
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1	3,2
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	13	41,9
Sekcja F – Budownictwo	29	93,5
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	2	6,5
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	24	77,4
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	5	16,1
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2	6,5
Sekcja S – Pozostała działalność usługowa	9	29,0
Liczba respondentów ogółem	31	-

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Według respondentów największe zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy występuje wśród pracodawców zatrudniających od 10 do 49 pracowników (80,6% wskazań), w mikroprzedsiębiorstwach (67,7%) oraz w firmach średnich (61,3%) (zob. tabela 26).

Tabela 26. Pracodawcy składający oświadczenie o powierzeniu wykonania pracy cudzoziemcowi ze względu na wielkość firmy - w opiniach przedstawicieli powiatowych urzędów pracy

Wielkość firmy	Liczba wskazań	Frakcja populacji %
Mikroprzedsiębiorstwa - do 9 pracowników	21	67,7
Małe firmy - od 10 do 49 pracowników	25	80,6
Średnie firmy - od 50 do 249 pracowników	19	61,3
Duże firmy - 250 i więcej pracowników	7	22,6
Liczba respondentów ogółem	31	-

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

3.3.4. Zapotrzebowanie na pracowników – cudzoziemców zatrudnianych przez pracodawców w 2021 r. - w opiniach pracowników powiatowych urzędów pracy zajmujących się oświadczeniami o powierzeniu wykonania pracy cudzoziemcowi

3.3.4.1. ze względu na stanowisko pracy/zawód

W opinii pracowników urzędów pracy zajmujących się oświadczeniami o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi, śląscy pracodawcy zatrudniają obcokrajowców przede wszystkim na stanowiskach robotników przemysłowych i rzemieślników, w tym najczęściej pomocniczych pracowników budowlanych i ogólnobudowlanych (po 41,9% wskazań). Równie często zatrudniani są na stanowiskach pracowników wykonujących prace proste, w tym najczęściej pracowników produkcji i pracowników fizycznych (sezonowych) (po 29,0%).

Kolejną grupą są pracownicy na stanowiskach operatorów i monterów maszyn i urządzeń, zwłaszcza kierowcy samochodów ciężarowych (32,3%) (zob. tabela 27).

Tabela 27. Zapotrzebowanie pracodawców na zagranicznych pracowników ze względu na zawód/stanowisko pracy

Nazwa wielkiej grupy zawodów	Stanowisko	Liczba wskazań	Frakcja populacji %
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	Pracownik ogólnobudowlany	13	41,9%
	Pomocniczy pracownik budowlany	13	41,9%
	Ślusarz	2	6,5%
	Monter	2	6,5%
	Rozbieracz/wykrawacz	1	3,2%
	Elektromonter	1	3,2%
Pracownicy wykonujący prace proste	Pracownik produkcji	9	29,0%
	Pracownik fizyczny, sezonowy	9	29,0%
	Pakowacz	4	12,9%
	Pomoc kuchenna	3	9,7%
	Sprzątaczką	2	6,5%
	Robotnik magazynowy	2	6,5%
	Pomocniczy pracownicy w przemyśle	2	6,5%
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	Kierowca samochodu ciężarowego	10	32,3%
	Kierowca samochodu dostawczego	4	12,9%
	Kierowca samochodu osobowego	1	3,2%
	Monter konstrukcji	1	3,2%
	Monter pojazdów i urządzeń transportowych	1	3,2%
	Operator maszyn i urządzeń do	1	3,2%
	Operator wózków jezdniowych	1	3,2%
Pracownicy biurowi	Magazynier	7	22,6%
Pracownicy usług i sprzedawcy	Kelner	2	6,5%
	Robotnik gospodarczy	1	3,2%
Liczba respondentów ogółem		31	-

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

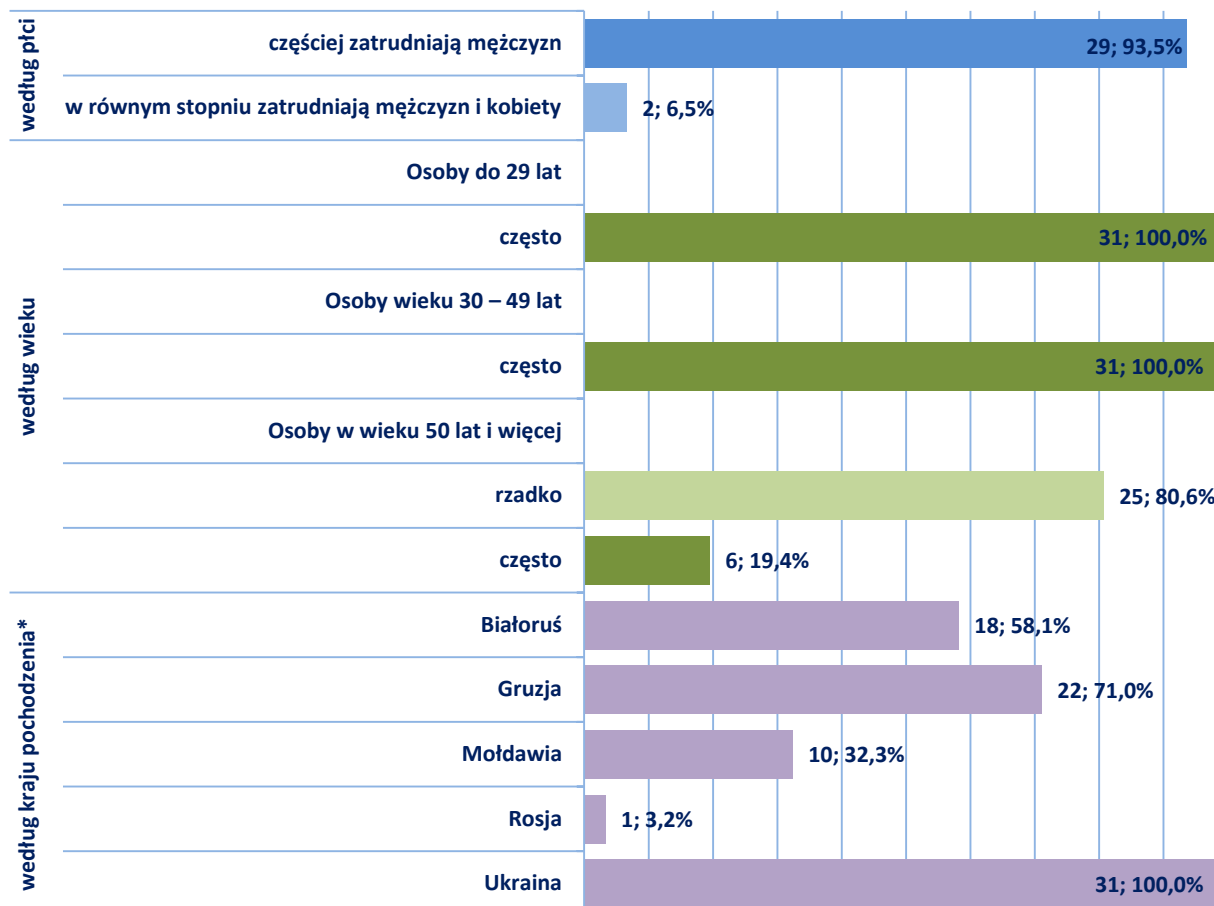
3.3.4.2. ze względu na płeć, wiek i kraj pochodzenia

Według zdecydowanej większości respondentów pracodawcy częściej zatrudniają mężczyzn (93,5%), a jedynie co piętnasty z nich uważa, że płeć pracownika nie ma dla przedsiębiorców żadnego znaczenia (zob. wykres 41).

Śląscy pracodawcy równie często zatrudniają osoby młode do 29 lat jak i osoby w wieku 30 – 49 lat (po 100% wskazań). Natomiast tylko co piąty wskazuje, że przedsiębiorcy często zatrudniają osoby w wieku 50 lat i więcej (zob. wykres 41).

Pracownicy cudzoziemcy pochodzą głównie z Ukrainy (100% wskazań), Gruzji (71%) i Białorusi (58,1%) (zob. wykres 41).

Wykres 41. Zapotrzebowanie pracodawców na zagranicznych pracowników ze względu na płeć, wiek i kraj pochodzenia (dane w liczbach i w %; N=31)

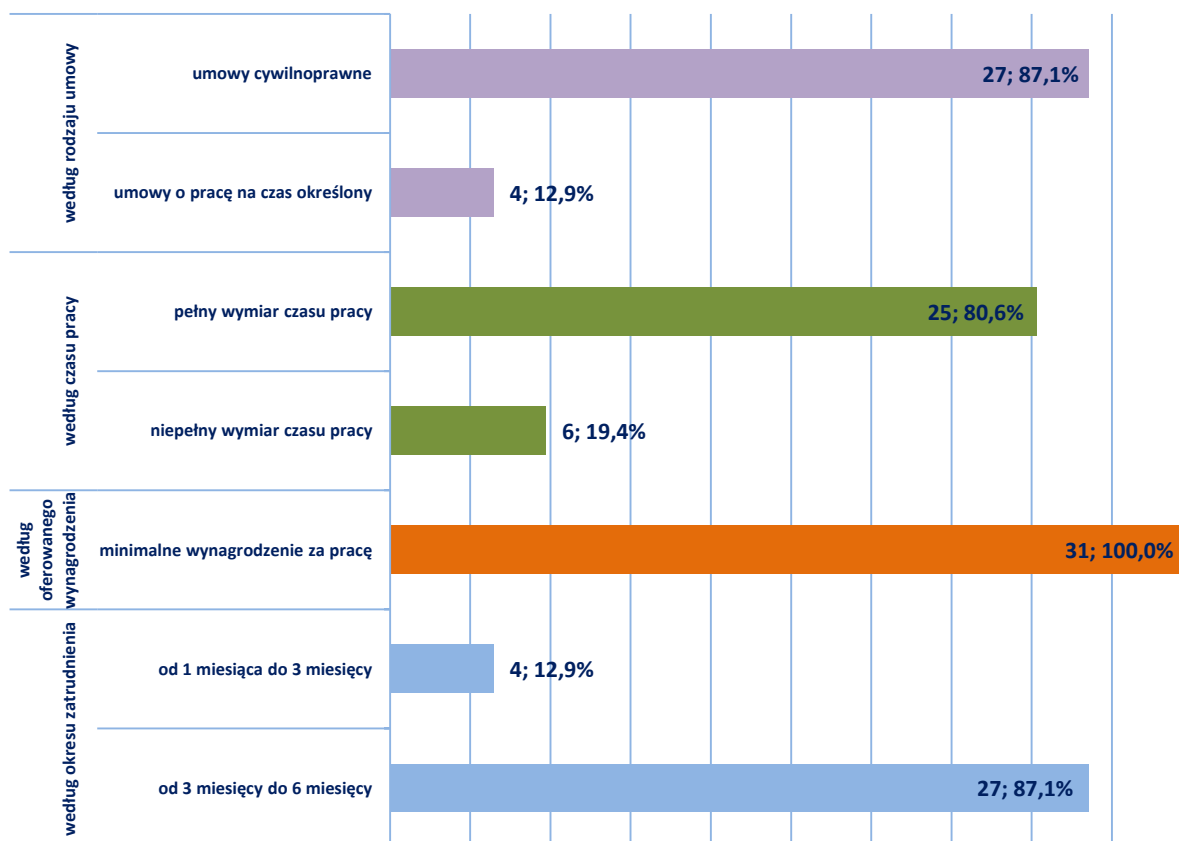
*% nie sumuje się do 100, gdyż respondenci mogli udzielić więcej niż jednej odpowiedzi

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

3.3.5. Warunki pracy oferowane pracownikom z zagranicy przez pracodawców - w opiniach pracowników powiatowych urzędów pracy zajmujących się oświadczeniami o powierzeniu wykonania pracy cudzoziemcowi

Warunki pracy oferowane przez śląskich pracodawców pracownikom – cudzoziemcom, według deklaracji pracowników PUP, sprowadzają się przede wszystkim do zatrudniania ich na umowy cywilnoprawne, w pełnym wymiarze czasu pracy, z pensją równą minimalnemu wynagrodzeniu, najczęściej na okres od 3 do 6 miesięcy (zob. wykres 42).

Wykres 42. Warunki pracy oferowane pracownikom z zagranicy w opiniach przedstawicieli powiatowych urzędów pracy (dane w liczbach i w %; N=31)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

3.3.6. Powody zatrudniania cudzoziemców - w opiniach pracowników powiatowych urzędów pracy zajmujących się oświadczeniami o powierzeniu wykonania pracy cudzoziemcowi

Brak innych kandydatów gotowych do podjęcia zatrudnienia to, zdaniem pracowników PUP, główny powód zatrudniania cudzoziemców na śląskim rynku pracy (80,6% wskazań). Kolejnym jest ich dyspozycyjność (51,6%) oraz determinacja/chęć do pracy i niewysokie oczekiwania płacowe w porównaniu do rodzimych pracowników (po 48,4% wskazań) (zob. tabela 28).

Tabela 28. Powody zatrudniania cudzoziemców przez śląskich pracodawców w opiniach przedstawicieli powiatowych urzędów pracy

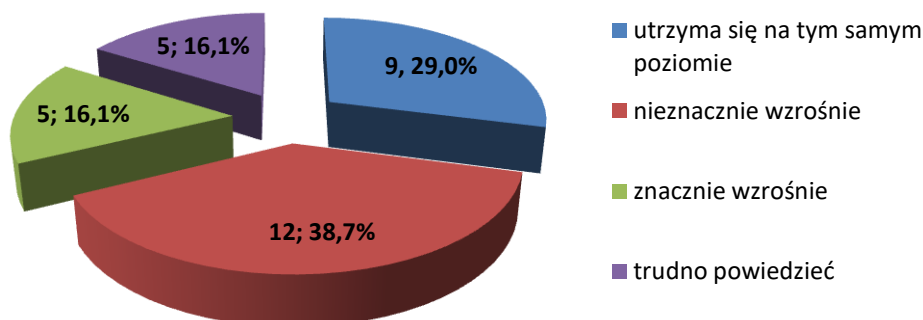
Wyszczególnienie	Liczba wskazań	Frakcja populacji %
niewysokie oczekiwania płacowe w porównaniu do rodzimych pracowników	15	48,4
brak innych pracowników gotowych do podjęcia pracy w przedsiębiorstwach	25	80,6
odpowiednie kwalifikacje i umiejętności	1	3,2
dyspozycyjność pracowników	16	51,6
oferowane warunki pracy i płacy odpowiadają kandydatom	13	41,9
determinacja/chęć do pracy	15	48,4
inne	1	3,2
Liczba respondentów ogółem	31	-

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

3.3.7. Zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy w perspektywie 2022 r. i 2025 r. - w opiniach pracowników powiatowych urzędów pracy

Zdaniem ponad połowy pracowników PUP zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy w 2022 r. wzrośnie w stosunku do obecnego (w tym 16,1% uważa, że ten wzrost będzie znaczny), a według co trzeciego z nich utrzyma się na tym samym poziomie. Nikt nie przewiduje spadku popytu na pracowników – cudzoziemców (zob. wykres 43).

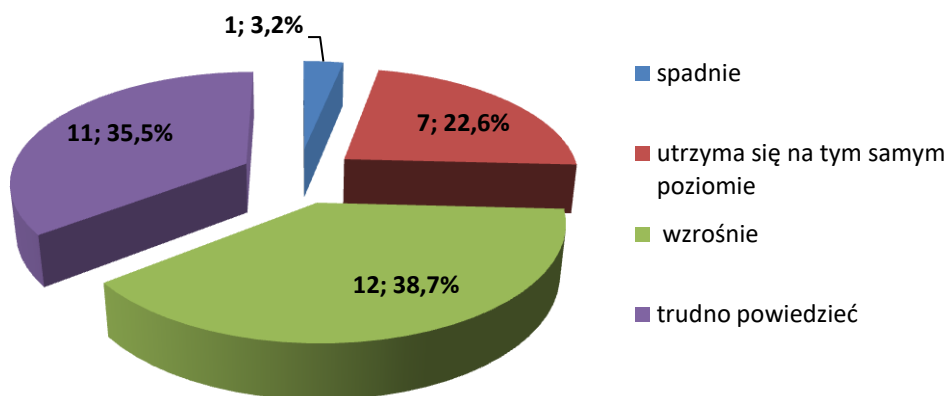
Wykres 43. Zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy w perspektywie 2022 r. w opiniach przedstawicieli powiatowych urzędów pracy (dane w liczbach i w %; N=31)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Z kolei w przypadku przewidywania zapotrzebowania na pracowników z zagranicy w perspektywie do 2025 r. co trzeci respondent twierdzi, że ono wzrośnie w stosunku do sytuacji sprzed pandemii a co czwarty, że utrzyma się na tym samym poziomie. Pozostali nie mają na ten temat zdania, albo uważają, że nastąpi jego spadek (odpowiednio: co trzeci; tylko jedna opinia) (zob. wykres 44).

Wykres 44. Zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy w perspektywie do 2025 r. w opiniach przedstawicieli powiatowych urzędów pracy (dane w liczbach i w %; N=31)

Źródło: badanie zrealizowane przez firmę MRW Anna Sojka na zlecenie WUP w Katowicach

Wnioski

Sytuacja zatrudnieniowa - skala zapotrzebowania na pracowników z zagranicy w stosunku do okresu sprzed pandemii w województwie śląskim w 2021 r.

W grupie pracodawców wszyscy respondenci zatrudniają obecnie, tj. w 2021 r. w swoich firmach cudzoziemców i większość z nich zatrudniała ich także przed pandemią (87%).

Zdaniem, co drugiego przedstawiciela agencji zatrudnienia i powiatowych urzędów pracy w 2021 r. nastąpił **spadek zatrudnienia** cudzoziemców w stosunku do okresu sprzed pandemii (odpowiednio: 47%; 58%). Tak też uważa, co szósty przedsiębiorca (16%) - zwłaszcza w mikroprzedsiębiorstwach i w sekcji H – Transport i gospodarka magazynowa. Powodem zmniejszenia skali zatrudnienia cudzoziemców był brak pracowników ze względu na obostrzenia związane z pandemią COVID-19 (zamknięte granice, okresy kwarantanny) oraz zmniejszenie zapotrzebowania na towary i usługi (odpowiednio: 45% i 42%).

Z kolei, według co drugiego pracodawcy niezależnie od sekcji PKD i wielkości firmy zatrudnienie obcokrajowców pozostało **na tym samym poziomie** (59%). Podobnego zdania był co czwarty przedstawiciel agencji zatrudnienia (23%) i co piąty powiatowego urzędu pracy (19%).

Wzrost zapotrzebowania na zatrudnianie cudzoziemców szacuje, co trzeci przedstawiciel agencji zatrudnienia (30%), co czwarty reprezentant powiatowego urzędu pracy (23%) oraz co ósmy przedsiębiorca (12%) bez względu na wielkość firmy i sekcję PKD, przy czym największy wzrost zatrudnienia nastąpił w sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe. Przyczyną zwiększenia skali zatrudnienia obcokrajowców był głównie brak rodzimych pracowników chcących podjąć zatrudnienie na oferowanych przez pracodawców warunkach pracy i płacy oraz brak rodzimych pracowników o odpowiadających pracodawcom kwalifikacjach i umiejętnościach zawodowych (odpowiednio: 68% i 44%).

Pracodawcy poszukują pracowników cudzoziemców głównie przez polecenie innej osoby lub też pracownicy zgłaszają się do nich sami (odpowiednio: 49% i 32%). Jedynie co piąty z nich poszukuje pracowników poprzez agencje zatrudnienia, a 12% przez powiatowe urzędy pracy.

Zdaniem przedstawicieli powiatowych urzędów pracy zapotrzebowanie na pracowników cudzoziemców zgłaszają przede wszystkim przedsiębiorcy z sekcji F – Budownictwo (94%) oraz sekcji H – Transport i gospodarka magazynowa (77%) głównie mikro i mali przedsiębiorcy (odpowiednio: 68%; 81%). Podobnie deklarują **przedstawiciele agencji zatrudnienia**, tj. pracowników z zagranicy poszukują zwłaszcza mikro i mali przedsiębiorcy (odpowiednio: 43%; 57%) oraz z sekcji F – Budownictwo i sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe (odpowiednio: 67%; 33%).

Pracownicy z zagranicy najczęściej świadczą pracę na lokalnych i regionalnym rynku pracy. Tego zdania jest, co drugi pracownik urzędu pracy i niemal wszyscy przedstawiciele agencji zatrudnienia (odpowiednio: 52% i 80%).

Charakterystyka zatrudnionych cudzoziemców na śląskim rynku pracy w 2021 r. – zapotrzebowanie na pracowników

Według opinii wszystkich respondentów, na Śląsku **cudzoziemcy pracują przede wszystkim na stanowiskach** niewymagających specjalistycznych umiejętności i kwalifikacji zawodowych, tj. pracowników wykonujących prace proste, robotników przemysłowych i rzemieślników oraz operatorów i monterów maszyn i urządzeń. Nieco rzadziej są zatrudniani na stanowiskach specjalistów.

Niezależnie od wielkości przedsiębiorstwa i sekcji PKD, co trzeci badany pracodawca zatrudnia w swojej firmie pracowników z zagranicy wykonujących prace proste, co czwarty specjalistów, a co piąty robotników przemysłowych i rzemieślników (odpowiednio: 37%; 25% i 21%).

Według przedstawicieli agencji zatrudnienia cudzoziemcy są zatrudniani głównie przy pracach prostych (73%), jako operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (53%) oraz robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (33%). Zdaniem respondentów 27% obcokrajowców pracuje również na stanowiskach specjalistycznych.

Przedstawiciele powiatowych urzędów pracy wskazali, że pracodawcy często poszukują i zatrudniają:

- robotników przemysłowych i rzemieślników, w tym zwłaszcza pracowników budowlanych i pomocniczych pracowników budowlanych (po 42%),
- pracowników wykonujących prace proste, w tym głównie pracowników produkcji i pracowników fizycznych (sezonowych) (po 29%),
- operatorów i monterów maszyn i urządzeń, w tym kierowców samochodów ciężarowych (32%) oraz samochodów dostawczych (13%),
- pracowników biurowych, w tym głównie magazynierów (23%).

Zdaniem wszystkich respondentów na śląskim rynku pracy zdecydowanie częściej są zatrudniani mężczyźni, przy czym:

- według pracodawców, w co drugiej badanej firmie wśród zatrudnionych cudzoziemców przeważają mężczyźni, a w co czwartej kobiety (odpowiednio: 64% i 28%). Mężczyźni przeważają głównie w firmach średnich oraz w branży budowlanej (odpowiednio: 72% i 77%), a kobiety w firmach dużych (50%) oraz w grupie pozostałe sekcje (47%),
- według niemal wszystkich przedstawicieli powiatowych urzędów pracy i większości reprezentantów agencji zatrudnienia pracodawcy częściej zatrudniają mężczyzn niż kobiety (odpowiednio: 94%; 73%).

Wszyscy respondenci stwierdzają, że najczęściej zatrudnianymi obcokrajowcami są osoby w wieku 30 – 49 lat:

- według co drugiego pracodawcy bez względu na wielkość firmy i sekcję PKD wśród zatrudnionych cudzoziemców przeważają osoby w wieku 30 – 49 lat (63%). U co szóstego przeważają osoby młode w wieku do 29 lat (18%), a jedynie u co trzynastego osoby w wieku 50+ (8%),
- wszyscy badani pracownicy powiatowych urzędów pracy twierdzą, że pracujący cudzoziemcy to często osoby w wieku do 29 lat oraz od 30 do 49 lat. Natomiast, ich zdaniem, rzadko zatrudniane są osoby w wieku 50 lat i więcej (81%),

- zdaniem większości przedstawicieli agencji zatrudnienia pracujący cudzoziemcy to często osoby w wieku 30 – 49 lat (93%) oraz w wieku do 29 lat (86%). Osoby w wieku 50 lat i więcej są zatrudniane zdecydowanie rzadziej (71%).

Poziom wykształcenia to cecha charakteryzująca zatrudnionych cudzoziemców, do której pracodawcy nie przywiązują zbyt wielkiego znaczenia. Ich zdaniem ważniejsze jest doświadczenie, kwalifikacje i umiejętności zawodowe. Niemniej jednak wykształcenie o charakterze zawodowym pozwala przypuszczać, że pracownik posiada wymagane kwalifikacje i umiejętności zawodowe. Stąd, u co czwartego przedsiębiorcy w grupie zatrudnionych cudzoziemców przeważają osoby z wykształceniem średnim zawodowym (technikum), zasadniczym zawodowym i wyższym bez względu na wielkość firmy i sekcję PKD (odpowiednio: 28%; 27% i 25%).

Odpowiedzi pracodawców korespondują z opiniami przedstawicieli agencji zatrudnienia, według których przedsiębiorcy poszukują i zatrudniają najczęściej pracowników z wykształceniem zawodowym na różnym poziomie, tj. wyższym, średnim i zasadniczym.

Zgodnie z opiniami wszystkich respondentów najczęściej zatrudnianymi pracownikami z zagranicy są obywatele Ukrainy. Tak twierdzą wszyscy przedstawiciele powiatowych urzędów pracy i agencji zatrudnienia oraz $\frac{3}{4}$ pracodawców (odpowiednio: 100%; 100%; 77%).

Wymagania pracodawców wobec pracowników cudzoziemców

Zgodnie z opinią, co drugiego przedstawiciela agencji zatrudnienia, pracodawcy często zwracają uwagę na kwalifikacje i umiejętności zawodowe kandydatów do pracy (57%), na cechy osobowościowe (np. uczciwość, rzetelność itp.) (57%), znajomość języka polskiego (53%) oraz doświadczenie zawodowe (47%). Co czwarty wskazuje na stawiane przez pracodawców wymagania odnośnie posiadania umiejętności miękkich (np. współpraca w grupie, radzenie sobie ze stresem w miejscu pracy) (27%), uprawnień zawodowych (23%) i znajomości technologii wykorzystywanych w firmie (23%). Przedstawiciele agencji zatrudnienia najrzadziej wskazują na wymagania dotyczące znajomości języków obcych i obsługi komputera, w tym programów specjalistycznych (po 17%).

Zdaniem przedsiębiorców, większość zatrudnianych cudzoziemców spełnia stawiane im wymagania w stopniu wystarczającym odnośnie posiadanych przez nich kwalifikacji i umiejętności zawodowych (74%), umiejętności miękkich (69%) oraz cech osobowościowych (65%), znajomości języka polskiego (64%), doświadczenia zawodowego (63%), znajomości wykorzystywanych w firmie technologii (61%) oraz uprawnień zawodowych (59%).

Z kolei ponad połowa badanych uważa, że zatrudnieni przez nich cudzoziemcy spełniają w stopniu minimalnym wymagania związane ze znajomością obsługi komputera (programy podstawowe i specjalistyczne) oraz ze znajomością języków obcych (odpowiednio: 56%; 54%).

Co czwarty pracodawca deklaruje, że pod względem cech osobowości, zatrudnieni cudzoziemcy spełniają wymagania w stopniu większym niż wystarczający (28%), a co piąty ocenia umiejętności miękkie swoich pracowników powyżej oczekiwań (21%).

Warunki zatrudnienia oferowane pracownikom z zagranicy

Według pracodawców bez względu na wielkość firmy i sekcję PKD oraz przedstawicieli agencji zatrudnienia pracownicy z zagranicy są najczęściej zatrudniani na okres dłuższy niż

12 miesięcy (odpowiednio: 69%; 40%). Natomiast według większości pracowników PUP okres zatrudnienia cudzoziemców wynosi od 3 do 6 miesięcy (87%). Wynika to z przepisów prawa i procedur realizowanych przez PUP, zgodnie z którymi cudzoziemcy z 6 państw: Republiki Armenii, Republiki Białorusi, Republiki Gruzji, Republiki Mołdawii, Federacji Rosyjskiej i Ukrainy mogą wykonywać w Polsce pracę przez 6 miesięcy w okresie 12 następujących po sobie miesięcy bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę.

W przypadku rodzaju zawieranych umów odpowiedzi respondentów są rozbieżne. Zdaniem przedstawicieli powiatowych urzędów pracy i agencji zatrudnienia, obcokrajowcy są najczęściej zatrudniani na umowy cywilnoprawne (odpowiednio: 87%; 60%). Natomiast pracodawcy bez względu na wielkość firmy i sekcję PKD twierdzą, że najczęstszą formą zatrudnienia jest umowa o pracę na czas określony, a umowy cywilnoprawne są stosowane zdecydowanie rzadziej (odpowiednio: 60%; 20%).

Wszyscy respondenci w większości deklarują zatrudnianie cudzoziemców w pełnym wymiarze czasu pracy (odpowiednio: pracownicy PUP – 81%; przedstawiciele agencji zatrudnienia – 73%; pracodawcy bez względu na wielkość firmy i sekcję PKD – 84%).

Według większości pracodawców i przedstawicieli agencji zatrudnienia wysokość oferowanego wynagrodzenia pracownikom z zagranicy wynosi powyżej minimalnego wynagrodzenia za pracę (odpowiednio: 59%; 70%). Pracownicy powiatowych urzędów pracy uważają natomiast, że wynagrodzenie oferowane cudzoziemcom jest równe minimalnemu wynagrodzeniu za pracę. Rozbieżność odpowiedzi wynika prawdopodobnie z informacji przekazywanych na ten temat agencjom zatrudnienia i urzędom pracy przez przedsiębiorców.

Powody zatrudniania cudzoziemców

Wszyscy respondenci wskazują jeden główny powód zatrudniania cudzoziemców, jakim jest brak innych pracowników gotowych do podjęcia pracy w przedsiębiorstwach (odpowiednio: pracodawcy – 67%; przedstawiciele agencji zatrudnienia – 63%; pracownicy PUP – 81%).

Kolejnymi powodami zatrudniania obcokrajowców zdaniem respondentów badania są:

- odpowiednie kwalifikacje i umiejętności (pracodawcy – 36%; przedstawiciele agencji zatrudnienia – 20%; pracownicy PUP – 3,2%),
- determinacja/chęć do pracy (pracodawcy – 33%; przedstawiciele agencji zatrudnienia – 37%; pracownicy PUP – 48%),
- dyspozycyjność pracowników (pracodawcy – 32%; przedstawiciele agencji zatrudnienia – 57%; pracownicy PUP – 52%),
- niewysokie oczekiwania płacowe w porównaniu do rodzimych pracowników (pracodawcy – 6%; przedstawiciele agencji zatrudnienia – 20%; pracownicy PUP – 48%).

Zatrudnianie cudzoziemców na śląskim rynku pracy w perspektywie roku 2022 i roku 2025

Przedstawiciele powiatowych urzędów pracy i agencji zatrudnienia prognozują na 2022 rok głównie wzrost zapotrzebowania na pracowników z zagranicy a pracodawcy utrzymanie się popytu na tym samym poziomie jak obecnie. W perspektywie jednorocznej nie potrafi oszacować popytu na tych pracowników, co szósty przedstawiciel powiatowego urzędu pracy (16%), co czwarty reprezentant agencji zatrudnienia (23%) i co ósmy przedsiębiorca (13%).

Według ponad połowy przedstawicieli powiatowych urzędów pracy zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy w 2022 roku wzrośnie w stosunku do obecnego (55%), według co trzeciego utrzyma się na tym samym poziomie (29%), a według co szóstego trudno jest na ten temat wyrokować (16%). Nikt nie przewiduje spadku popytu na pracowników – cudzoziemców.

Co trzeci przedstawiciel agencji zatrudnienia również prognozuje wzrost popytu na pracowników – cudzoziemców (40%), co piąty spadek (20%), co szósty utrzymanie się na tym samym poziomie jak obecnie (17%). Natomiast co czwarty nie ma na ten temat zdania (23%).

Ponad połowa przedsiębiorców bez względu na wielkość firmy i sekcję PKD przewiduje zatrudnianie pracowników z zagranicy na podobną skalę jak obecnie (52%), co piąty uważa, że ich zatrudnianie wzrośnie (21%), a 2% uważa, że spadnie. Co ósmy pracodawca nie zamierza zatrudniać cudzoziemców w 2022 r. (12%).

Różnice w odpowiedziach respondentów w prognozowanym wzroście, spadku lub utrzymaniu się popytu na tym samym poziomie wynikają najprawdopodobniej z większej ostrożności przedsiębiorców w postrzeganiu sytuacji gospodarczej w kontekście zagrożeń pandemicznych niż pozostałych respondentów.

Im większa perspektywa czasowa prognozowania popytu na pracowników z zagranicy (do 2025 roku) tym większy odsetek respondentów w każdej grupie, którzy nie potrafią udzielić jednoznacznej odpowiedzi na ten temat: co trzeci pracownik powiatowego urzędu pracy (36%) i przedstawiciel agencji zatrudnienia (33%) oraz co drugi pracodawca (45%). Natomiast pozostali przewidują to zapotrzebowanie w następujący sposób:

- według co trzeciego przedstawiciela powiatowego urzędu pracy prognozowane zapotrzebowanie na pracowników wzrośnie, a według co czwartego utrzyma się na dotychczasowym poziomie (odpowiednio: 39%; 23%),
- w perspektywie do 2025 roku 43% przedstawicieli agencji zatrudnienia prognozuje wzrost popytu na pracowników z zagranicy, co dziesiąty uważa, że utrzyma się na tym samym poziomie (10%), a co ósmy, prognozuje jego spadek (13%),
- wśród pracodawców, co czwarty twierdzi, że zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy utrzyma się na tym samym poziomie jak przed pandemią (26%), co piąty, że na wyższym (22%), a jedynie 1% przedsiębiorców uważa, że popyt na pracowników obcokrajowców spadnie. Zaledwie 5% pracodawców nie przewiduje zatrudniania cudzoziemców w perspektywie do 2025 roku.

SPIS TABEL

Tabela 1. Zezwolenia na pracę dla cudzoziemca oraz oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi w Polsce i województwie śląskim – stan na koniec roku 2019 i 2020.....	8
Tabela 2. Zezwolenia na pracę dla cudzoziemca w województwie śląskim według obywatelstwa– stan na koniec roku 2019 i 2020 (ranking według rubryki ogółem w 2020 r.).....	9
Tabela 3. Zezwolenia na pracę dla cudzoziemca w województwie śląskim według grup zawodów– stan na koniec roku 2019 i 2020	11
Tabela 4. Zezwolenia na pracę dla cudzoziemca w województwie śląskim według sekcji PKD– stan na koniec roku 2019 i 2020	12
Tabela 5. Oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi w województwie śląskim według obywatelstwa – stan na koniec roku 2019 i 2020	14
Tabela 6. Stanowiska pracy na jakich w 2021 r. zatrudnieni są cudzoziemcy przez śląskich pracodawców według wielkości przedsiębiorstwa (dane w liczbach i w %)*	22
Tabela 7. Stanowiska pracy, na jakich w 2021 r. zatrudnieni są cudzoziemcy przez śląskich pracodawców według sekcji PKD (dane w liczbach i w %; N=503)*	23
Tabela 8. Zatrudnieni cudzoziemcy według płci i wielkości przedsiębiorstwa (dane w liczbach i w %; N= 502)	25
Tabela 9. Zatrudnieni cudzoziemcy według płci i sekcji PKD (dane w liczbach i w %; N= 503).....	25
Tabela 10. Cudzoziemcy zatrudnieni w badanych firmach w opiniach śląskich przedsiębiorców według grup wieku i wielkości przedsiębiorstwa (dane w liczbach i w %).....	27
Tabela 11. Cudzoziemcy zatrudnieni w badanych firmach w opiniach śląskich przedsiębiorców według grup wieku i sekcji PKD (dane w liczbach i w %; N=503).....	28
Tabela 12. Zatrudnieni cudzoziemcy według poziomu wykształcenia i wielkości przedsiębiorstwa (dane w liczbach i w %; N=503).....	30
Tabela 13. Zatrudnieni cudzoziemcy według poziomu wykształcenia i Sekcji PKD (dane w liczbach i w %; N=503) .	31
Tabela 14. Zatrudnieni cudzoziemcy według kraju pochodzenia (dane w liczbach i w %; N=503).....	32
Tabela 15. Powody zatrudniania cudzoziemców przez śląskich pracodawców według wielkości przedsiębiorstw (dane w liczbach i w %; N=503)*.....	35
Tabela 16. Powody zatrudniania cudzoziemców przez śląskich pracodawców według sekcji PKD (dane w liczbach i w %; N=503)*.....	35
Tabela 17. Sposoby poszukiwania pracowników z zagranicy przez śląskich pracodawców według wielkości zatrudnienia (dane w liczbach i w %; N=503)*	37
Tabela 18. Sposoby poszukiwania pracowników z zagranicy przez śląskich pracodawców według sekcji PKD (dane w liczbach i w %; N=503)*.....	37
Tabela 19. Zatrudnianie cudzoziemców przez śląskich pracodawców w perspektywie 2025 według wielkości zatrudnienia (dane w liczbach i w %; N=503).....	46
Tabela 20. Zatrudnianie cudzoziemców przez śląskich pracodawców w perspektywie 2025 roku według sekcji PKD (dane w liczbach i w %; N=503)	46
Tabela 21. Pracodawcy poszukujący pracowników z zagranicy za pośrednictwem agencji zatrudnienia ze względu na sekcję PKD - w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia.....	49
Tabela 22. Pracodawcy poszukujący pracowników z zagranicy za pośrednictwem agencji zatrudnienia ze względu na wielkość firmy - w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia.....	50
Tabela 23. Zapotrzebowanie pracodawców na zagranicznych pracowników ze względu na stanowiska pracy/wielkie grupy zawodów (KZiS) - w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia	50
Tabela 24. Powody zatrudniania cudzoziemców przez śląskich pracodawców w opinii przedstawicieli agencji zatrudnienia.....	55
Tabela 25. Pracodawcy składający oświadczenie o powierzeniu wykonania pracy cudzoziemcowi ze względu na sekcję PKD - w opiniach przedstawicieli powiatowych urzędów pracy.....	60
Tabela 26. Pracodawcy składający oświadczenie o powierzeniu wykonania pracy cudzoziemcowi ze względu na wielkość firmy - w opiniach przedstawicieli powiatowych urzędów pracy	60
Tabela 27. Zapotrzebowanie pracodawców na zagranicznych pracowników ze względu na zawód/stanowisko pracy	61
Tabela 28. Powody zatrudniania cudzoziemców przez śląskich pracodawców w opiniach przedstawicieli powiatowych urzędów pracy	63

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Siedziba pracodawcy ze względu na subregion województwa śląskiego (dane w liczbach i w %; N=503)	15
Wykres 2. Pracodawcy według wielkości zatrudnienia (dane w liczbach i w %; N=503)	15
Wykres 3. Pracodawcy według wiodącej sekcji PKD (dane w liczbach i w %; N=503).....	16
Wykres 4. Zatrudnianie cudzoziemców przed pandemią według wielkości przedsiębiorstwa (dane w liczbach i w %; N=503)	17
Wykres 5. Zatrudnianie cudzoziemców przed pandemią według sekcji PKD (dane w liczbach i w %; N=503)	18
Wykres 6. Zmiany w liczbie zatrudnianych cudzoziemców w porównaniu do okresu sprzed pandemii w opiniach pracodawców (dane w liczbach i w %; N=503)	18
Wykres 7. Zmiany w liczbie zatrudnianych cudzoziemców w porównaniu do okresu sprzed pandemii w opiniach pracodawców według wielkości zatrudnienia (dane w liczbach i w %; N=438)	19
Wykres 8. Zmiany w liczbie zatrudnianych cudzoziemców w porównaniu do okresu sprzed pandemii w opiniach pracodawców według sekcji PKD (dane w liczbach i w %; N=438).....	19
Wykres 9. Powody mające wpływ na zwiększenie zatrudniania cudzoziemców w 2021 r. w opiniach respondentów (dane w liczbach i w %; N=62)	20
Wykres 10. Powody mające wpływ na zmniejszenie zatrudniania cudzoziemców w 2021 r. w opiniach respondentów (dane w liczbach i w %; N= 78)	21
Wykres 11. Stanowiska pracy, na jakich w 2021 r. zatrudniani są cudzoziemcy przez śląskich pracodawców (dane w liczbach i w %)	22
Wykres 12. Zatrudniani cudzoziemcy według płci (dane w liczbach i w %; N=503)	24
Wykres 13. Cudzoziemcy zatrudniani w badanych firmach w opiniach śląskich przedsiębiorców według grup wieku (dane w liczbach i w %; N=503)	26
Wykres 14. Zatrudniani cudzoziemcy według poziomu wykształcenia (dane w liczbach i w %; N=503)	29
Wykres 15. Stopień spełniania przez zatrudnionych cudzoziemców wymagań/oczekiwań pracodawców (dane w liczbach i w %)	33
Wykres 16. Powody zatrudniania cudzoziemców przez śląskich pracodawców (dane w liczbach i w %; N=503)*	34
Wykres 17. Sposoby poszukiwania pracowników z zagranicy przez śląskich pracodawców (dane w liczbach i w %; N=503)	36
Wykres 18. Okres na jaki najczęściej zatrudniani są cudzoziemcy przez śląskich pracodawców (dane w liczbach i w %; N=503).....	38
Wykres 19. Okres, na jaki najczęściej zatrudniani są cudzoziemcy przez śląskich pracodawców według wielkości zatrudnienia, sekcji PKD, sektorów gospodarki i subregionów województwa śląskiego (dane w liczbach i w %; N=503)	39
Wykres 20. Umowy o pracę najczęściej zawierane z pracownikami z zagranicy przez śląskich pracodawców (dane w liczbach i w %; N=503).....	40
Wykres 21. Umowy o pracę najczęściej zawierane z pracownikami z zagranicy przez śląskich pracodawców według wielkości przedsiębiorstwa, sekcji PKD, sektorów gospodarki i subregionów województwa śląskiego (dane w liczbach i w %; N=503)	41
Wykres 22. Wymiar czasu pracy na jaki najczęściej zatrudniani są pracownicy z zagranicy przez śląskich pracodawców (dane w liczbach i w %; N=503)	41
Wykres 23. Wymiar czasu pracy na jaki najczęściej zatrudniani są pracownicy z zagranicy przez śląskich pracodawców według wielkości zatrudnienia, sekcji PKD, sektora gospodarki oraz subregionu województwa śląskiego (dane w liczbach i w %; N=503)	42
Wykres 24. Wynagrodzenie za pracę oferowane cudzoziemcom zatrudnianym przez śląskich pracodawców (dane w liczbach i w %; N=503)	42
Wykres 25. Wynagrodzenie za pracę oferowane cudzoziemcom zatrudnianym przez śląskich pracodawców według wielkości zatrudnienia, sekcji PKD, sektora gospodarki oraz subregionu województwa śląskiego (dane w liczbach i w %; N=503).....	43
Wykres 26. Zatrudnianie cudzoziemców przez śląskich pracodawców w perspektywie 2022 roku (dane w liczbach i w %; N=503).....	44
Wykres 27. Zatrudnianie cudzoziemców przez śląskich pracodawców w perspektywie 2022 roku według wielkości zatrudnienia, sekcji PKD, sektora gospodarki oraz subregionu województwa śląskiego (dane w liczbach i w %; N=503)	45
Wykres 28. Zatrudnianie cudzoziemców przez śląskich pracodawców w perspektywie 2025 (dane w liczbach i w %; N=503)	45

Wykres 29. Siedziba agencji zatrudnienia uczestniczących w badaniu według subregionów - województwo śląskie (dane w liczbach i w %; N=30)	47
Wykres 30. Agencje zatrudnienia uczestniczące w badaniu według wielkości zatrudnienia - województwo śląskie (dane w liczbach i w %; N=30)	48
Wykres 31. Skala zapotrzebowania na pracowników z zagranicy w 2021 r. w stosunku do okresu sprzed pandemii w województwie śląskim w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia (dane w liczbach i w %; N=30)	48
Wykres 32. Zapotrzebowanie pracodawców na zagranicznych pracowników ze względu na płeć, wiek i poziom wykształcenia w opinii przedstawicieli agencji zatrudnienia (dane w liczbach i w %; N=30)	51
Wykres 33. Zapotrzebowanie pracodawców na zagranicznych pracowników ze względu na płeć, wiek i kraj pochodzenia w opinii przedstawicieli agencji zatrudnienia (dane w liczbach i w %; N=30)	52
Wykres 34. Wymagania pracodawców wobec pracowników z zagranicy w opinii przedstawicieli agencji zatrudnienia (dane w liczbach i w %; N=30)	53
Wykres 35. Warunki pracy oferowane pracownikom z zagranicy w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia dane w liczbach i w %; N=30)	54
Wykres 36. Zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy w perspektywie 2022 r. w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia (dane w liczbach i w %; N=30)	55
Wykres 37. Zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy w perspektywie do 2025 r. w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia (dane w liczbach i w %; N=30)	56
Wykres 38. Siedziba powiatowych urzędów pracy województwie śląskim według subregionów (dane w liczbach i w %; N=31)	57
Wykres 39. Skala zapotrzebowania na pracowników z zagranicy w 2021 r. w stosunku do okresu sprzed pandemii w województwie śląskim - w opiniach przedstawicieli powiatowych urzędów pracy (dane w liczbach i w %; N=31)	58
Wykres 40. Miejsce świadczenia pracy przez cudzoziemca a powiat obsługiwany przez urząd pracy, do którego pracodawca złożył oświadczenie o powierzeniu wykonania pracy cudzoziemcowi - w opiniach przedstawicieli powiatowych urzędów pracy (dane w liczbach i w %; N=31)	59
Wykres 41. Zapotrzebowanie pracodawców na zagranicznych h pracowników ze względu na płeć, wiek i kraj pochodzenia (dane w liczbach i w %; N=31)	62
Wykres 42. Warunki pracy oferowane pracownikom z zagranicy w opiniach przedstawicieli powiatowych urzędów pracy (dane w liczbach i w %; N=31)	63
Wykres 43. Zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy w perspektywie 2022 r. w opiniach przedstawicieli powiatowych urzędów pracy (dane w liczbach i w %; N=31)	64
Wykres 44. Zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy w perspektywie do 2025 r. w opiniach przedstawicieli powiatowych urzędów pracy (dane w liczbach i w %; N=31)	64

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Zatrudnianie cudzoziemców przed pandemią COVID-19 (N=503)	17
Rysunek 2. Miejsce świadczenia pracy przez pozyskanych pracowników z zagranicy według częstości wskazań - w opiniach przedstawicieli agencji zatrudnienia	49
Rysunek 3. Skala zapotrzebowania na pracowników z zagranicy w województwie śląskim w 2021 r. - w opiniach przedstawicieli powiatowych urzędów pracy	58
Rysunek 4. PUP, do którego pracodawca złożył oświadczenie... a miejsce wykonywania pracy przez cudzoziemca według powiatów - w opiniach przedstawicieli powiatowych urzędów pracy	59